

22.12.2006/1290

Katso tekijänoikeudellinen huomautus käyttöehdoissa.

Merimieseläkelaki 22.12.2006/1290

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

I OSA

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 luku

Lain tarkoitus

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään merenkulkijan oikeudesta vanhuuseläkkeeseen, osa-aikaeläkkeeseen, kuntoutukseen ja työkyvyttömyyseläkkeeseen sekä merenkulkijan edunsaajan oikeudesta perhe-eläkkeeseen ja hautausavustukseen.

Työnantaja on velvollinen järjestämään merenkulkijalle tämän lain mukaisen eläketurvan sekä kustantamaan sen yhdessä merenkulkijan ja valtion kanssa siten kuin tässä laissa säädetään.

Tämän lain mukaisen työeläkevakuutustoiminnan harjoittaminen kuuluu Merimieseläkekassalle, jonka kotipaikka on Helsinki.

2 §

Keskeiset määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *työntekijällä* merimieslain (423/1978) mukaisessa työsuhteessa olevaa merenkulkijaa;
- 2) *työsuhteella* merimieslain 1 §:n mukaiseen työsopimukseen perustuvaa työsuhdetta tai sitä vastaavaa työsuhdetta ulkomaisessa aluksessa;
- 3) *päällystöllä* kansi- ja konepäällystöä sekä *miehistöllä* kansi- ja konemiehistöä, taloushenkilökuntaa ja muuta laivahenkilökuntaa,
- 4) *eläkekassalla* 1 §:n 3 momentissa mainittua Merimieseläkekassaa;
- 5) *työeläkkeellä* 3 §:ssä tarkoitettujen lakien mukaista eläkettä;
- 6) *palkattomalla ajalla* aikaa, jolta työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaista äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa, sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa tai erityishoitorahaa, vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukaista vuorottelukorvausta, työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista ansioon suhteutettua päivärahaa tai koulutuspäivärahaa, aikuiskoulutustuesta annetun lain (1276/2000) mukaista aikuiskoulutustukea, työeläkelaeissa tai Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetussa laissa (566/2005) tarkoitettua kuntoutusrahaa, tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (625/1991) tai liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/1991) mukaista ansionmenetykskorvausta tai tapaturmavakuutuslain (608/1948), liikennevakuutuslain (279/1959) tai sotilastapaturmalain (1211/1990) mukaista päivärahaa; (22.12.2009/1205)
- 7) *ansaitulla eläkkeellä* tämän lain alaisten työansioiden, päättyneen eläkkeelläoloajan sekä 6 kohdassa tarkoitettujen palkattomien aikojen ja valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain (644/2003) perusteella karttunutta eläkettä;

(14.8.2009/629)

8) *ensisijaisella etuudella* 97 ja 98 §:ssä tarkoitettua etuutta, joka maksetaan työeläkkeen määrästä riippumatta täysimääräisesti ja vähennetään tämän lain mukaisesta etuudesta;

9) *EU:n sosiaaliturvan perusasetuksella* sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 883/2004; (14.5.2010/356)

10) *EU- ja ETA-maalla* maata, jossa sovelletaan EU:n sosiaaliturvan perusasetusta tai sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 1408/71; (14.5.2010/356)

11) *sosiaaliturvasopimuksella* Suomea sitovaa kansainvälistä, sosiaaliturvaa koskevaa sopimusta;

12) *teoreettisella eläkkeellä* laskennallista eläkettä, jota määrättäessä työeläkelakien alainen ja EU- ja ETA-maan työskentelyaika luetaan tämän lain mukaiseksi työskentelyajaksi.

Tässä laissa *eläketapahtumalla* tarkoitetaan:

- 1) vanhuuseläkkeen saamisen edellytysten täyttymistä;
- 2) osa-aikaeläkkeen saamisen edellytysten täyttymistä 16 §:n mukaisesti;
- 3) työkyvyttömyyden alkamista 35 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla; tai
- 4) edunjättäjän kuolemaa.

3 §

Työeläkelait

Työeläkelakeja ovat yksityisten ja julkisten alojen työeläkelait. Yksityisten alojen työeläkelakeja ovat tämän lain lisäksi:

- 1) työntekijän eläkelaki (395/2006);
- 2) yrittäjän eläkelaki (1272/2006); ja
- 3) maatalousyrittäjän eläkelaki (1280/2006).

Julkisten alojen työeläkelakeja ovat:

- 1) kunnallinen eläkelaki (549/2003) ja kunnallisen eläkelain voimaanpanolaki (550/2003);
- 2) valtion eläkelaki (1295/2006) ja laki valtion eläkelain voimaanpanosta (1296/2006);
- 3) evankelis-luterilaisen kirkon eläkelaki (261/2008); (30.12.2008/1103)
- 4) ortodoksisesta kirkosta annettu laki (985/2006); (7.12.2007/1168)
- 5) Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 13 §:ään perustuvat eläkesäännökset;
- 6) Suomen Pankista annetun lain (214/1998) 11 §:n 2 momentin 6 kohdan nojalla annettu eläkesääntö; ja
- 7) eräiden valtakunnassa voimassa olevien valtion eläkkeitä koskevien säännösten soveltamisesta Ahvenanmaan maakunnassa annettu maakuntalaki (ÅFS 54/2007). (30.12.2008/1103)

2 luku

Lain soveltamisala

4 §

Lain soveltamisalaan kuuluva työntekijä

Tätä lakia sovelletaan työntekijään, joka tekee merimieslaissa tarkoitettua työtä:

- 1) ulkomaanliikenteeseen käytettävässä suomalaisessa kauppa-aluksessa;
- 2) merellä ansiotarkoituksessa toimivassa suomalaisessa pelastus- tai kalastusaluksessa;
- 3) muunlaisessa suomalaisessa jäänmurtaja-aluksessa kuin satamajäänmurtaajassa;
- 4) sellaisessa pääasiassa kotimaan meriliikenteessä olevassa suomalaisessa lastialuksessa, hinaajassa tai työntäjässä, joka on merkitty meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyyn parantamisesta annetun lain (1277/2007) 4 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdan perusteella kauppa-alusluetteloon; (29.10.2010/911)
- 5) ulkomaanliikenteeseen käytettävässä suomalaisessa kauppa-aluksessa, joka on pääasiassa ilman miehistöä vuokrattu ulkomaiselle laivanvarustajalle edellyttäen, että työntekijä on työsuhteessa laivan omistajaan tai tämän käyttämään työnantajaan; ja
- 6) työnantajan määräyksestä väliaikaisesti muualla kuin 1–5 kohdassa tarkoitetuissa aluksissa.

(19.12.2008/968)

Tätä lakia sovelletaan myös työntekijään, joka tekee merimieslaissa tarkoitettua työtä vastaavaa työtä:

- 1) ulkomaanliikenteeseen käytettävässä ulkomaisessa kauppa-aluksessa, jonka suomalainen laivanvarustaja on vuokrannut pääasiassa ilman miehistöä edellyttäen, että työntekijä on työsuhteessa laivanvarustajaan tai sen käyttämään muuhun työnantajaan;
- 2) ulkomaanliikenteeseen käytettävässä ulkomaisessa kauppa-aluksessa, kun työntekijään sovelletaan Suomen lainsäädäntöä EU:n sosiaaliturvan perusasetuksen tai sosiaaliturvasopimuksen sovellettavaa lainsäädäntöä koskevien määräysten perusteella; (14.5.2010/356)
- 3) ulkomaanliikenteeseen käytettävässä ulkomaisessa kauppa-aluksessa edellyttäen, että hän on lähetettynä työntekijänä työsuhteessa suomalaisen työnantajaan; ja
- 4) suomalaisen yhtiön ulkomaisen tytäryhtiön omistamassa ulkomaisessa ulkomaanliikenteeseen käytettävässä aluksessa edellyttäen, että työntekijä on Suomen kansalainen tai Suomessa asuva ja että suomalainen emoyhtiö on antanut eläkekassalle sitoumuksen tai sen hyväksymän vakuuden eläkevakuutusmaksun suorittamisesta; eläkekassan hallitus voi hakemuksesta hyväksyä tämän lain piiriin samoilla edellytyksillä myös muun ulkomaisen yhtiön palveluksessa olevan edellä tarkoitettun työntekijän edellyttäen, että suomalaisilla yhtiöillä on ehdoton määräämisvalta sanotussa yhtiössä.

5 §**Lain soveltamisalan rajaukset**

Tämä laki ei koske työsuhdetta:

- 1) ajalta ennen sitä seuraavaa kalenterikuukautta, jona työntekijä täyttää 18 vuotta;
- 2) sen kalenterikuukauden jälkeen, jona työntekijä täyttää 68 vuotta; tai
- 3) joka on tarkoitettu kestäämään vuotta lyhyemmän ajan ja jossa työntekijä toimii muusikkona, näyttelijänä, tanssijana tai muuna esiintyvänä taiteilijana.

Tämä laki ei koske työntekijää:

- 1) johon ei sovelleta Suomen lainsäädäntöä EU:n sosiaaliturvan perusasetuksen tai sosiaaliturvasopimuksen sovellettavaa lainsäädäntöä koskevien määräysten perusteella; (14.5.2010/356)

2) joka on työssä meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyyn parantamisesta annetun lain (1277/2007) mukaiseen kauppa-alusluetteloon merkityssä suomalaisessa aluksessa, jollei hän ole Suomen kansalainen tai vakituisesti Suomessa asuva, eikä EU:n sosiaaliturvan perusasetuksen tai sosiaaliturvasopimuksen sovellettavaa lainsäädäntöä koskevien määräysten perusteella muuta seuraa; (14.5.2010/356)

3) joka on työssä kalastusaluksessa, jonka toiminta-alue ei ulotu Itämeren ulkopuolelle.

6 § (21.12.2010/1193)

Johtavassa asemassa oleva henkilö

Edellä 4 §:ssä tarkoitettuun työntekijään rinnastetaan osakeyhtiössä tai muussa yhteisössä johtavassa asemassa työskentelevä henkilö, vaikka hän ei ole työsuhteessa osakeyhtiöön tai muuhun yhteisöön, jos:

1) osakeyhtiössä johtavassa asemassa työskentelevä osakas omistaa yksin yhtiön osakkeista enintään 30 prosenttia tai hän ja hänen perheenjäsenensä yhdessä omistavat enintään 50 prosenttia yhtiön osakkeista ja tästä hänen oma omistusosuutensa on enintään 30 prosenttia taikka hänellä on yksin enintään 30 prosenttia tai hänellä ja hänen perheenjäsenillään on yhdessä enintään 50 prosenttia yhtiön osakkeiden tuottamasta äänimäärästä ja tästä hänen oma äänimääränsä on enintään 30 prosenttia; tai

2) muussa yhteisössä johtavassa asemassa työskentelevällä henkilöllä yksin tai hänellä ja hänen perheenjäsenillään yhdessä on enintään 1 kohdassa tarkoitettua vastaava määräämisvalta yhteisössä.

Johtavalla asemalla ja perheenjäsenellä tarkoitetaan samaa kuin mitä yrittäjän eläkelain 3 §:n 4 ja 5 momentissa säädetään johtavasta asemasta ja perheenjäsenestä. Omistusosuutta ja määräämisvaltaa laskettaessa sovelletaan lisäksi, mitä yrittäjän eläkelain 3 §:n 6 ja 7 momentissa säädetään osakeyhtiön tai muun yhteisön välillisestä omistamisesta ja määräämisvallasta.

Avoimen yhtiön yhtiömiestä tai muun yhteisön tai yhtymän sellaista osakasta tai yhtiömiestä, joka on henkilökohtaisesti vastuussa yhteisön tai yhtymän velvoitteista ja sitoumuksista, ei rinnasteta 4 §:ssä tarkoitettuun työntekijään.

7 §

Ratkaisu lain soveltamisesta

Eläkekassan hallitus ratkaisee epäselvissä soveltamistilanteissa asianosaisia kuultuaan valituskelpoisella päätöksellä, sovelletaanko tätä lakia tiettyyn työntekijään tai tiettyssä aluksessa palveleviin työntekijöihin.

II OSA

ELÄKKEITÄ JA KUNTOUTUSTA SEKÄ NIIDEN TOIMEENPANOJA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET

3 luku

Eläke- ja kuntoutusetuudet

Vanhuuseläke

8 §

Oikeus vanhuuseläkkeeseen

Työntekijällä on oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle 63–68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Työntekijällä on kuitenkin oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle alennetussa eläkeiässä, päällystään kuuluva aikaisintaan 60 vuotta ja miehistöön kuuluva aikaisintaan 55 vuotta täytettyään siten, että jokaista kuukautta kohden, jolla 9 §:ssä säädettyllä tavalla laskettu palveluaika ylittää 324 kuukautta, eläkeikä alenee 63 vuoden iästä yhdellä kuukaudella. Lisäksi edellytetään, että työntekijän työsuhde jatkuu, kunnes hän saavuttaa sanotulla tavalla lasketun alennetun eläkeiän ja että hän on ollut kolmen vuoden aikana ennen eläkkeeseen oikeuttavan työsuhteen päättymistä tämän lain mukaisessa työsuhteessa vähintään 18 kuukauden ajan.

Vanhuuseläke myönnetään hakemuksesta varhennettuna enintään yhdellä vuodella laskettuna 63 vuoden iästä tai työntekijän eläkkeen alkamisajankohtaan mennessä saavuttamasta 2 momentin mukaisesta alennetusta eläkeiästä, kuitenkin aikaisintaan sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jonka aikana työntekijä on

täyttänyt 55 vuotta.

Vanhuuseläkkeen ja varhennetun vanhuuseläkkeen myöntämisen edellytyksenä on, ettei työntekijä enää ole siinä työsuhteessa, josta hän jää eläkkeelle.

Työntekijällä on oikeus jäädä lykätyle vanhuuseläkkeelle 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden jälkeen.

9 §

Alennettua eläkeikää laskettaessa huomioon otettava aika

Edellä 8 §:n 2 momentissa säädettyä alennettua eläkeikää laskettaessa otetaan huomioon seuraavat päivät:

- 1) päivät, joilta palkkaa on maksettu työnteon perusteella;
- 2) päivät, joilta on maksettu sairausajan palkkaa;
- 3) vuosilomapäivät;
- 4) päivät, joilta työsuhteen päättyessä on maksettu vuosiloman korvausta;
- 5) vastikelomapäivät tai muut vastaavat vuorottelujärjestelmään sisältyvät palkalliset vapaapäivät;
- 6) päivät, joilta työsuhteen päättyessä on maksettu vastikkeen korvausta tai muun vastaavan vuorottelujärjestelmään sisältyvän palkallisen vapaapäivän korvausta; ja
- 7) osa-aikaeläkkeellä tai osa-työkyvyttömyyseläkkeellä olevan työntekijän osa-aikaisen työsuhteen vuorottelujärjestelmään sisältyvät palkattomat vapaapäivät.

Alennettua eläkeikää laskettaessa huomioon otettavat päivät muunnetaan kuukausiksi siten kuin 224 §:ssä säädetään.

10 §

Työttömän oikeus vanhuuseläkkeeseen alennetussa eläkeiässä

Työntekijällä, jonka työsuhde on päättynyt ennen 8 §:n 2 momentissa säädetyn alennetun eläkeiän täyttämistä aluksen myymisen, liikenteestä poistamisen tai työvoiman supistamisen vuoksi taikka siitä syystä, että työntekijä on irtisanonut työsopimuksensa tai purkanut sen merimieslain 46 tai 49 §:ssä säädetyllä perusteella, on oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle työsuhteen päättymiseen mennessä ansaitsemassaan 8 §:n 2 momentissa säädettyssä alennetussa eläkeiässä ja hänelle myönnettävä vanhuuseläke määräytyy 66–70 §:n mukaisesti. Edellytyksenä on lisäksi, että työntekijä täyttää 8 §:n 2 momentissa säädetyn alennetun eläkeiän viiden vuoden kuluessa työsuhteen päättymisestä ja että hänellä on tältä ajalta oikeus saada työttömyysturvalain mukaista päivärahaa tai työmarkkinatukea taikka merimieseläkelain voimaanpanosta annetun lain (1291/2006) 22 §:ssä tarkoitettua työttömyyseläkettä. Työttömyyspäivärahan, työmarkkinatuen tai eläkkeen maksamisen keskeytyminen jätetään kuitenkin huomioon ottamatta, jos keskeytyminen ei ole jatkunut yhdenjaksoisena 60 päivää pitempää aikaa.

Jos työntekijä on ottanut vastaan työvoimaviranomaisen tarjoaman työttömyysturvalain 2 luvun 12 §:ssä tarkoitetun työn, josta hän ei voi kieltäytyä menettämättä oikeuttaan työttömyyspäivärahaan tai työmarkkinatukeen, taikka, jos hän on siirtynyt työhön 4 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettuun ulkomaiseen alukseen, hänen oikeuteensa saada vanhuuseläkettä alennetussa eläkeiässä noudatetaan, mitä 1 momentissa säädetään. Tällöin edellytetään lisäksi, että työntekijä on työvoimaviranomaisen välityksellä jatkuvasti hakenut 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua työtä.

11 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Jos vanhuuseläke alkaa 63–68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta tai 8 §:n 2 momentin mukaisesti 63 vuotta alemmasta eläkeiästä, vanhuuseläkkeen määrä on eläkkeen alkamisajankohtaan mennessä ansaittu eläke.

Vanhuuseläkettä varhennettaessa eläkettä vähennetään pysyvästi 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkettä varhennetaan ennen 63 vuoden iän täyttämiskuukautta seuraavan kalenterikuukauden alkua (*varhennusvähennys*). Jos työntekijän palveluajan perusteella laskettu alennettu eläkeikä on alempi kuin 63 vuotta, varhennusvähennys lasketaan jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkettä varhennetaan ennen alennetun eläkeiän täyttämiskuukautta seuraavan kalenterikuukauden alkua. Varhennusvähennys lasketaan eläkkeen alkamisajankohtaan mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Varhennusvähennystä ei tehdä, jos työttömyyspäivärahaa työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun lisäpäiväoikeuden perusteella saava työntekijä jää vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä. [\(29.10.2010/911\)](#)

Vanhuuseläkettä lykättäessä eläkettä korotetaan 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään myöhemmäksi 68 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta (*lykkäyskorotus*). Lykkäyskorotus lasketaan 68 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä ansaitusta eläkkeestä.

12 §

Julkisten alojen alemman eläkeiän vaikutus eräissä tilanteissa

Jos työntekijä jää kunnallisen eläkelain tai valtion eläkelain mukaiselle vanhuuseläkkeelle ennen 62 vuoden ikää, hänellä on oikeus jäädä tämän lain mukaiselle vanhuuseläkkeelle kunnallisen eläkelain tai valtion eläkelain mukaisessa eläkeiässä edellyttäen, että viimeisen kunnallisen eläkelain tai valtion eläkelain mukaisen työ- tai virkasuhteen pätevyysvaatimuksena on ollut tämän lain mukaisen meripalvelun edellyttävä tutkinto tai tietty määrä tämän lain mukaista meripalvelua. Tällöin tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muunnetaan vakuutus-matemaattisesti vastaamaan työntekijän eläkkeellesiirtymisikää. Tarkemmat säännökset eläkkeen määrän muuntamisesta ja muuntamisessa käytettävistä kertoimista annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

13 §

Vanhuuseläkkeen alkaminen

Vanhuuseläke ja varhennettu vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien, jona työntekijä on täyttänyt vanhuuseläkkeen tai varhennetun vanhuuseläkkeen saamiseen oikeuttavan iän ja lopettanut työn, jonka perusteella hän hakee vanhuuseläkettä. Lykätty vanhuuseläke ja 11 §:n 3 momentissa tarkoitettu varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke alkaa eläkkeen hakemista seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien. Muu vanhuuseläke kuin lykätty vanhuuseläke ja edellä tarkoitettu varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke voidaan myöntää myös takautuvasti, ei kuitenkaan ilman pätevää syytä pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kolmelta kuukaudelta. [\(29.10.2010/911\)](#)

Jos työntekijä jatkaa työntekoa 68 vuotta täytettyään, vanhuuseläke myönnetään eläkkeen hakemista seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien.

Vanhuuseläkkeen aikana alkaneen työsuhteen työansioista karttunut eläke myönnetään hakemuksesta aikaisintaan työntekijän 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttumisesta vanhuuseläkkeeksi säädetään 52 §:ssä.

14 §

Vanhuuseläkkeen lakkauttaminen

Työntekijä voi hakea vanhuuseläkkeensä lakkauttamista, jos hänelle on myönnetty kuntoutustuki sellaisen määräaikaisen työkyvyttömyyden perusteella, jonka on kuntoutustukea myönnettäessä arvioitu jatkuvan sen jälkeen, kun työntekijä täyttää 63 vuotta. Vanhuuseläkkeen lakkauttamista on haettava kuukauden kuluessa arvioidun työkyvyttömyyden päättymisestä lukien ja vanhuuseläke lakkautetaan työkyvyttömyyden päättymiseen.

Osa-aikaeläke

15 §

Osa-aikaeläkkeeseen liittyviä käsitteitä

Osa-aikaeläkeoikeutta ratkaistaessa tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *ansiotyöllä* työeläkelakien perusteella vakuutettavaa työskentelyä; ja
- 2) *kokoaikatyöllä* 1 kohdassa tarkoitettua ansiotyötä, jossa työntekijän työaika on asianomaisella alalla normaalisti sovellettavan kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajan pituinen; jos työntekijä on samanaikaisesti useammassa ansiotyössä, hänen työskentelyään pidetään kokoaikaisena, jos hänen yhteenlaskettu työaikansa on vähintään 35 tuntia viikossa.

Jäljempänä 16, 17, 20, 21 ja 24 §:ssä mainitulla *osa-aikatyöllä* tarkoitetaan työeläkelakien perusteella vakuutettavaa työtä, jota työntekijä tekee osa-aikaeläkkeellä ollessaan. Tällaiseen osa-aikatyöhön rinnastetaan osa-aikatyö, joka tehdään EU- tai ETA-maassa.

Jäljempänä 16 §:n 4 momentin 1 kohdassa ja 17 §:ssä tarkoitettulla *vakiintuneella ansiolla* tarkoitetaan sitä 82 §:ssä tarkoitettua tulevan ajan ansiota, jonka perusteella työntekijän työkyvyttömyyseläke laskettaisiin, jos työntekijä osa-aikaeläkkeen alkamishetkellä olisi tullut työkyvyttömäksi.

16 §

Oikeus osa-aikaeläkkeeseen

Osa-aikatyöhön siirtyneellä 60–67-vuotiaalla työntekijällä on oikeus osa-aikaeläkkeeseen, jos: (14.8.2009/629)

- 1) hän on osa-aikaeläkkeen alkamista välittömästi edeltäneiden 18 kuukauden aikana ollut kokoaikaisessa ansiotyössä vähintään 12 kuukautta;
- 2) hänellä on osa-aikaeläkkeen alkamista välittömästi edeltäneiden 15 kalenterivuoden aikana työeläkelakien tai niihin rinnastettavien lakien alaisia ansioita vähintään lukua 60 vastaava määrä; mainittu lukumäärä saadaan jakamalla kunkin kalenterivuoden ansiot 41,89 euron 25-kertaisella määrällä, pyöristämällä näin saatu osamäärä alaspäin lähimpään kokonaislukuun, joka voi olla enintään 12, ja laskemalla eri vuosien osamäärät yhteen;
- 3) hän ei saa muuta omaan työskentelyyn perustuvaa eläkettä tai vastaavaa ulkomaista tai kansainvälisen järjestön tai Euroopan yhteisöjen toimielimen palvelukseen perustuvaa etuutta; ja
- 4) hänellä ei ole tämän lain mukaisen työsuhteen päättymisen jälkeen julkisten alojen työeläkelakien mukaisen kokoaikaisen palvelun perusteella oikeutta mainittujen lakien mukaiseen osa-aikaeläkkeeseen.

Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuun työskentelyyn rinnastetaan työskentely EU- tai ETA-maassa.

Jos työntekijä on 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun 18 kuukauden aikana saanut sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa, osasairauspäivärahaa, sairausajan palkkaa, liikennevakuutuslain nojalla myönnettyä ansionmenetyskorvausta tai tapaturmavakuutuslain säännöksiin perustuvaa päivärahaa, tätä 18 kuukauden aikaa pidennetään vastaavasti, kuitenkin enintään kuusi kuukautta.

Osa-aikaeläkkeen edellyttämä osa-aikatyöskentely täyttyy, jos:

- 1) työntekijän ansiotulo on vähentynyt niin, että hänen osa-aikatyöstä saamansa työansiot ovat 35–70 prosenttia työntekijän vakiintuneesta ansiosta ja työajassa on tapahtunut vastaava muutos; ja
- 2) työntekijä ei ole yhtäjaksoisesti työstä poissa kuutta viikkoa pidempää aikaa; tähän poissaoloaikaan ei lueta vuosilomaa, vastikelomaa, osa-aikaisen työsuhteen vuorottelujärjestelmään sisältyvää palkatonta vapaata eikä aikaa, jolta työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa, sairausajan palkkaa, liikennevakuutuslain nojalla myönnettyä ansionmenetyskorvausta tai tapaturmavakuutuslain säännöksiin perustuvaa päivärahaa siltä osin kuin työntekijä on saanut mainittuja päivärahoja yhteensä enintään 12 kuukauden ajalta.

Jos työntekijän ansiotulojen vähentyminen poikkeaa työajan lyhentymisestä sen vuoksi, että kokoaikaisen ansiotyön ansiotuloon on sisältynyt palkkaukseen kuuluvaa ylityökorvausta, sunnuntai-, yötyö- tai vuorolisää

taikka muuta sellaista erityistä lisää tai korvausta, jota ei sisälly osa-aikatyöstä saatavaan ansiotuloon, tällainen lisä tai korvaus jätetään huomioon ottamatta 4 momentin 1 kohdassa säädettyjen edellytysten täyttymistä arvioitaessa.

17 §

Osa-aikaeläkkeen määrä

Osa-aikaeläkkeen määrä on 50 prosenttia työeläkelakien alaisuuteen kuuluneen vakiintuneen ansion ja työeläkelakien alaisen osa-aikatyön ansion erotuksesta (*ansion alenema*).

Jos työntekijä on ennen osa-aikatyötä ollut samanaikaisesti kahdessa tai useammassa työeläkelakien mukaisessa ansiotyössä, osa-aikaeläkkeen määrä on 50 prosenttia näiden töiden vakiintuneen ansion ja osa-aikatyön ansion erotuksesta. Tällaisesta osa-aikaeläkkeestä tämän lain mukaisen osa-aikaeläkkeen osuus on yhtä suuri kuin tämän lain mukaan vakuutettujen työansioiden osuus on vakiintuneessa ansiossa huomioon otetuista, niiden lakien mukaisista työansioista, joiden perusteella osa-aikaeläke myönnetään.

Osa-aikaeläkkeen enimmäismäärä on kuitenkin 75 prosenttia työntekijälle osa-aikaeläkkeen alkamisajankohtaan mennessä karttuneista, työeläkelakien mukaisista eläkkeistä ja valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain perusteella karttuneesta etuudesta. Jos eläkkeestä on vähennettävä ensisijainen etuus, osa-aikaeläkkeen enimmäismäärä lasketaan näin vähennetystä eläkkeestä. Osa-aikaeläkkeen enimmäismäärä tarkistetaan, jos osa-aikaeläkkeen saajalle myönnetään ensisijainen etuus tai tällaisen etuuden määrä muuttuu.

Edellä 3 momentissa mainittuun eläkkeeseen rinnastetaan eläke, joka työntekijälle on karttunut EU- tai ETA-maassa tai Suomen kanssa sosiaaliturvasopimuksen solmineessa maassa.

Jos työntekijällä on oikeus saada osa-aikaeläkettä myös muun työeläkelain mukaan ja 3 momentissa mainittu 75 prosentin enimmäismäärä vähentää osa-aikaeläkkeen määrää, vähennys tehdään näiden lakien kesken vakiintuneessa ansiotulossa huomioon otettujen työansioiden suhteessa.

18 §

Osa-aikaeläkkeen alkaminen

Osa-aikaeläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien, jona työntekijä täyttää 16 §:ssä säädetty edellytykset, kuitenkin aikaisintaan osa-aikaeläkkeen hakemista seuraavan kuukauden alusta. Osa-aikaeläkettä ei kuitenkaan myönnetä takautuvasti.

19 §

Osa-aikaeläkkeen saajan ilmoitusvelvollisuus

Osa-aikaeläkkeen saaja on velvollinen ilmoittamaan eläkekassalle:

- 1) työaikajärjestelyjensä muutoksista;
- 2) muista kuin työehtosopimusten mukaisista palkan tarkistuksista;
- 3) työsuhteen tai yrittäjätoiminnan päättymisestä tai uuden alkamisesta;
- 4) muutoksista yrittäjätoiminnassa;
- 5) uuden työeläkkeen tai vastaavan EU- tai ETA-maasta myönnetyn etuuden alkamisesta;
- 6) yli kuuden viikon mittaisesta työstä poissaolosta, jos poissaolo ei johdu vuosilomasta, vastikelomasta tai osa-aikaisen työsuhteen vuorottelujärjestelmään sisältyvästä palkattomasta vapaasta taikka sellaisesta sairaudesta, jonka perusteella osa-aikaeläkkeen saaja saa sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa, sairausajan palkkaa, tapaturmavakuutuslain säännöksiin perustuvaa päivärahaa tai liikennevakuutuslain nojalla myönnettyä ansionmenetykskorvausta enintään 12 kuukauden ajalta; ja
- 7) ensisijaisen etuuden alkamisesta tai sen muuttumisesta.

20 §**Osa-aikaeläkkeen tarkistaminen**

Osa-aikaeläkkeen määrä tarkistetaan, jos:

- 1) osa-aikaeläkkeen saajan osa-aikatyön aikaisissa ansiotuloissa on tapahtunut pysyvä muutos, joka olennaisesti poikkeaa yleisestä palkkakehityksestä; tai
- 2) osa-aikaeläkkeen saaja saa oikeuden osa-aikaeläkkeeseen sellaisen työeläkelain mukaan, jonka perusteella hänellä ei aiemmin ole ollut oikeutta osa-aikaeläkkeeseen.

Tarkistaminen tehdään muutosta seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien tai, jos muutos tapahtuu kalenterikuukauden ensimmäisenä päivänä, tästä päivästä lukien.

Kun osa-aikaeläkkeen määrä tarkistetaan, vakiintuneena ansiotulona pidetään ansiotuloa, joka oli perusteena osa-aikaeläkettä ensimmäisen kerran määrättäessä.

21 §**Osa-aikaeläkkeen keskeyttäminen**

Jos työntekijän osa-aikatyön ansio tai työstä poissaoloaika muuttuu tilapäisesti siten, etteivät osa-aikatyölle 16 §:n 4 momentissa säädetty edellytykset täyty, keskeytetään osa-aikaeläkkeen maksaminen eläkkeensaajan ilmoituksesta tai eläkekassan aloitteesta. Maksaminen keskeytetään seuraavasta mahdollisesta maksujaksosta alkaen edellyttäen, että syy eläkkeen keskeyttämiselle on edelleen olemassa. Maksettu osa-aikaeläke peritään takaisin 123 §:ssä säädetyllä tavalla ajalta, jolta osa-aikaeläkkeen saamisen edellytykset eivät ole täyttyneet.

Keskeytettyä osa-aikaeläkettä ryhdytään eläkkeensaajan ilmoituksesta maksamaan uudelleen siitä lukien, kun osa-aikaeläkkeen saamisen edellytykset täyttyvät. Jos keskeytetyn osa-aikaeläkkeen uudelleen maksamista ei ole pyydetty kuuden kuukauden kuluessa osa-aikaeläkkeen keskeyttämisestä, eläke lakkautetaan keskeyttämisajankohdasta lukien.

22 §**Osa-aikaeläkkeen lakkauttaminen ja uudelleen alkaminen**

Osa-aikaeläke lakkautetaan sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jonka aikana työntekijä ei enää täytä 16 §:n 4 momentissa mainittuja eläkkeen saamisen edellytyksiä, jollei 21 §:stä muuta johdu. Jos osa-aikaeläkkeen saamisen edellytykset lakkaavat kalenterikuukauden ensimmäisenä päivänä, osa-aikaeläke lakkautetaan kuitenkin tästä päivästä lukien. Osa-aikaeläke voidaan lakkauttaa myös takautuvasti.

Jos työntekijän osa-aikaeläke on lakkautettu, työntekijällä on oikeus saada uudelleen osa-aikaeläke, kun hän täyttää sen saamisen edellytykset.

Jos osa-aikaeläke on ollut lakkautettuna enintään kuusi kuukautta, lakkautetun osa-aikaeläkkeen jälkeistä uutta osa-aikaeläkettä määrättäessä käytetään vakiintuneena ansiona aikaisemman osa-aikaeläkkeen perusteena ollutta vakiintunutta ansiota.

23 § (7.12.2007/1168)**Työkyvyttömyyseläke ja vanhuuseläke osa-aikaeläkkeen jälkeen**

Jos osa-aikaeläkettä saavalle työntekijälle myönnetään työkyvyttömyyseläke tai vanhuuseläke samalle ajalle, jolta hänelle on jo maksettu osa-aikaeläkettä, osa-aikaeläke otetaan huomioon työkyvyttömyyseläkkeen tai vanhuuseläkkeen osasuorituksena.

24 § (29.10.2010/911)**Osa-aikaeläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi**

Jos osa-aikaeläkkeellä oleva työntekijä ei hae vanhuuseläkettä 68 vuotta täytettyään, osa-aikaeläke muutetaan 68 vuoden iässä osa-aikaeläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi. Osa-aikaeläkkeen suuruista vanhuuseläkettä ei muunneta elinaikakertoimella. Kun työntekijä hakee vanhuuseläkettä, vanhuuseläke lasketaan uudelleen ja muunnetaan 88 §:n mukaisesti elinaikakertoimella.

Työeläkekuntoutus

25 §

Oikeus työeläkekuntoutukseen

Alle 63-vuotiaalla työntekijällä on oikeus saada työkyvyttömyyden estämiseksi tai työ- ja ansiokyvyn parantamiseksi tarkoituksenmukaista ammatillista kuntoutusta, jos:

- 1) asianmukaisesti todettu sairaus, vika tai vamma todennäköisesti aiheuttaa sellaisen uhkan, että hän tulee työkyvyttömäksi 35 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla;
- 2) hänellä on työskentelystä saatuja vakuutettuja työansioita 82 §:ssä tarkoitettuna tulevan ajan tarkasteluaikana vähintään 25 133,40 euroa; ja (7.12.2007/1168)
- 3) hänellä ei ole oikeutta kuntoutukseen tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella.

Kuntoutuksen tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa otetaan huomioon työntekijän ikä, ammatti, aikaisempi toiminta, koulutus, vakiintuminen työelämään sekä se, johtaako haettu ammatillinen kuntoutus todennäköisesti työntekijän terveydentilalle sopivassa työssä jatkamiseen tai työhön palaamiseen. Lisäksi tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa otetaan huomioon, lykkääkö ammatillinen kuntoutus työntekijän eläkkeelle jäämistä.

Työkyvyttömyyden uhkalla tarkoitetaan tilannetta, jossa on todennäköistä, että työntekijälle lähivuosina ilman ammatillista kuntoutusta tulisi myönnettäväksi täysi tai osatyökyvyttömyyseläke, vaikka hoidon ja lääkinnällisen kuntoutuksen toteutuksen mahdollisuudet otetaan huomioon.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu tulevan ajan tarkasteluaika määräytyy siten kuin työntekijä olisi tullut työkyvyttömäksi kuntoutushakemuksen tullessa vireille. (7.12.2007/1168)

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös sellaisen työntekijän kuntoutukseen, joka on 35 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla työkyvytön. Tällöin 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettut ansiot määräytyvät samoin kuin tulevan ajan ansiot hänen työkyvyttömyyseläkkeessään. (7.12.2007/1168)

26 §

Ammatillisen kuntoutuksen sisältö ja kuntoutussuunnitelma

Ammatillisella kuntoutuksella tarkoitetaan työkokeilua, työhön valmennusta, työhön tai ammattiin johtavaa koulutusta ja tukea elinkeinotoiminnan aloittamiseen tai jatkamiseen. Työntekijälle voidaan korvata ammatillisesta kuntoutuksesta aiheutuvat välttämättömät ja tarpeelliset kustannukset.

Ennen ammatillisen kuntoutuksen käynnistämistä työntekijällä on oltava suunnitelma ammatillisesta kuntoutuksesta (*kuntoutussuunnitelma*), jonka laatimista eläkekassa voi tukea.

27 §

Ennakkopäätös oikeudesta työeläkekuntoutukseen

Työntekijällä on oikeus saada ennakkopäätös siitä, täyttyvätkö työeläkekuntoutuksen saamisen edellytykset. Ennakkopäätös on eläkekassaa sitova, jos työntekijä toimittaa eläkekassalle kuntoutussuunnitelman yhdeksän kuukauden kuluessa siitä, kun ennakkopäätös on tullut lainvoimaiseksi.

28 §

Kuntoutusraha

Työntekijällä on oikeus kuntoutusrahaan niiltä kalenterikuukausilta, joiden aikana hän on kokonaan tai osittain estynyt tekemästä ansiotyötä ammatillisen kuntoutuksen vuoksi.

Kuntoutusraha on yhtä suuri kuin niiden työeläkkeiden yhteismäärä korotettuna 33 prosentilla, joihin työntekijällä olisi oikeus, jos hän olisi tullut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavasti työkyvyttömäksi kuntoutushakemuksen tullessa vireille.

Jos työntekijä on jäänyt sairauslomalle työsuhteessa ollessaan ja kuntoutustarve oli olemassa jo sairausloman alkaessa, kuntoutusraha on kuitenkin yhtä suuri kuin niiden työeläkkeiden yhteismäärä korotettuna 33 prosentilla, joihin työntekijällä olisi oikeus, jos hän olisi tullut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavasti työkyvyttömäksi sairausloman alkaessa.

29 §

Osakuntoutusraha

Jos työntekijä ansaitsee ammatillisen kuntoutuksen aikana enemmän kuin puolet vakiintuneesta ansiosta, kuntoutusrahan määrä on puolet 28 §:n mukaisesta kuntoutusrahasta.

30 §

Työkyvyttömyyseläkkeensaajan kuntoutuskorotus

Jos työntekijä saa 35 §:n mukaista työkyvyttömyyseläkettä, hänellä ei ole oikeutta 28 §:n mukaiseen kuntoutusrahaan. Työkyvyttömyyseläkkeen saajalle maksetaan ammatillisen kuntoutuksen kestoajalta työkyvyttömyyseläkkeen lisäksi kuntoutuskorotus. Kuntoutuskorotus on 33 prosenttia työkyvyttömyyseläkkeen määrästä.

Osatyökyvyttömyyseläke voidaan maksaa ammatillisen kuntoutuksen ajalta täytenä eläkkeenä ja siten korotettuna kuin 1 momentissa säädetään.

31 §

Kuntoutusavustus

Työntekijälle voidaan myöntää kuntoutusrahaa työkyvyttömyyseläkkeen suuruisena harkinnanvaraisena kuntoutusavustuksena kuntoutuspäätöksen antamisen ja kuntoutuksen alkamisen väliseltä ajalta sekä kuntoutusjaksojen väliseltä ajalta. Harkinnanvarainen kuntoutusavustus voidaan myöntää myös 26 §:n 2 momentissa tarkoitetun kuntoutussuunnitelman laatimista varten.

Kuntoutusavustusta maksetaan enintään kolmelta kuukaudelta kalenterivuotta kohden erikseen laskettuna kuntoutuspäätöksen antamisen ja kuntoutuksen alkamisen väliseltä ajalta sekä kuntoutusjaksojen väliseltä ajalta. Kuntoutusavustusta voidaan kuitenkin maksaa pidemmältäkin ajalta, jos se on kuntoutuksen turvaamiseksi perusteltua.

32 §

Kuntoutusrahan tai työkyvyttömyyseläkkeensaajan kuntoutuskorotuksen lakkauttaminen

Kuntoutusraha tai työkyvyttömyyseläkkeensaajalle maksettava kuntoutuskorotus voidaan lakkauttaa, jos sen saaja kieltäytyy ammatillisesta kuntoutuksesta tai keskeyttää tällaisen kuntoutuksen ilman pätevää syytä.

Työntekijällä ei ole oikeutta ilman pätevää syytä työkyvyttömyyseläkkeeseen ennen kuin hänen oikeutensa työeläkelakien tai Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain mukaiseen kuntoutusrahaan on päättynyt.

33 §

Eläkekassan ilmoitusvelvollisuus

Eläkekassan on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle ammatillisesta kuntoutuksesta sekä kuntoutusrahaa ja -korotusta koskevasta päätöksestään.

34 §

Kuntoutusta koskevat muut säännökset

Mitä tässä laissa säädetään työkyvyttömyyseläkkeen hakemisesta, määräytymisestä entisin perustein, kertakorotuksesta, palkka- ja hintatason muutosten huomioon ottamisesta, ensisijaisten etuuksien vähentämisestä, maksamisesta, työkyvyttömyyseläkkeen tarkistamisesta ja määrän muuttamisesta, viivästyskorotuksesta, takaisinperinnästä, tietojen antamisesta ja saamisesta, muutoksenhausta ja työkyvyttömyyseläkkeen saajan ilmoitusvelvollisuudesta, koskee kuntoutusrahaa, kuntoutuskorotusta sekä niiden saajaa, jollei tässä laissa muuta säädetä. Aiheettomasti maksetut ammatillisen kuntoutuksen

kustannusten korvaukset voidaan periä takaisin siten kuin tässä laissa säädetään aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperinnästä. (7.12.2007/1168)

Kuntoutusraha ja -korotus voidaan maksaa myös kuukautta lyhyemmältä ajalta. Sairausvakuutuslain mukainen ensisijaisuusaika ei vaikuta kuntoutusrahan alkamisaikaan. Kuntoutusraha-ajalta ei kartu eläkettä 69 eikä 75 §:n mukaisesti eikä kuntoutusetuuksia oteta perhe-eläkkeen perusteeksi. Kuntoutusraha-ajan aikaisesta työskentelystä karttuu uutta eläkettä siten kuin 77 §:ssä säädetään.

Työkyvyttömyyseläke

35 §

Oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen

Työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänen työkykynsä arvioidaan olevan heikentynyt sairauden, vian tai vamman vuoksi vähintään kahdella viidesosalla yhtäjaksoisesti ainakin vuoden ajan. Työkyvyttömyyseläke myönnetään täytenä eläkkeenä, jos työntekijän työkyky on heikentynyt vähintään kolmella viidesosalla. Muussa tapauksessa työkyvyttömyyseläke myönnetään osatyökyvyttömyyseläkkeenä.

Työkyvyn heikentymistä arvioitaessa otetaan huomioon työntekijän jäljellä oleva kyky hankkia itselleen ansiotuloja sellaisella saatavissa olevalla työllä, jota työntekijän voidaan kohtuudella edellyttää tekevän. Tällöin otetaan huomioon myös työntekijän koulutus, aikaisempi toiminta, ikä, asuinpaikka ja muut näihin rinnastettavat seikat. Jos työkyky vaihtelee, otetaan huomioon työntekijän vuotuinen ansio.

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, arviotaessa 60 vuotta täyttäneen työntekijän oikeutta työkyvyttömyyseläkkeeseen painotetaan työkyvyttömyyden ammatillista luonnetta.

36 §

Kuntoutusmahdollisuuksien selvittäminen

Ennen kuin eläkekassa tekee päätöksen työkyvyttömyyseläkkeestä, sen on varmistettava, että työntekijän mahdollisuudet kuntoutukseen on selvitetty.

37 § (14.8.2009/635)

Työkyvyttömyyseläke julkisten alojen työeläkelakien mukaan myönnetyn eläkkeen perusteella

Työntekijällä on oikeus tämän lain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänelle on myönnetty työkyvyttömyyseläke:

- 1) kunnallisen eläkelain 24 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella;
- 2) valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella; tai
- 3) valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 2 kohtaa soveltaen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 6 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n perusteella.

Lisäksi työntekijällä on oikeus tämän lain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänelle on myönnetty työkyvyttömyyseläke julkisten alojen palvelussuhteen jatkuessa alkaneen työkyvyttömyyden perusteella kunnallisen eläkelain 24 §:n 1 momentin 1 kohdan tai valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 1 kohdan taikka viimeksi mainittua lainkohtaa soveltaen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 6 §:n tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n nojalla ja hänen yksityisten alojen työeläkelakien mukaisen karttuneen eläkkeensä määrä kuukaudessa on enintään 688,02 euroa.

L:lla 635/2009 muutettu 37 § tulee voimaan 1.1.2012. Aiempi sanamuoto kuuluu:

37 §

Työkyvyttömyyseläke julkisten alojen työeläkelakien mukaan myönnetyn eläkkeen perusteella

Työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänelle tämän lain alaisen työskentelyn päätyttyä on myönnetty myöhempään virka- tai työsuhteeseen perustuva työkyvyttömyyseläke:

- 1) valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella;

- 2) kunnallisen eläkelain 24 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella;
- 3) evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 1 §:n edellä 1 kohdassa mainittuja säännöksiä vastaavien säännösten perusteella; tai
- 4) Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n edellä 1 kohdassa mainittuja säännöksiä vastaavien säännösten perusteella.

Työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen myös silloin, kun hänen yksityisten alojen työeläkelakien mukaisen eläkkeensä määrä kuukaudessa on enintään 688,02 euroa ja hänelle tämän lain alaisen työskentelyn päätyttyä on myönnetty myöhempään virka- tai työsuhteeseen perustuva työkyvyttömyyseläke palvelussuhteen kestäessä alkaneen työkyvyttömyyden perusteella:

- 1) valtion eläkelain 35 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan;
- 2) kunnallisen eläkelain 24 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan;
- 3) evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 1 §:n edellä 1 kohdassa mainittuja säännöksiä vastaavien säännösten mukaan; tai
- 4) Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n edellä 1 kohdassa mainittuja säännöksiä vastaavien säännösten mukaan.

38 §

Työkyvyttömyyseläkkeen määrä

Täyden työkyvyttömyyseläkkeen määrä on eläketapahtumavuotta edeltävän vuoden loppuun mennessä ansaitun eläkkeen ja 67 tai 73 §:n mukaisen tulevan ajan eläkeosan yhteismäärä. Osatyökyvyttömyyseläke on puolet täydestä työkyvyttömyyseläkkeestä.

39 §

Ennakkopäätös oikeudesta osatyökyvyttömyyseläkkeeseen

Työntekijällä on oikeus saada ennakkopäätös siitä, täyttääkö hän 35 §:n 1 momentissa mainitut osatyökyvyttömyyseläkkeen saamisen edellytykset. Eläkekassa antaa ennakkopäätöksen siinä tapauksessa, kun se olisi toimivaltainen ratkaisemaan eläkehakemuksen, jos työntekijä hakisi ennakkopäätöksen sijasta eläkettä.

Ennakkopäätös on eläkekassaa sitova, jos siihen perustuva eläkehakemus tehdään yhdeksän kuukauden tai työntekijän ja hänen työnantajansa sopiman sitä pidemmän ajan kuluessa siitä, kun ennakkopäätös on tullut lainvoimaiseksi.

40 §

Eläkekassan asiantuntijalääkäri

Yhden tai useamman laillistetun lääkärin on osallistuttava työkyvyttömyys- ja kuntoutusasioiden sekä muiden lääketieteellisiä kysymyksiä sisältävien asioiden valmisteluun eläkekassassa. Eläkekassan lääkäri voi merkitä kannanottonsa asiakirjoihin noudattamatta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 23 §:ssä säädetyt lääkärintäilillisiä todistuksia ja lausuntoja koskevia muotovaatimuksia.

41 §

Täyden työkyvyttömyyseläkkeen alkaminen

Täysi työkyvyttömyyseläke alkaa aikaisintaan sairausvakuutuslain 12 luvun 3 §:ssä tarkoitetun päivärahan ensisijaisuusajan päättymistä seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Täysi työkyvyttömyyseläke alkaa kuitenkin työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta, jos:

- 1) eläkehakemus on tehty ennen kuin Kansaneläkelaitos on vahvistanut sairauspäivärahan ensisijaisuusajan ja eläkehakemuksen tekemistä seuraavan toisen kalenterikuukauden loppuun mennessä ei ole myönnetty vähintään kuukauden ajalta yhtäjaksoisesti maksettavaa päivärahaa, joka kohdistuu työkyvyttömyyden

alkamisen jälkeiseen aikaan;

- 2) työkyvyttömyyden alkamisen jälkeiseen aikaan kohdistuva päiväraha hakemus on hylätty eikä työntekijälle ole myönnetty hylkäämisen jälkeiseen aikaan kohdistuvaa vähintään kuukaudelta yhtäjaksoisesti maksettavaa päivärahaa; tai
- 3) työkyvyttömyys alkaa sairauspäivärahan ensisijaisuusajan päättymisen jälkeen ja työntekijälle on myönnetty työkyvyttömyyden alkamisen jälkeiselle ajalle sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n 5 momentin mukaista sairauspäivärahaa.

(21.12.2010/1249)

L:lla 1249/2010 muutettu 2 momentti tulee voimaan 1.7.2011. Aiempi sanamuoto kuuluu:

Täysi työkyvyttömyyseläke alkaa kuitenkin työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta, jos:

- 1) eläkehakemus on tehty ennen kuin Kansaneläkelaitos on vahvistanut sairauspäivärahan ensisijaisuusajan ja eläkehakemuksen tekemistä seuraavan toisen kalenterikuukauden loppuun mennessä ei ole myönnetty vähintään kuukauden ajalta yhdenjaksoisesti maksettavaa sairauspäivärahaa, joka kohdistuu työkyvyttömyyden alkamisen jälkeiseen aikaan; tai
- 2) työkyvyttömyyden alkamisen jälkeiseen aikaan kohdistuva sairauspäiväraha hakemus on hylätty eikä työntekijälle ole myönnetty hylkäämisen jälkeiseen aikaan kohdistuvaa vähintään kuukaudelta yhdenjaksoisesti maksettavaa sairauspäivärahaa.

Jos työntekijällä on oikeus saada sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa vastaavaa ulkomailta maksettavaa etuutta, se otetaan huomioon työkyvyttömyyseläkkeen alkamisaikaa määrättäessä samalla tavalla kuin sairausvakuutuslain mukainen sairauspäiväraha, kuitenkin enintään sairausvakuutuslain mukaiseen enimmäissuoritus aikaan saakka.

42 §

Osatyökyvyttömyyseläkkeen alkaminen

Osatyökyvyttömyyseläke alkaa eläketapahtumaa seuraavan kuukauden alusta.

43 §

Työkyvyttömyyseläkkeen maksaminen takautuvalta ajalta

Työkyvyttömyyseläkettä ei makseta ilman pätevää syytä takautuvasti pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kuudelta kuukaudelta.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti, sitä ei makseta ajalta, jolta työntekijä on saanut työeläkelakien tai Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain mukaista kuntoutusrahaa tai ansionmenetykskorvausta tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain tai liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain perusteella.

Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti osatyökyvyttömyyseläkkeenä tai täytenä työkyvyttömyyseläkkeenä 41 §:n 2 momentin perusteella ja samalta ajalta on maksettu sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työkyvyttömyyseläkettä maksetaan tältä ajalta päivärahan määrän ylittävä osa.

44 §

Työkyvyttömyyseläkkeen kesto aika

Työkyvyttömyyseläke myönnetään toistaiseksi tai kuntoutustukena määräajaksi.

Jos työntekijän työkyky on heikentynyt määräaikaaisesti ainakin vuoden ajan, hänellä on oikeus saada kuntoutustukea työkykynsä palauttamiseksi niin pitkältä ajalta kuin hänen arvioidaan olevan työkyvytön tässä laissa tarkoitetulla tavalla.

Kuntoutustukea myönnettäessä eläkekassan on varmistettava, että työntekijälle on laadittu hoito- tai kuntoutussuunnitelma. Kuntoutustuki voidaan myöntää työkyvyttömälle työntekijälle myös hoito- tai kuntoutussuunnitelman valmistelun ajaksi.

45 §

Työkyvyttömyyseläkkeensaajan ilmoitusvelvollisuus

Työkyvyttömyyseläkkeen saaja on velvollinen ilmoittamaan eläkekassalle työkykynsä palautumisesta, ansiotyön aloittamisesta tai lisäämisestä ja kuntoutuksen keskeyttämisestä.

46 §

Selvitys työkyvyttömyyden jatkumisesta

Jos eläkekassalla on perusteltua syytä olettaa, että eläkkeensaajan työkyky on palautunut, eläkkeensaaja on velvollinen käymään eläkekassan määräyksestä työkyvyttömyyden jatkumisen selvittämistä varten tutkittavana eläkekassan nimeämän laillistetun lääkärin luona tai eläkekassan osoittamassa kuntoutus- tai tutkimuslaitoksessa. Eläkekassan on tällöin korvattava tutkimuksesta ja mahdollisista matkoista aiheutuvat kohtuulliset kustannukset.

47 §

Työkyvyttömyyseläkeoikeuden tarkistaminen

Jos työkyvyttömyyseläkkeen saajan työkyky muuttuu, hänen oikeutensa työkyvyttömyyseläkkeeseen tarkistetaan hänen hakemuksestaan tai eläkekassan aloitteesta.

Työkyvyttömyyseläkkeen saajan työkyvyn muuttumista tai palautumista arvioitaessa otetaan huomioon työntekijän työansioissa tapahtuneet muutokset. Työntekijällä ei ole oikeutta täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen aikana, jolloin hänen työansionsa ovat enemmän kuin 40 prosenttia työkyvyttömyyden alkamista edeltävästä vakiintuneesta keskiansiosta, eikä osatyökyvyttömyyseläkkeeseen aikana, jolloin hänen työansionsa ovat enemmän kuin 60 prosenttia mainitusta keskiansiosta, ellei ansiorajan ylitys ole tilapäistä.

48 §

Työkyvyttömyyseläkkeen määrän muuttaminen

Jos täyttä työkyvyttömyyseläkettä saavan työntekijän työkyky muuttuu siten, että hänellä on oikeus saada osatyökyvyttömyyseläkettä ja muutoksen voidaan arvioida kestävän vähintään vuoden, täysi työkyvyttömyyseläke muutetaan osatyökyvyttömyyseläkkeeksi muutosta seuraavan kuukauden alusta.

Jos osatyökyvyttömyyseläkettä saavan työntekijän työkyky muuttuu siten, että hänellä on oikeus saada täyttä työkyvyttömyyseläkettä, ja muutoksen voidaan arvioida kestävän vähintään vuoden, osatyökyvyttömyyseläke muutetaan tädeksi työkyvyttömyyseläkkeeksi. Täysi työkyvyttömyyseläke alkaa siten kuin 41 §:ssä säädetään. Osatyökyvyttömyyseläkettä maksetaan täyden työkyvyttömyyseläkkeen alkamiseen saakka.

49 §

Työkyvyttömyyseläkkeen lakkauttaminen

Jos työkyvyttömyyseläkkeensaajan työkyky palautuu siinä määrin, ettei hän enää täytä eläkkeen saamisen edellytyksiä, työkyvyttömyyseläke lakkautetaan työkyvyn palautumista seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Jos työkyvyttömyyseläke lakkautetaan tai kuntoutustuki päättyy, eläkettä voidaan työhön paluun tukemiseksi jatkaa osatyökyvyttömyyseläkkeen suuruisena kuntoutustukena vuotta lyhyemmältäkin ajalta.

50 §

Työkyvyttömyyseläkkeen maksamisen keskeyttäminen

Työkyvyttömyyseläkkeen maksaminen voidaan keskeyttää, jos eläkkeensaaja:

1) on ansiotyössä ja tästä työstä saadut ansiot ovat tilapäisesti yli 60 prosenttia työkyvyttömyyden alkamista edeltävästä vakiintuneesta keskiansiosta;

- 2) ei suostu eläkekassan 46 §:n mukaan määräämään tutkimukseen, ei kuitenkaan, jos kieltäytymiseen on hyväksyttävä syy;
- 3) ei toimita 46 §:ssä tarkoitetun tutkimuksen tuloksia eläkekassalle sen määräämässä kohtuullisessa ajassa; tai
- 4) kieltäytyy eläkekassan järjestämästä kuntoutuksesta tai koulutuksesta ilman pätevää syytä.

51 §**Työkyvyttömyyseläkkeen takautuva tarkistaminen**

Eläke voidaan lakkauttaa tai tarkistaa tai sen maksaminen voidaan keskeyttää enintään vuoden ajalta takautuvasti. Tämä vuoden aika lasketaan eläkkeensaajan tarkistushakemusta tai eläkekassan tarkistustoimenpiteisiin ryhtymistä seuraavan kalenterikuukauden alusta. Jos työkyvyttömyyseläkkeen maksaminen on ollut keskeytettyä, eläke kuitenkin tarkistetaan tai lakkautetaan keskeyttämisaikankohdasta lukien.

52 §**Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi**

Täysi työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi ja osatyökyvyttömyyseläke täyttää työkyvyttömyyseläkettä vastaavaksi vanhuuseläkkeeksi sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jonka aikana eläkkeensaaja täyttää 63 vuotta.

Työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana tehdyn työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen hakemuksesta, kun hänen työkyvyttömyyseläkkeensä muuttuu 1 momentin mukaisesti vanhuuseläkkeeksi, jos työntekijä ei ole enää siinä työsuhteessa, josta hän on siirtymässä vanhuuseläkkeelle. Jos työntekijä tekee työtä muun työeläkelain kuin tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai tämän lain tai muun työeläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen päätyttyä, työntekijällä on oikeus tämän työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen, kun hänelle myönnetään 8 §:ssä mainittu vanhuuseläke, varhennettu vanhuuseläke tai lykätty vanhuuseläke. Työntekijällä on oikeus edellä tarkoitetun työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai sen päätyttyä tehdyn työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen myös, jos hänelle myönnetään työkyvyttömyyseläkkeen päättymisen jälkeen uusi työkyvyttömyyseläke, johon ei sovelleta, mitä 86 §:n 2 momentissa säädetään eläkkeen määräytymisestä entisin perustein. (14.8.2009/635)

Työkyvyttömyyseläkkeen sijaan eläke lasketaan ja myönnetään vanhuuseläkkeenä 63 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jos:

- 1) työntekijä on täyttänyt 63 vuotta ennen sairausvakuutuslain 12 luvun 3 §:ssä tarkoitetun ensisijaisuusajan päättymistä; tai
- 2) työntekijälle ei vahvisteta sairausvakuutuslain 12 luvun 3 §:n 2 momentin perusteella ensisijaisuusaikaa, koska työntekijä on täyttänyt 63 vuotta.

53 §**Tiedottaminen ja ohjaus kuntoutukseen**

Jos työkyvyttömyyseläkettä tai työeläkekuntoutusta koskeva hakemus hylätään, eläkekassan on huolehdittava siitä, että työntekijälle annetaan tietoa muista kuntoutusmahdollisuuksista ja että hänet ohjataan hänen kuntoutustarvettaan vastaavaan muuhun kuntoutukseen tai muihin palveluihin yhteistyössä niitä järjestävien tahojen kanssa. Lisäksi eläkekassan on noudatettava, mitä kuntoutuksen asiakaspalveluyhteistyöstä annetussa laissa (497/2003) säädetään.

Perhe-eläke**54 §****Perhe-eläke ja perhe-eläkkeen saajat**

Edunjättäjä on työntekijä, jolle on karttunut eläkettä tämän lain mukaan ja jonka kuoleman jälkeen maksetaan perhe-eläkettä edunsaajille siten kuin jäljempänä säädetään.

Edunsaaja on henkilö, jolla on oikeus saada perhe-eläkettä edunjättäjän kuoleman jälkeen. Edunsaajia ovat

jäljempänä säädetyin edellytyksin leski, edunjättäjän sekä lesken lapset ja edunjättäjän entinen puoliso.

Perhe-eläke maksetaan leskeneläkkeenä ja lapseneläkkeenä.

Perhe-eläkkeeseen ei ole oikeutta henkilöllä, joka on rikoksella tahallisesti aiheuttanut edunjättäjän kuoleman.

55 §

Lesken eläkeoikeus

Leskellä on oikeus leskeneläkkeeseen, jos hän on solminut avioliiton edunjättäjän kanssa ennen kuin tämä oli täyttänyt 65 vuotta ja hänellä on tai on ollut yhteinen lapsi edunjättäjän kanssa.

Leskeneläkkeeseen on oikeus myös sellaisella leskellä, jonka avioliitto on solmittu ennen kuin leski oli täyttänyt 50 vuotta ja edunjättäjä 65 vuotta ja avioliitto oli jatkunut vähintään viisi vuotta, jos:

- 1) leski on edunjättäjän kuollessa täyttänyt 50 vuotta; tai
- 2) leski sai edunjättäjän kuollessa työeläkelain tai kansaneläkelain (568/2007) mukaista työkyvyttömyyseläkettä, joka oli jatkunut vähintään kolmen vuoden ajan. (7.12.2007/1168)

Leskellä ei ole oikeutta leskeneläkkeeseen 1 momentin nojalla, jos lapsi on annettu ottolapseksi perheen ulkopuolelle ennen edunjättäjän kuolemaa, eikä sellaisen edunjättäjän lapsen perusteella, jonka leski on ottanut ottolapsekseen edunjättäjän kuoltua.

Jos leskellä on aikaisemman avioliiton perusteella oikeus saada työeläkelain mukaista perhe-eläkettä, hänellä ei ole oikeutta uuteen perhe-eläkkeeseen.

56 §

Lapsen eläkeoikeus

Lapseneläkkeeseen on oikeus edunjättäjän kuollessa alle 18-vuotiaalla:

- 1) edunjättäjän lapsella; ja
- 2) lesken lapsella, joka asui edunjättäjän kuollessa tämän ja lesken kanssa samassa taloudessa.

Lapseneläke myönnetään ensisijaisesti oman vanhemman jälkeen. Lapseneläkkeeseen ei ole oikeutta useamman kuin kahden edunjättäjän jälkeen samanaikaisesti. Jos kahden edunjättäjän jälkeen lapseneläkettä saavalle lapselle myönnetään myöhemmin lapseneläke oman vanhemman jälkeen, muun edunjättäjän jälkeen ensiksi myönnetty lapseneläke lakkaa siitä ajankohdasta, josta oman vanhemman jälkeen myönnettävä lapseneläke alkaa.

57 §

Entisen puolison eläkeoikeus

Edunjättäjän entisellä puolisollla on oikeus leskeneläkkeeseen, jos edunjättäjä oli kuollessaan tuomioistuimen lainvoimaisen päätöksen tai tuomion taikka sosiaalilautakunnan vahvistaman sopimuksen perusteella velvollinen määrääjain maksamaan hänelle elatusapua. Entisestä puolisosista ja hänen oikeudestaan leskeneläkkeeseen on voimassa, mitä leskestä ja lesken oikeudesta leskeneläkkeeseen säädetään.

58 §

Perhe-eläkkeen alkaminen ja takautuva maksaminen

Perhe-eläkettä maksetaan edunjättäjän kuolemaa seuraavan kuukauden alusta. Edunjättäjän kuoleman jälkeen syntyneelle lapselle perhe-eläkettä maksetaan lapsen syntymää seuraavan kuukauden alusta.

Perhe-eläkettä ei makseta takautuvasti ilman pätevää syytä pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneen kuuden kuukauden ajalta.

59 §

Ilmoitusvelvollisuus

Leskeneläkkeen saaja on velvollinen ilmoittamaan eläkekassalle solmimastaan avioliitosta.

Jos lapseneläkettä saava lapsi annetaan ottolapseksi muulle kuin edunjättäjän leskelle tai lesken uudelle puolisolle, lapsen ottovanhemmat ovat velvolliset ilmoittamaan ottolapseksi ottamisesta eläkekassalle.

60 §

Perhe-eläkkeen lakkaaminen

Leskeneläke lakkaa, jos leski solmii uuden avioliiton ennen kuin hän on täyttänyt 50 vuotta.

Lapseneläke lakkaa, kun lapsi täyttää 18 vuotta tai hänet annetaan ottolapseksi muulle kuin edunjättäjän leskelle tai tämän uudelle puolisolle.

61 §

Perhe-eläkkeen myöntäminen määräajaksi

Jos edunjättäjän kuolemasta ei voida esittää selvitystä, mutta on todennäköistä, että hän on kuollut hukkumisen, muun onnettomuuden tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi, perhe-eläke voidaan myöntää määräajaksi.

Kun perhe-eläke myönnetään määräajaksi 1 momentin mukaisesti, edunjättäjän työeläke lakkautetaan perhe-eläkkeen alkamispäivästä.

62 §

Leskeneläkkeen maksaminen kertasuorituksena

Kun leskeneläke lakkautetaan 60 §:n mukaisesti, leskelle maksetaan kertasuorituksena määrä, joka on yhtä suuri kuin hänen leskeneläkkeensä kolmen vuoden ajalta olisi ollut.

Kertasuorituksen perusteena käytetään viimeksi maksettua kuukausieläkettä tai, jos eläkekassa toimii 108 §:ssä tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena, sen maksamaa eläkkeiden yhteismäärää kuukaudessa.

63 §

Hautausavustus

Alle 67-vuotiaana kuolleen edunjättäjän leskelle myönnetään hautausavustus edellyttäen, että edunjättäjä sai kuollessaan 66–70 §:n mukaisesti määräytyvää vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkettä tai hänellä olisi kuollessaan ollut oikeus tällaiseen eläkkeeseen.

Hautausavustuksen suuruus määräytyy alla olevan taulukon mukaisesti:

Edunjättäjän ikä kuollessa Hautausavustuksen määrä

– 50 vuotta	10 190 euroa
51–55 vuotta	7 643 euroa
56–60 vuotta	5 096 euroa
61–66 vuotta	2 548 euroa

Jos 1 momentissa tarkoitettu edunjättäjä ei ollut kuollessaan avioliitossa, hautausavustus myönnetään edunjättäjän kuolinpesälle edellyttäen, että kuolinpesän osakkaana on edunjättäjälle suoraan etenevässä polvessa sukua oleva henkilö, edunjättäjän ottolapsi tai vanhempi.

4 luku

Eläkkeen määräytyminen

Eläkkeen karttuminen

64 §

Eläkkeen karttumisen perusteet

Eläkettä karttuu:

- 1) 78 §:n mukaisista työansioista, jotka työntekijä on ansainnut 18 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta 68 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun;
- 2) 80 §:ssä tarkoitetuilta palkattomilta ajoilta; ja
- 3) tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen ajalta. (14.8.2009/629)

Eläkkeeseen eivät oikeuta työkyvyttömyyden alkamisvuoden työansiot, jos työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä tuleva aika on luettu eläkkeeseen oikeuttavaksi siten kuin 67 tai 73 §:ssä säädetään.

65 §

Oikeus erityisiin karttumisprosentteihin

Eläkettä karttuu siten kuin 66–70 §:ssä säädetään edellyttäen, että:

- 1) työntekijä jää vanhuuseläkkeelle tämän lain alaisesta työsuhteesta 8 §:n 2 momentissa säädetystä alennetussa eläkeiässä; (14.8.2009/635)

L:lla 635/2009 muutettu 1 kohta tulee voimaan 1.1.2012. Aiempi sanamuoto kuuluu:

- 1) työntekijä jää vanhuuseläkkeelle tämän lain alaisesta työsuhteesta;
- 2) työntekijä jää vanhuuseläkkeelle tämän lain alaisesta työsuhteesta 8 §:n 1 momentissa säädetystä iässä ja eläkekassa on 108 §:n perusteella toimivaltainen käsittelemään eläkehakemuksen; tai (14.8.2009/635)

L:lla 635/2009 muutettu 2 kohta tulee voimaan 1.1.2012. Aiempi sanamuoto kuuluu:

- 2) työntekijällä on oikeus 10 §:n mukaisesti jäädä vanhuuseläkkeelle alennetussa eläkeiässä; tai
- 3) työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen, jota koskevan eläkehakemuksen eläkekassa on 108 §:n perusteella toimivaltainen käsittelemään ja työntekijän tämän lain mukaiset työansiot eläketapahtumakuukauden ja sitä edeltäneen kolmenkymmenenkuuden kalenterikuukauden aikana ovat yhteensä vähintään 16 800 euroa.

66 §

Eläkkeen karttuminen työansioista erityisin karttumisprosenttein

Eläkettä karttuu 78 §:ssä tarkoitetuista kunkin vuoden eläkkeen perusteena olevista työansioista (*vuosiansio*):

- 1) 1,6 prosenttia sen kalenterikuukauden loppuun, jona työntekijä täyttää 53 vuotta;
- 2) 2,0 prosenttia sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona työntekijä täyttää 53 vuotta, sen kalenterikuukauden loppuun, jona työntekijä täyttää 63 vuotta; ja
- 3) 4,5 prosenttia sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona työntekijä täyttää 63 vuotta, sen kalenterikuukauden loppuun, jona työntekijä täyttää 68 vuotta.

Kun 1 momentissa mainittu karttumisprosentti muuttuu kalenterivuoden aikana, eläkkeen karttuminen määräytyy keskimääräisen karttumisprosentin mukaan muista kuin vanhuuseläkkeen alkamisen jälkeen ansaituista ansioista. Keskimääräinen karttumisprosentti lasketaan ottamalla 1 momentissa mainitut karttumisprosentit huomioon niiden kalenterivuoteen sisältyvien kalenterikuukausien lukumäärän suhteessa, joihin karttumisprosentit kohdistuvat.

Jos työntekijä työskentelee muussa EU- tai ETA-maassa kuin Suomessa 53 vuotta täytettyään, teoreettiseen eläkkeeseen lisätään 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetun karttumisprosentin ja 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun karttumisprosentin erotuksen perusteella laskettu erillinen lisä. Erillinen lisä lasketaan Suomessa ansaittujen työansioiden perusteella.

67 §

Eläkkeen määräytyminen tulevalta ajalta erityisin karttumisprosenttein

Työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä eläkkeeseen oikeuttaa aika sen kalenterivuoden alusta, jona työntekijä on tullut työkyvyttömäksi, sen kalenterikuukauden loppuun, jona työntekijä täyttää 63 vuotta (*tuleva aika*). Eläkekassan ollessa 108 §:n perusteella toimivaltainen käsittelemään eläkehakemuksen, tuleva aika lasketaan kuitenkin sen kalenterikuukauden loppuun, jona työntekijä olisi saavuttanut 8 §:n 2 momentissa säädetyn alennetun eläkeiän ollessaan yhdenjaksoisesti tämän lain alaisessa työsuhteessa työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta mainitun eläkeiän saavuttamiseen saakka, jos näin laskettu eläkeikä on 63 vuotta alempi. Tulevan ajan eläkkeen saamisen edellytyksenä on, että työntekijällä on työeläkelakien mukaisia työansioita yhteensä vähintään 12 566,70 euroa työkyvyttömyyden alkamisvuotta edeltäneen kymmenen kalenterivuoden aikana.

Tulevan ajan eläke on 82 §:ssä tarkoitetusta tulevan ajan eläkkeen perusteena olevasta ansiosta 1,6 prosenttia vuotta kohden sen kuukauden loppuun, jonka aikana eläkkeensaaja täyttää 63 vuotta. (14.8.2009/629)

68 §

Eläkkeen karttuminen eläkkeen aikana tehdystä työstä erityisin karttumisprosenttein

Eläkettä karttuu 1,6 prosenttia niistä eläkkeen perusteena olevista vuosiansioista, jotka eläkkeensaaja ansaitsee työeläkelakien mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen, vanhuuseläkkeen tai niitä vastaavan ulkomailta maksettavan eläkkeen aikana.

69 §

Eläkkeen karttuminen päättyneeltä työkyvyttömyyseläkejältä erityisin karttumisprosenttein

Jos työkyvyttömyyseläkettä saaneelle työntekijälle myöhemmin myönnetään vanhuuden tai työkyvyttömyyden perusteella uusin perustein eläke, eläkkeeseen oikeuttavaksi luetaan myös aika, jona työntekijä sai työkyvyttömyyseläkettä. Tältä ajalta eläkettä laskettaessa käytetään perusteena päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansiota.

Edellä 1 momentin perusteella eläkettä karttuu työkyvyttömyyden alkamisvuoden alusta työkyvyttömyyseläkkeen päättymiskuukauden loppuun työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan eläkkeen perusteena olevasta ansiosta 1,6 prosenttia vuotta kohden. (14.8.2009/629)

Jos työntekijä sai tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen lisäksi muun työeläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tämän lain mukainen tulevan ajan ansio on sama suhteellinen osuus työntekijän saamien työkyvyttömyyseläkkeiden tulevan ajan ansioista kuin tämän lain alaisten työansioiden osuus on työeläkelakien mukaisten ansioiden yhteismäärästä 82 ja 84 §:n mukaisena tarkasteluaikana.

Jos työntekijä on saanut työkyvyttömyyseläkettä aiheettomasti, uutta eläkettä laskettaessa ei lueta eläkkeeseen oikeuttavaksi tätä eläkkeelläoloaikaa.

70 § (14.8.2009/629)

Eläkkeen karttuminen osa-aikatyöstä ja osa-aikaeläkkeen ajalta erityisin karttumisprosenttein

Osa-aikaeläkkeen rinnalla tehdyn osa-aikatyön ansioista sekä osa-aikatyön aikaisilta palkattomilta ajoilta saatujen 80 §:ssä tarkoitettujen etuuskien perusteena olevista tuloista eläkettä karttuu 66 ja 77 §:n mukaisesti.

71 §

Oikeus yleisiin karttumisprosentteihin

Jos tämän lain alaisuuteen kuuluneella työntekijällä ei 65 §:n mukaan ole oikeutta 66–70 §:n mukaisesti määräytyvään vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeeseen, eläkettä karttuu siten kuin 72–76 §:ssä säädetään.

72 §

Eläkkeen karttuminen työansioista yleisin karttumisprosenttein

Eläkettä karttuu 78 §:ssä tarkoitetuista kunkin vuoden eläkkeen perusteena olevista työansioista (*vuosiansio*):

1) 1,5 prosenttia sen kalenterikuukauden loppuun, jona työntekijä täyttää 53 vuotta;

2) 1,9 prosenttia sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona työntekijä täyttää 53 vuotta, sen kalenterikuukauden loppuun, jona työntekijä täyttää 63 vuotta; ja

3) 4,5 prosenttia sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona työntekijä täyttää 63 vuotta, sen kalenterikuukauden loppuun, jona työntekijä täyttää 68 vuotta.

Kun 1 momentissa mainittu karttumisprosentti muuttuu kalenterivuoden aikana, eläkkeen karttuminen määräytyy keskimääräisen karttumisprosentin mukaan muista kuin vanhuuseläkkeen alkamisen jälkeen ansaituista ansioista. Keskimääräinen karttumisprosentti lasketaan ottamalla 1 momentissa mainitut karttumisprosentit huomioon niiden kalenterivuoteen sisältyvien kalenterikuukausien lukumäärän suhteessa, joihin karttumisprosentit kohdistuvat.

Jos työntekijä työskentelee muussa EU- tai ETA-maassa kuin Suomessa 53 vuotta täytettyään, teoreettiseen eläkkeeseen lisätään 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetun karttumisprosentin ja 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun karttumisprosentin erotuksen perusteella laskettu erillinen lisä. Erillinen lisä lasketaan Suomessa ansaittujen työansioiden perusteella.

73 §

Eläkkeen määräytyminen tulevalta ajalta yleisin karttumisprosentin

Työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä eläkkeeseen oikeuttaa aika sen kalenterivuoden alusta, jona työntekijä on tullut työkyvyttömäksi, sen kalenterikuukauden loppuun, jona työntekijä täyttää 63 vuotta (*tuleva aika*). Eläkekassan ollessa 108 §:n perusteella toimivaltainen käsittelemään eläkehakemuksen, tuleva aika lasketaan kuitenkin sen kalenterikuukauden loppuun, jona työntekijä olisi saavuttanut 8 §:n 2 momentissa säädetyn alennetun eläkeiän ollessaan yhdenjaksoisesti tämän lain alaisessa työsuhteessa työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta mainitun eläkeiän saavuttamiseen saakka, jos näin laskettu eläkeikä on 63 vuotta alempi. Tulevan ajan eläkkeen saamisen edellytyksenä on, että työntekijällä on työeläkelakien mukaisia työansioita yhteensä vähintään 12 566,70 euroa työkyvyttömyyden alkamisvuotta edeltäneiden kymmenen kalenterivuoden aikana.

Tulevan ajan eläke on 82 §:ssä tarkoitetusta tulevan ajan eläkkeen perusteena olevasta ansiosta 1,5 prosenttia vuotta kohden 63 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun. (14.8.2009/629)

74 §

Eläkkeen karttuminen eläkkeen aikana tehdystä työstä yleisin karttumisprosentin

Eläkettä karttuu 1,5 prosenttia niistä eläkkeen perusteena olevista vuosiansioista, jotka eläkkeensaaja ansaitsee työeläkelakien mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen, vanhuuseläkkeen tai niitä vastaavan ulkomailta maksettavan eläkkeen aikana.

75 §

Eläkkeen karttuminen päättyneeltä työkyvyttömyyseläkeajalta yleisin karttumisprosentin

Jos työkyvyttömyyseläkettä saaneelle työntekijälle myöhemmin myönnetään vanhuuden tai työkyvyttömyyden perusteella uusin perustein eläke, eläkkeeseen oikeuttavaksi luetaan myös aika, jona työntekijä sai työkyvyttömyyseläkettä. Tältä ajalta eläkettä laskettaessa käytetään perusteena päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansiota.

Edellä 1 momentin perusteella eläkettä karttuu työkyvyttömyyden alkamisvuoden alusta työkyvyttömyyseläkkeen päättämiskuukauden loppuun työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan eläkkeen perusteena olevasta ansiosta 1,5 prosenttia vuotta kohden. (14.8.2009/629)

Jos työntekijä sai tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen lisäksi muun työeläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tämän lain mukainen tulevan ajan ansio on sama suhteellinen osuus työntekijän saamien työkyvyttömyyseläkkeiden tulevan ajan ansioista kuin tämän lain alaisten työansioiden osuus on työeläkelakien mukaisten ansioiden yhteismäärästä 82 ja 84 §:n mukaisena tarkasteluaikana.

Jos työntekijä on saanut työkyvyttömyyseläkettä aiheettomasti, uutta eläkettä laskettaessa ei lueta eläkkeeseen

oikeuttavaksi tätä eläkkeelläoloaikaa.

76 § (14.8.2009/629)

Eläkkeen karttuminen osa-aikatyöstä ja osa-aikaeläkkeen ajalta yleisin karttumisprosentin

Osa-aikaeläkkeen rinnalla tehdyn osa-aikatyön ansioista sekä osa-aikatyön aikaisilta palkattomilta ajoilta saatujen 80 §:ssä tarkoitettujen etuuksien perusteena olevista tuloista eläkettä karttuu 72 ja 77 §:n mukaisesti.

77 §

Eläkkeen karttuminen palkattomilta ajoilta

Eläkettä karttuu 1,5 prosenttia työntekijän kunakin kalenterivuonna palkattomalta ajalta saaman, 80 §:ssä tarkoitetun etuuden perusteena olevasta tulosta.

Eläkkeeseen oikeuttavat työansiot ja etuudet

78 §

Eläkkeeseen oikeuttavat työansiot

Eläkkeen perusteena olevaa työansiota määrättäessä otetaan huomioon palkka, tulospalkkio tai muu vastike, joka on maksettu tai sovittu maksettavaksi korvauksena työstä. Tällainen vastike katsotaan eläkettä kartuttavaksi työansioksi myös silloin, kun sen maksaa työntekijälle työnantajan sijasta konkurssipesä, merimiesten palkkaturvalaissa (1108/2000) tarkoitettu palkkaturvasta huolehtiva viranomainen tai muu maksaja (*sijaismaksaja*).

Eläkkeen perusteena olevaan työansioon luetaan myös työstä maksettava vastike, joka on sovittu osaksi tai kokonaan hyvitetäväksi yleisöltä saatavilla palvelurahoilla; palvelurahat otetaan huomioon samansuuruisina kuin viimeksi toimitetussa verotuksessa, jos muuta luotettavaa selvitystä niiden määrästä ei esitetä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna vastikkeena työstä ei pidetä muun muassa:

- 1) työnantajalta saatua henkilökuntaetua;
- 2) korkoetua työsuhteen perusteella saadusta lainasta;
- 3) etua työsuhteeseen perustuvasta oikeudesta merkitä yhteisön osakkeita tai osuuksia käypää alempan hintaan, jos etu on henkilöstön enemmistön käytettävissä;
- 4) tuloverolain (1535/1992) 66 §:ssä tarkoitettua työsuhdeoption käyttämisestä syntyvää etua tai sellaista työsuhteeseen perustuvaa suoritusta, joka määräytyy yhtiön osakkeen arvon muutoksen perusteella;
- 5) palkkiota, joka annetaan työnantajayhtiön tai sen kanssa samaan konserniin tai muuhun vastaavaan taloudelliseen yhteenliittymään kuuluvan yhtiön viranomaisen valvonnan alaisessa arvopaperipörssissä noteerattuina osakkeina, sijoitustalletuksena tai muulla vastaavalla tavalla, taikka osakkeiden sijasta osin tai kokonaan rahana, edellyttäen, että tällaisen palkkion saatavan edun arvo riippuu kyseisten osakkeiden arvon kehityksestä palkkion lupauksen jälkeisenä, vähintään vuoden mittaisena aikana;
- 6) työmatkasta saatua päivärahaa tai muuta kustannusten korvausta;
- 7) merimieslain 18 §:n 5 momentissa tarkoitettua odotusajan palkkaa;
- 8) työsopimuksen päättämisestä maksettavaa korvausta tai muuta vahingonkorvausta;
- 9) henkilöstörahastolaissa (934/2010) tarkoitettuja henkilöstörahastoeria ja niiden lisäosia, jotka on siirretty henkilöstörahastoon tai henkilöstörahastosta nostettua rahasto-osuutta;
- 10) henkilöstörahastolaissa tarkoitettuja henkilöstörahastoeria ja niiden lisäosia, jotka on nostettu henkilöstörahastolain 37 §:n perusteella käteisenä rahaston sääntöjen mukaan määräytyvänä palkkiona edellyttäen, että erä on määräytynyt yrityksen kannattavuutta ja muita toiminnan tehokkuutta mittaavien tekijöiden perusteella;

11) eriä, jotka maksetaan työntekijälle yhtiökokouksen päätöksen perusteella voitonjakona tai käteisenä voittopalkkiona edellyttäen, että käteinen voittopalkkio maksetaan koko henkilöstölle eikä sillä pyritä korvaamaan työehtosopimuksen tai työsopimuksen edellyttämää palkkausjärjestelmää ja että käteisen palkkion määräytymisperusteet ovat 10 kohdan ja henkilöstörahastolain 2 §:n 2 ja 3 kohdan mukaiset ja että yhtiön vapaan pääoman määrä on suurempi kuin yhtiökokouksessa päätettävän käteisen voittopalkkion ja osakkeenomistajille maksettavien osinkojen yhteismäärä;

12) yhtiön osakkaan nostamaa voitto-osuutta tai osinkoa.

(5.11.2010/941)

Edellä 3 momentin 11 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa edellytetään lisäksi, että voittopalkkion maksamisesta ei ole tehty työnantajaa velvoittavaa sopimusta, että omistajat tekevät sitovan päätöksen käteisen voittopalkkion maksamisesta yhtiökokouksessa tilikauden päätyttyä ja että voittopalkkiot maksetaan tämän jälkeen. Lisäksi edellytyksenä on, että asia käsitellään yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain (334/2007) mukaisella tai muulla vastaavalla tavalla. (5.11.2010/941)

Yleisöltä palvelurahaa saavan työntekijän on ilmoitettava työnantajalleen veron perusteena olevan palvelurahan määrä.

79 §

Työansion kohdentaminen

Eläkkeen perusteena oleva työansio katsotaan sen kalenterivuoden ansioksi, jona se on maksettu (*maksuperiaate*). Jos työansion katsominen sen maksamisvuoden ansioksi vääristää eläkkeen määrää, työansio voidaan katsoa sen kalenterivuoden ansioksi, jona se on ansaittu. Tarkemmat säännökset maksuperiaatteen soveltamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

80 §

Eläkkeeseen oikeuttavat palkattomat ajat

Palkattomat ajat oikeuttavat eläkkeeseen, jos työntekijällä on ennen eläketapahtumavuoden alkua työeläkelakien mukaan vakuutettuja työansioita vähintään 12 566,70 euroa.

Eläkkeeseen oikeuttaa työntekijän 18 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta eläketapahtumaa edeltävän vuoden loppuun saakka palkattomalta ajalta saaman etuuden perusteena oleva tulo 3 momentissa tarkoitettulla tavalla. Vanhuuseläkettä laskettaessa työntekijän saaman etuuden perusteena oleva tulo otetaan kuitenkin huomioon vanhuuseläketapahtumakuukauden loppuun.

Palkattoman ajan etuuksien perusteena olevat tulot katsotaan sen kalenterivuoden ansioiksi, johon etuusaika kohdentuu. Etuuksien perusteena olevat tulot oikeuttavat eläkkeeseen seuraavasti:

1) 117 prosenttia äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahan perusteena olevasta sairausvakuutuslain mukaisesta työtulosta siltä ajalta, jolta etuus on maksettu työntekijälle, ja 17 prosenttia siltä ajalta, jolta etuus on maksettu työnantajalle;

2) 55 prosenttia vuorotteluvapaalain mukaisen vuorottelukorvauksen perusteena olevasta ansiosta; (14.8.2009/629)

3) 75 prosenttia työttömyysturvalain mukaisen ansioon suhteutetun päivärahan perusteena olevasta ansiosta siltä osin kuin päivärahaa on saatu 63 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun mennessä;

4 kohta on kumottu L:llä 22.12.2009/1205.

5 kohta on kumottu L:llä 22.12.2009/1205.

6) 65 prosenttia aikuiskoulutustuesta annetun lain mukaisen aikuiskoulutustuen perusteena olevasta ansiosta;

7) 65 prosenttia työeläkelacissa tai Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista

annetun lain mukaisen kuntoutusrahan tai tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella myönnetyn ansionmenetykskorvauksen perusteena olevasta työansiosta siltä ajalta, jolta etuus on maksettu työntekijälle, ei kuitenkaan, jos kuntoutusraha on maksettu eläkkeen lisänä;

8) 65 prosenttia sairauspäivärahan, osasairauspäivärahan ja erityishoitorahan perusteena olevasta sairausvakuutuslaisa tarkoitetusta työtulosta siltä ajalta, jolta etuus on maksettu työntekijälle, kuitenkin siten, että osasairauspäivärahan perusteena oleva tulo on puolet sairauspäivärahan perusteena olevasta työtulosta; ja

9) 65 prosenttia tapaturma-, liikenne- tai sotilastapaturmavakuutusta koskevien säännösten mukaisen ansionmenetykskorvauksen perusteena olevasta työansiosta siltä ajalta, jolta päiväraha on maksettu työntekijälle, ei kuitenkaan siltä osin kuin eläkettä karttuu samasta syystä 8 kohdan mukaisesti.

Jos 3 momentin 1 kohdassa tarkoitettu etuus on ansiotulojen puuttumisen tai niiden vähäisyyden vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, etuuden perusteena olevana tulona pidetään 523,61 euroa kuukaudessa. Jos etuus on työhön paluun vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, etuuden perusteena olevana tulona pidetään työntekijälle maksetun vähimmäispäivärahan määrää.

Etuuden perusteena olevan tulon perusteella ei kartu eläkettä siltä ajalta, jolta työntekijä on saanut työeläkelakien mukaista eläkettä taikka vastaavaa ulkomaista etuutta tai kansainvälisen järjestön tai Euroopan yhteisöjen toimielimen palvelukseen perustuvaa etuutta. Osa-aika- ja perhe-eläkkeen ajalta eläkettä karttuu kuitenkin myös etuuden perusteena olevan tulon perusteella. (7.12.2007/1168)

Jos eläkkeensaaajalla on oikeus eläkkeeseen kahden tai useamman työeläkelain mukaan, etuuksien perusteena olevat työ- ja ansiotulot otetaan huomioon vain kertaalleen.

Työntekijän eläkeote, sen antaminen ja tarkistaminen (30.12.2008/1103)

81 § (30.12.2008/1103)

Työntekijän eläkeote

Suomessa asuvalle 18–67-vuotiaalle työntekijälle annetaan hänen eläkevakuutetuista ansioistaan vuosittain työntekijän eläkeote. Eläkeote voidaan antaa kirjallisena tai sähköisenä. Eläkeotteessa ilmoitetaan viideltä otteen antamisvuotta edeltäneeltä kalenterivuodelta:

- 1) eläkkeeseen oikeuttavat yksityisten alojen työeläkelakien mukaiset työansiot työnantajittain;
- 2) eläkkeeseen oikeuttavilta palkattomilta ajoilta maksettujen etuuksien perusteena olevat tulot etuuslajeittain;
- 3) peruste ja aika, jolta eläkettä karttuu valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain mukaan; ja
- 4) otteen antamisvuotta edeltäneen vuoden loppuun mennessä karttuneen eläkkeen määrä.

81 a § (30.12.2008/1103)

Eläkeotteen antaminen

Kirjallisen eläkeotteen lähettää työntekijälle eläkekassa tai muu yksityisten alojen eläkelaitos, jossa työntekijän työsuhte oli vakuutettu otteen lähettämivuotta edeltäneen kalenterivuoden lopussa tai viimeksi sitä ennen. Sähköisen eläkeotteen työntekijä saa sen eläkelaitoksen sähköisestä asiointipalvelusta, jossa työntekijän työsuhte oli vakuutettu sähköisen otteen antamishetkellä tai viimeksi sitä ennen.

Eläkeote voidaan antaa sähköisenä, jos työntekijä on näin valinnut eläkelaitoksen sähköisessä asiointipalvelussa. Voidakseen valita ja tarkastaa sähköisen eläkeotteen työntekijän on kirjauduttava eläkelaitoksen sähköiseen asiointipalveluun. Kirjautumisessa on käytettävä tietoturvallista ja todisteellista tunnistautumistekniikkaa.

Eläkelaitos valvoo, että sähköisen eläkeotteen valinnut työntekijä käyttää sähköisen eläkeotteen sisältävää sähköistä asiointipalvelua. Jos työntekijä ei kirjaudu sähköisen eläkeotteen sisältävään palveluun neljään kalenterivuoteen, eläkekassan tai muun yksityisten alojen eläkelaitoksen, jossa työntekijän työskentely oli vakuutettu mainitun neljännen kalenterivuoden lopussa tai viimeksi sitä ennen, on lähetettävä työntekijälle

kirjallinen eläkeote seuraavan kalenterivuoden aikana.

81 b § (30.12.2008/1103)

Eläkeotteen tarkistaminen

Jos työntekijä toteaa 81 §:n 1–3 kohdassa tarkoitetuissa tiedoissaan puutteen tai virheen, eläkekassan on otteen antaneena eläkelaitoksena työntekijän vaatimuksesta selvitettävä tietojen oikeellisuus. Työntekijän on tarvittaessa esitettävä vaatimuksensa perusteista sellainen selvitys kuin häneltä kohtuudella voidaan edellyttää. Eläkekassa ei ole velvollinen selvittämään näitä tietoja takautuvasti pidemmältä ajalta kuin viideltä eläkeotteen antamisvuotta edeltävältä kalenterivuodelta.

Jos työntekijä osoittaa riidattomasti, että hänellä on ollut edellä mainittua viittä vuotta aikaisemmin sellaisia eläkkeeseen oikeuttavia 81 §:n 1–3 kohdassa tarkoitettuja ansioita tai etuuksia, joita ei ole otettu huomioon oikein eläkkeeseen oikeuttavina, eläkekassa ottaa tiedot huomioon takautuvasti. Riidattomasti osoitetut työansiot otetaan huomioon maksamisvuoden ansioina ja palkattomilta ajoilta maksettujen etuuksien perusteena olevat tulot sekä alle kolmivuotiaan lapsen hoitoaika sekä opiskeluaika otetaan huomioon niiden vuosien ansioina, joihin etuusaika, lapsen hoitoaika tai opiskelu kohdistuu.

Jos työntekijällä ei ole yksityisten alojen työeläkelakien mukaan vakuutettuja työansioita, Eläketurvakeskus lähettää työntekijälle 81 §:n 2 ja 3 kohdassa tarkoitettut etuustiedot sisältävän otteen. Työntekijä voi valita ja tarkastaa sähköisen eläkeotteen työeläkejärjestelmän yhteisessä sähköisessä asiointipalvelussa kirjautumalla palveluun siten kuin 81 a §:n 2 momentissa säädetään. Eläketurvakeskus valvoo, että sähköisen otteen valinnut työntekijä käyttää eläkeotteen sisältävää sähköistä asiointipalvelua ja lähettää kirjallisen otteen siten kuin 81 a §:n 3 momentissa säädetään. Tarvittaessa Eläketurvakeskus myös selvittää 81 §:n 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen tietojen oikeellisuuden 1 ja 2 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Työntekijällä on oikeus saada päätös 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista eläkeoikeuteensa vaikuttavista tiedoista. Päätöksen antaa eläkekassa tai muu otteen antanut eläkelaitos tai 3 momentissa tarkoitettussa tilanteessa Eläketurvakeskus. Jos 1 ja 2 momentin mukaiset tiedot liittyvät Eläketurvakeskuksen käsiteltävänä olevaan työntekijän eläkelain 10 §:n mukaiseen soveltamisasiaan, päätöksen myös näistä tiedoista antaa Eläketurvakeskus.

Tuleva aika

82 §

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot

Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevat ansiot (*tulevan ajan ansio*) määrätään niiden työeläkelakien mukaisten työansioiden ja 80 §:ssä tarkoitettujen palkattomilta ajoilta saatujen etuuksien perusteena olevien tulojen perusteella, jotka työntekijällä on ollut työkyvyttömyyden alkamisvuotta edeltäneiden viiden kalenterivuoden aikana (*tarkasteluaika*). Tulevan ajan ansioihin luetaan myös tarkasteluaikana maksetun työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansio. Tulevan ajan ansio on kuukautta kohden näiden tarkasteluaikana saatujen työansioiden, palkattoman ajan etuuksien perusteena olevien tulojen, työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansion ja 4–6 momentissa tarkoitettujen tulojen summa jaettuna kuudellakymmenellä.

(14.8.2009/629)

Tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon:

- 1) äitiys-, erityisäitiys-, isyys- ja vanhempainrahan perusteena oleva tulo 80 §:n 3 momentissa mainitun suuruisena; ja
- 2) muut 80 §:ssä tarkoitettujen palkattomalta ajalta saatujen etuuksien perusteena olevat tulot 100 prosentin suuruisina.

Jos 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu etuus on ansiotulojen puuttumisen tai niiden vähäisyyden vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon 523,61 euroa kuukaudessa. Jos etuus on työhön paluun vuoksi maksettu vähimmäispäivärahan suuruisena, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon työntekijälle maksettu vähimmäispäiväraha. (14.8.2009/635)

Tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan tulona huomioon 1 047,22 euroa jokaiselta täydeltä kuukaudelta,

jolta työntekijälle on tarkasteluajana maksettu työttömyysturvalain mukaista peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea. (22.12.2009/1205)

Sairausvakuutuslain mukainen päiväraha otetaan huomioon 4 momentissa tarkoitettulla tavalla, jos se on myönnetty työttömyysturvalain mukaisen peruspäivärahan suuruisena.

Tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan tulona huomioon 1 047,22 euroa jokaiselta täydeltä kuukaudelta, jolta työntekijälle on tarkasteluajana karttunut valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain mukaista etuutta. (14.8.2009/629)

Jos työntekijällä ei ole tarkasteluajana eläkkeeseen oikeuttavia työansioita, tulevan ajan eläkkeenosaa ei lueta eläkkeeseen myöskään 80 §:ssä tarkoitettujen palkattomilta ajoilta saatujen etuuksien perusteena olevien tulojen tai 4–6 momentissa tarkoitettujen tulojen perusteella. (14.8.2009/629)

83 §

Lapsenhoitoajan vaikutus tulevan ajan eläkkeeseen

Jos työntekijän työansiot ovat 82 §:n 1 momentissa tarkoitettuna tarkasteluajana hänen vakiintunutta ansiotasoaan pienemmät alle kolmivuotiaan lapsen hoitamisen vuoksi ja jos tällä seikalla on vähintään 20 prosentin vaikutus hänen työeläkelakien mukaisen eläkkeensä määrään, pidetään työntekijän hakemuksesta hänen 82 §:n 1 momentin mukaisena työansionaan sitä työansiota, jota lapsenhoitoaika ei ole pienentänyt. Tällöin työansioita otetaan kuitenkin huomioon enintään kymmeneltä viimeiseltä vuodelta.

84 §

Tulevan ajan eläkkeen määräytyminen alle viiden vuoden ansioiden perusteella

Jos työntekijällä on eläkkeeseen oikeuttavia työansioita, palkattomilta ajoilta saadun etuuden perusteena olevia tuloja tai 82 §:ssä tarkoitettuja tulevan ajan ansioita vain työkyvyttömyyden alkamisvuonna tai sitä edeltävänä vuonna, tulevan ajan ansiota määrättäessä otetaan huomioon myös työkyvyttömyyden alkamisvuoden ansiot sen kuukauden loppuun asti, jona työntekijä on tullut työkyvyttömäksi.

Jos työntekijä on tullut työkyvyttömäksi ennen sen kalenterivuoden päättymistä, jona hän täyttää 23 vuotta, tarkasteluajana on 18 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alkamisen ja työkyvyttömyyden alkamiskuukauden päättymisen välinen aika. Tällöin tulevan ajan ansio kuukautta kohden on tänä tarkasteluajana saatujen 82 §:ssä tarkoitettujen tulevan ajan ansioiden summa, joka jaetaan samaan ajanjaksoon sisältyvien kuukausien lukumäärällä, kuitenkin enintään 60:llä.

85 §

Tämän lain mukainen osuus tulevan ajan ansioista

Jos työntekijän eläkkeessä otetaan huomioon tuleva aika useamman eri työeläkelain perusteella, tämän lain alainen tulevan ajan ansio on yhtä suuri osa tulevan ajan ansioiden yhteismäärästä kuin tämän lain alaisten työansioiden osuus on työeläkelakien mukaisten ansioiden yhteismäärästä 82 tai 84 §:n mukaisena tarkasteluajana.

Työkyvyttömyyseläkkeen määrään vaikuttavat muut seikat

86 §

Eläke entisin perustein

Jos tämän lain mukaista kuntoutusrahaa saaneelle työntekijälle myönnetään työkyvyttömyyseläke sellaisen työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut ennen kuin kuntoutusrahakauden päättymisestä on kulunut kaksi vuotta, eläke määrätään siten kuin se olisi määrätty, jos työkyvyttömyys olisi alkanut kuntoutusrahakauden alkaessa.

Jos työkyvyttömyyseläkettä saaneelle työntekijälle myöhemmin myönnetään työkyvyttömyyseläke sellaisen uuden työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut ennen kuin ensiksi myönnetyn työkyvyttömyyseläkkeen päättymisestä on kulunut kaksi vuotta, uusi työkyvyttömyyseläke määrätään samoin perustein kuin ensiksi myönnetty työkyvyttömyyseläke. Samoin menetellään, jos uusi työkyvyttömyyseläke myönnetään työkyvyttömyyseläkettä saaneelle työntekijälle saman sairauden, vian tai vamman perusteella kuin aikaisempi työkyvyttömyyseläke.

Jos työkyvyttömyyseläkettä saaneelle työntekijälle myönnetään vanhuuseläke, joka alkaa ennen kuin työkyvyttömyyseläkkeen päättymisestä on kulunut kaksi vuotta, vanhuuseläke määrätään samoin perustein kuin edellä mainittu työkyvyttömyyseläke.

87 §

Työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotus

Työntekijän työkyvyttömyyseläkkeeseen lisätään kertakorotus sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä eläkkeen alkamisesta on kulunut viisi kalenterivuotta. Korotusta ei lisätä, jos työntekijä on täyttänyt 56 vuotta. Kertakorotusta ei lisätä kuntoutuskorotukseen. (14.8.2009/635)

Kertakorotus lasketaan työntekijän maksussa olevien yksityisten alojen työeläkelakien mukaisten eläkkeiden yhteismäärän perusteella. Korotus määrätään sen mukaan, minkä ikäinen työntekijä on korotusvuoden alussa. Korotusprosentti on 25, jos työntekijä on korotusvuoden alussa 24–31-vuotias. Korotusprosentti pienenee kutakin ikävuotta kohden 1,0 prosenttiyksiköllä. (14.8.2009/629)

Elinaikakerroin

88 § (14.8.2009/629)

Eläketurvan sopeuttaminen yleiseen eliniän muutokseen

Vanhuuseläkkeen ja työkyvyttömyyden alkamiseen mennessä ansaittu eläke sopeutetaan eliniän odotteen muutokseen elinaikakertoimella.

Vanhuuseläkkeen alkaessa eläke muunnetaan sille vuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella, jonka aikana työntekijä täyttää 62 vuotta. Jos vanhuuseläke alkaa ennen tuota vuotta, vanhuuseläke muunnetaan eläkkeen alkamisvuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella.

Työkyvyttömyyseläkkeen alkaessa työkyvyttömyyden alkamiseen mennessä ansaittu eläke muunnetaan työkyvyttömyyden alkamisvuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella. Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuessa vanhuuseläkkeeksi eläkettä ei muunneta elinaikakertoimella.

Elinaikakerroin annetaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella siten kuin työntekijän eläkelain 83 §:ssä säädetään.

Perhe-eläkkeen määräytyminen

89 §

Perhe-eläkkeen peruste

Perhe-eläke määrätään edunjättäjän kuollessaan saaman tämän lain mukaisen vanhuuseläkkeen tai täyden työkyvyttömyyseläkkeen perusteella. Perhe-eläkkeen perusteeksi laskettavaan edunjättäjän eläkkeeseen lisätään edunjättäjän eläkkeellä ollessaan ansaitsema eläke. (14.8.2009/629)

Jos edunjättäjä ei kuollessaan saanut 1 momentissa tarkoitettua eläkettä, perhe-eläkkeen perusteeksi lasketaan eläke, jota edunjättäjä olisi saanut, jos hän olisi tullut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvyttömäksi kuolinpäivänään.

Jos edunjättäjä oli kuollessaan työkyvyttömyyseläkkeellä, johon ei sisältynyt 87 §:ssä tarkoitettua kertakorotusta, maksussa olevaan perhe-eläkkeeseen lisätään kertakorotus sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä edunjättäjän työkyvyttömyyseläke ja sen perusteella myönnetty perhe-eläke yhdessä ovat jatkuneet viisi kalenterivuotta. Jos edunjättäjä ei ollut kuollessaan eläkkeellä, kertakorotus lisätään maksussa olevaan perhe-eläkkeeseen sen kalenterivuoden alusta, johon mennessä perhe-eläke on jatkunut viisi kalenterivuotta. Kertakorotusprosentti määrätään 87 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla sen mukaan, mikä edunjättäjän ikä olisi korotushetkellä. (14.8.2009/629)

90 §

Lesken ja entisen puolison eläkkeen määrä

Leskeneläkkeen määrä on perhe-eläkkeen perusteesta, jollei 2 momentista tai 93–98 §:stä muuta johdu:

1) 6/12, jos edunsaajana on leski tai leski ja yksi lapsi;

- 2) 5/12, jos edunsaajana on leski ja kaksi lasta;
- 2) 3/12, jos edunsaajana on leski ja kolme lasta; sekä
- 4) 2/12, jos edunsaajana on leski ja neljä tai useampia lapsia.

Edunjättäjän entisen puolison perhe-eläkkeen suuruus määrätään siten, että sen osuus 1 momentin mukaisesti lasketusta leskeneläkkeen määrästä on sama kuin mitä 60 prosenttia edunjättäjän entiselle puolisolleen maksamasta elatusavusta on 89 §:ssä tarkoitettusta edunjättäjän eläkkeestä. Jos edunsaajana on myös leski, entisten puolisojen perhe-eläkkeiden yhteismäärä on enintään puolet leskeneläkkeestä. Yhteismäärä vähennetään leskeneläkkeestä ja jaetaan entisten puolisojen kesken elatusapujen suhteessa.

91 §

Lapseneläkkeen määrä

Lapseneläkkeiden yhteismäärä on perhe-eläkkeen perusteesta, jollei 97 tai 98 §:stä muuta johdu:

- 1) 4/12, jos lapsia on yksi;
- 2) 7/12, jos lapsia on kaksi;
- 3) 9/12, jos lapsia on kolme; sekä
- 4) 10/12, jos lapsia on neljä tai useampia.

Lapseneläkkeen yhteismäärä jaetaan tasan edunsaajina olevien lasten kesken.

92 §

Perhe-eläkkeen tarkistaminen

Perhe-eläkkeen määrä ja sen jakautuminen edunsaajien kesken tarkistetaan, kun edunsaajien lukumäärä muuttuu. Tarkistaminen tehdään muutosta seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Perhe-eläkkeen määrä tarkistetaan myös, kun perhe-eläkkeen perusteena olevaan työkyvyttömyyseläkkeeseen lisätään 89 §:n 3 momentin mukaisesti kertakorotus. Tällöin perhe-eläke tarkistetaan samasta ajankohdasta kuin kertakorotus lisätään.

93 §

Leskeneläkkeen vähentäminen

Lesken ansiotyön perusteella saamat työeläkelakeihin ja niihin rinnastettaviin lakeihin perustuvat eläkkeet vähentävät leskeneläkettä. Leskeneläkettä vähennettäessä lesken saamat eläkkeet otetaan huomioon vähentämättä niistä 97 ja 98 §:ssä tarkoitettuja ensisijaisia etuuksia ja lesken saama osatyökyvyttömyyseläke otetaan huomioon täyden työkyvyttömyyseläkkeen määräisenä. Lisäksi leskeneläkettä vähennettäessä otetaan huomioon edellä mainittua eläkettä vastaava etuus, joka maksetaan tai olisi maksettava leskelle ulkomailta tai Euroopan yhteisöjen toimielimen taikka kansainvälisen järjestön palveluksen perusteella.

Jos leski ei saa 1 momentissa tarkoitettua eläkettä, lesken työeläkkeenä pidetään kuitenkin sitä laskennallista eläkettä, joka leskelle olisi myönnetty, jos hän olisi tullut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvyttömäksi edunjättäjän kuolinpäivänä (*lesken laskennallinen eläke*). Jos leski on työskennellyt ulkomailla tai Euroopan yhteisöjen toimielimen tai kansainvälisen järjestön palveluksessa, lesken työeläkkeenä pidetään sitä laskennallista eläkettä, joka leskelle olisi myönnetty, jos hänen ulkomailla, Euroopan yhteisöjen toimielimen tai kansainvälisen järjestön palvelukseen perustuvaan vakuutusaikaan luettava työskentelynsä olisi tämän lain alasta.

Jos eläkekassa antaa lesken laskennallisen eläkkeen määrän julkisten alojen työeläkelakien toimeenpanosta huolehtivalle eläkelaitokselle julkisten alojen työeläkelakien mukaisen leskeneläkkeen määräämistä varten, leskellä on oikeus pyynnöstä saada eläkekassalta päätös laskennallisen eläkkeensä määrästä.

94 §

Leskeneläkkeen vähentämisen ajankohta

Leskeneläkettä vähennetään edunjättäjän kuolemaa seuraavan seitsemännen kalenterikuukauden alusta. Kuitenkin, jos leski on edunjättäjän kuollessa täyttänyt 65 vuotta tai hän saa 93 §:n 1 momentissa tarkoitettua eläkettä, leskeneläkettä vähennetään edunjättäjän kuolemaa seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Jos edunjättäjän kuollessa hänen ja lesken kanssa samassa taloudessa asui lapsi tai lapsia, joilla on oikeus lapseneläkkeeseen edunjättäjän jälkeen, leskeneläkettä ei vähennetä ennen kuin nuorin lapsista täyttää 18 vuotta. Tällöin lesken laskennallisena eläkkeenä pidetään sitä työkyvyttömyyseläkettä, joka hänelle olisi myönnetty, jos hän olisi tullut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvyttömäksi nuorimman lapsen täyttyessä 18 vuotta.

95 §

Leskeneläkkeen vähentämisen peruste ja määrä

Leskeneläkettä vähennetään, jos lesken 93 §:ssä tarkoitetut työeläkkeet ylittävät eläkkeen vähennyksen perusteen. Eläkkeen vähennys on 50 prosenttia lesken 93 §:ssä tarkoitettujen työeläkkeiden ja eläkkeen vähennyksen perusteen erotuksesta. Eläkkeen vähennyksen peruste on 500 euroa kuukaudessa.

(14.8.2009/629)

2 momentti on kumottu L:lla 14.8.2009/629.

Jos leskellä on oikeus saada tämän lain mukaisen leskeneläkkeen lisäksi muun työeläkelain mukaista leskeneläkettä, tämän lain mukaisesta leskeneläkkeestä vähennetään määrä, joka on yhtä suuri osa edellä tarkoitettusta vähennyksestä kuin tämän lain mukainen leskeneläke on kaikista työeläkelakien mukaisista leskeneläkkeistä.

4 momentti on kumottu L:lla 14.8.2009/629.

96 §

Leskeneläkkeen vähentäminen erityistilanteissa

Leskeneläkettä vähennettäessä otetaan lesken hakemuksesta työeläkkeiden asemesta huomioon hänen saamansa keskimääräiset ansiotulot ja niihin perustuvat etuudet sekä osatyökyvyttömyyseläke tai osa-aikaeläke, jos:

- 1) leski ei saa omaan työhön perustuvaa työeläkettä tai jos leski saa osatyökyvyttömyyseläkettä tai osa-aikaeläkettä;
- 2) leski on tehnyt asiasta hakemuksen viiden vuoden kuluessa edunjättäjän kuolemasta tai silloin, kun leskeneläkettä vähennetään ensimmäisen kerran; ja
- 3) mainitut ansiotulot ja niihin perustuvat etuudet sekä osatyökyvyttömyyseläke tai osa-aikaeläke, kun ansiotuloista otetaan huomioon 60 prosenttia, ovat yhteensä vähintään 25 prosenttia pienemmät kuin lesken 93 §:n mukaisesti määrätty eläke.

(7.12.2007/1168)

Edellä 1 momentissa tarkoitettu keskimääräinen ansiotulo lasketaan lesken kuudelta kuukaudelta ennen hakemuksen tekemistä saamista ansiotuloista ja eläkkeen vähentäminen 1 momentissa tarkoitettulla tavalla tehdään aikaisintaan tämän takautuvan jakson alusta.

Leskeneläke tarkistetaan, kun lesken olosuhteissa tapahtuu sellainen muutos, jonka takia 1 momentissa tarkoitettut edellytykset eivät enää täyty. Lisäksi leskeneläke tarkistetaan, kun leskelle myönnetään työeläkelakien mukainen eläke muuna kuin osa-aikaeläkkeenä.

Leskeneläkettä tarkistettaessa käytetään samaa eläkkeen vähennyksen perustetta kuin leskeneläkettä ensimmäisen kerran vähennettäessä.

5 luku**Ensisijaisten etuuksien vähentäminen eläkkeestä****97 §****Eläkkeestä vähennettävät etuudet**

Tämän lain mukaisesta eläkkeestä vähennetään työntekijän samaa ensisijainen etuus ja perhe-eläkkeestä ensisijaista etuutta vastaava perhe-eläke tai korvaus. Ensisijaisia etuuksia ovat:

- 1) tapaturmavakuutuslain säännöksiin perustuva päiväraha tai tapaturmaeläke;
- 2) liikennevakuutuslain nojalla myönnetty omaan vammaan perustuva ansionmenetykskorvaus tai eläke;
- 3) tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain nojalla myönnetty ansionmenetykskorvaus;
- 4) liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain nojalla myönnetty ansionmenetykskorvaus;
- 5) sotilasvammalain (404/1948) nojalla myönnetty elinkorko; ja
- 6) sotilastapaturmalain nojalla myönnetty päiväraha tai tapaturmaeläke.

Jos työntekijällä on oikeus 1 momentissa mainittuun etuuteen, tämän lain mukaisena eläkkeenä maksetaan kaikkien työeläkkeiden yhteismäärän ja 1 momentissa mainitun etuuden erotuksesta yhtä suuri osa kuin tämän lain mukainen eläke on kaikista työeläkkeistä.

Jos tämän lain mukaiseen eläkkeeseen tai ensisijaiseen etuuteen on lisätty kertakorotus, ensisijaista etuutta vähennettäessä eläke tai ensisijainen etuus otetaan huomioon kertakorotettuna. (29.10.2010/911)

98 §**Ulkomailta saatavan etuuden vähentäminen**

Ensisijaisena etuutena pidetään myös 97 §:n 1 momentissa tarkoitettua etuutta vastaavaa muusta valtiosta maksettavaa etuutta.

Jos työntekijän eläkettä määrättäessä otetaan huomioon tuleva aika kahden tai useamman EU- tai ETA-taikka sosiaaliturvasopimusmaan eläkelainsäädännön mukaan, tulevan ajan päällekkäisyys estetään siten, että tulevaa aikaa myönnetään tämän lain perusteella siinä suhteessa kuin työntekijän työeläkelakien mukainen vakuutusaika on kaikkien tulevan ajan myöntävien maiden vakuutusaikaan.

99 §**Ensisijaisen etuuden tai eläkkeen muutoksen vaikutus eläkkeen määrään (29.10.2010/911)**

Ensisijaisen etuuden vähentämistä eläkkeestä tarkistetaan, jos eläkkeensaajalle myönnetään uusi ensisijainen etuus tai jos ensisijaisen etuuden tai tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muuttuu muusta syystä kuin indeksitarkistuksen tai kertakorotuksen vuoksi. Eläkkeen määrä tarkistetaan myös, jos tämän lain mukaisesta eläkkeestä on vähennetty ensisijainen etuus ja eläkkeensaajalle myönnetään muu työeläke.

Osatyökyvyttömyyseläkkeestä ei kuitenkaan vähennetä tapaturmavakuutuslain, liikennevakuutuslain tai sotilastapaturmalain mukaista päivärahaa tai ansionmenetykskorvausta, jos se on myönnetty osatyökyvyttömyyseläkkeen aikana sattuneen tapaturman tai liikennevahingon perusteella. (29.10.2010/911)

Perhe-eläkkeen määrä tarkistetaan, jos eläkkeensaajalle myönnetään ensisijaista etuutta vastaava perhe-eläke tai työeläkelakien mukainen perhe-eläke ja tämän lain mukaisesta perhe-eläkkeestä on vähennetty ensisijainen etuus.

Eläke tarkistetaan siitä ajankohdasta, josta 1 momentissa tarkoitettu etuus myönnetään tai josta etuuden tai tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muuttuu. Jos eläkkeensaajalle myönnetään 98 §:n 1 momentissa tarkoitettu etuus ulkomailta tai sen määrä muuttuu, eläkkeen määrä tarkistetaan sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jonka aikana eläkekassa saa tiedon tällaisen etuuden myöntämisestä tai

muuttumisesta.

Eläkkeen määrää ei tarkisteta, jos ensisijainen etuus myönnetään tai sen määrä muuttuu enintään neljän kuukauden ajaksi etuuden alkamisesta tai sen muuttumisesta laskettuna.

100 §

Takautumisoikeus

Tämän lain mukainen eläke voidaan maksaa vähentämättömänä, kunnes ensisijaisen etuuden määrä on lopullisesti ratkaistu. Eläkkeensaajan oikeus ensisijaiseen etuuteen siirtyy eläkekassalle siltä osin kuin etuus olisi vähentänyt eläkettä.

6 luku

Palkka- ja hintatason muutosten huomioon ottaminen

101 §

Ansiorajojen, rahamäärien ja vuosiansioiden tarkistaminen palkkakertoimella

Tässä laissa tarkoitetut ansiorajat, rahamäärät ja rajamäärät tarkistetaan vuosittain tammikuun alusta lukien työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitetulla palkkakertoimella. Eläkettä laskettaessa vuosiansiot tarkistetaan palkkakertoimella eläkkeen alkamisvuoden tasoon.

Tässä laissa tarkoitetut ansiorajat, rahamäärät ja rajamäärät vastaavat 1 momentissa tarkoitetun palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa asetuksella palkkakertoimen siten kuin työntekijän eläkelain 100 §:ssä säädetään.

102 §

Eläkkeiden indeksitarkistus

Maksussa oleva eläke tarkistetaan vuosittain tammikuun alusta lukien työntekijän eläkelain 98 §:ssä tarkoitetulla työeläkeindeksillä. Sosiaali- ja terveysministeriö antaa asetuksella työeläkeindeksin siten kuin työntekijän eläkelain 100 §:ssä säädetään.

7 luku

Eläkkeen hakeminen ja päätökset

103 §

Eläkehakemus

Eläkettä on haettava eläkekassalta Eläketurvakeskuksen sitä varten vahvistamalla lomakkeella. Hakemukseen on liitettävä eläkeasian ratkaisemiseksi tarvittava selvitys.

Hautausavustusta on haettava eläkekassalta kirjallisella hakemuksella. Hakemukseen on liitettävä asian ratkaisemiseksi tarvittava selvitys.

Tarkemmat säännökset eläkkeen ja hautausavustuksen hakemiseen tarvittavista lomakkeista ja todistuksista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

104 §

Työkyvyttömyyseläkkeen hakijan terveydentilaselvitys

Työkyvyttömyyseläkkeen hakijan on toimitettava eläkekassalle terveydentilastaan laadittu lääkärinlausunto, joka sisältää hoito- tai kuntoutussuunnitelman. Eläkekassa voi kuitenkin hyväksyä muunkinlaisen lääkärinlausunnon tai sitä vastaavan selvityksen. Eläkekassa voi myös omalla kustannuksellaan hankkia lääkärinlausunnon, jos hakija on hoidettavana sairaalassa tai siihen on muu erityinen syy.

Työkyvyttömyyseläkkeen hakija on velvollinen eläkekassan osoituksesta käymään työkyvyn heikentymisen selvittämistä varten tutkittavana eläkekassan nimeämän laillistetun lääkärin luona tai eläkekassan osoittamassa kuntoutus- tai tutkimuslaitoksessa. Jos hakija ilman hyväksyttävää syytä kieltäytyy tutkimuksesta, eläkehakemus voidaan ratkaista eläkekassan käytettävissä olevan selvityksen nojalla.

Eläkekassa on velvollinen korvaamaan työkyvyttömyyseläkkeen hakijalle 2 momentissa tarkoitettua tutkimuksesta ja mahdollisista matkoista aiheutuvat kohtuulliset kustannukset.

105 §

Eläkkeen hakeminen työntekijän puolesta

Jos työntekijä ei itse pysty hakemaan eläkettä tai muuten hoitamaan eläkettään koskevia asioita iän, vamman, sairauden tai muun syyn takia eikä hänellä ole edunvalvojaa, eläkekassan hyväksymä työntekijän lähiomainen tai työntekijästä huolehtinut henkilö voi hakea työntekijän puolesta eläkettä ja muutenkin käyttää puhevaltaa hänen puolestaan tämän lain mukaista eläkettä koskevassa asiassa.

106 §

Eläkehakemuksen vireilletulo

Eläkehakemus katsotaan tehdyksi sinä päivänä, jona se on saapunut eläkekassalle tai muulle työeläkelaeissa tarkoitettulle eläkelaitokselle tai Eläketurvakeskukselle taikka eläkekassan, eläkelaitoksen tai Eläketurvakeskuksen sitä varten valtuuttamalle asiamiehelle. Mitä eläkehakemuksen vireilletulosta säädetään, koskee myös hautausavustushakemuksen vireilletuloa.

107 §

Päätös ja sen tiedoksianto

Oikeus tämän lain mukaiseen eläkkeeseen ja eläkkeen määrä ratkaistaan eläkekassan tai muun toimivaltaisen eläkelaitoksen antamalla päätöksellä. Eläkekassan tai muun toimivaltaisen eläkelaitoksen on ratkaistava eläkehakemus viipymättä, kun se on saanut tarpeelliset selvitykset.

Oikeus tämän lain mukaiseen hautausavustukseen ratkaistaan eläkekassan antamalla päätöksellä. Eläkekassan on ratkaistava hautausavustushakemus viipymättä, kun se on saanut tarpeelliset selvitykset.

Eläkekassa tai muu toimivaltainen eläkelaitos antavat päätöksensä tiedoksi kirjeellä lähettämällä päätöksen vastaanottajalle hänen ilmoittamaansa osoitteeseen.

Tarkemmat säännökset eläkekassan ja muun toimivaltaisen eläkelaitoksen päätöksen koneellisesta allekirjoittamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

108 § (14.8.2009/635)

Toimivaltainen eläkelaitos

Tämän lain mukainen toimivaltainen eläkelaitos ja sen tehtävät määräytyvät siten kuin työntekijän eläkelain 106, 107, 107 a, 107 b ja 108–111 §:ssä säädetään yksityisten alojen ratkaisevasta eläkelaitoksesta ja viimeisestä eläkelaitoksesta.

L:lla [635/2009](#) muutettu 108 § tulee voimaan 1.1.2012. Aiempi sanamuoto kuuluu:

108 §

Toimivaltainen eläkelaitos

Tämän lain mukainen toimivaltainen yksityisten alojen eläkelaitos ja viimeinen eläkelaitos sekä toimivaltaisen eläkelaitoksen tehtävät määräytyvät siten kuin työntekijän eläkelain 106–111 §:ssä ja mainitun lain 111 §:n 3 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään.

8 luku

Eläkkeen maksaminen, viivästyskorotus ja takaisinperintä

109 §

Eläkkeen maksaminen

Eläke maksetaan eläkkeensaajalle, jollei tässä luvussa tai muussa laissa muuta säädetä. ([30.12.2008/1103](#))

Eläke maksetaan kuukausittain jälkikäteen kunkin kalenterikuukauden viimeisenä päivänä eläkkeensaajan valitsemaan rahalaitokseen hänen ilmoittamalleen tilille. Jos kalenterikuukauden viimeinen päivä on pyhäpäivä tai arkipäivä, eläke maksetaan sitä edeltävänä arkipäivänä.

110 §**Maksamisen alkaminen, päättäminen, keskeyttäminen ja lakkauttaminen**

Eläkettä aletaan maksaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona oikeus eläkkeen saamiseen on syntynyt, jollei 3 luvun säännöksistä muuta johdu. Eläkettä maksetaan sen kalenterikuukauden loppuun, jonka aikana oikeus eläkkeen saamiseen on lakannut.

Jos eläkekassalla on syytä epäillä, että eläkkeensaaja ei enää täytä eläkkeen saamisen edellytyksiä, eläkekassa voi keskeyttää eläkkeen maksamisen. Edellytyksenä on, että eläkekassa on pyytänyt eläkkeensaajalta selvityksen eläkkeen määrään tai eläkeoikeuteen liittyvistä seikoista, mutta eläkkeensaaja ei tällaista selvitystä eläkekassan ilmoittamassa kohtuullisessa ajassa esitä.

Jos eläkkeensaajan kuolemasta ei voida esittää selvitystä, mutta on todennäköistä, että hän on kuollut hukkumisen, muun onnettomuuden tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi, eläkekassa voi lakkauttaa eläkkeen eläkkeensaajan katoamispäivään.

111 §**Eläke kertasuorituksena**

Jos vanhuuseläke, perhe-eläke tai täysi työkyvyttömyyseläke on ennen ensisijaisen etuuden vähentämistä pienempi kuin 20 euroa kuukaudessa, eläkekassa voi maksaa sen kertasuorituksena.

Kun 1 momentissa tarkoitettun eläkkeen määrä on vähintään 20 euroa, mutta enintään 50 euroa kuukaudessa, eläkekassa voi maksaa eläkkeen kertasuorituksena, jos eläkkeensaajalle on ilmoitettu eläkkeen maksamisesta kertasuorituksena eikä eläkkeensaaja ole vastustanut sitä eläkekassan ilmoittamassa kohtuullisessa ajassa.

Toistaiseksi myönnetyn työkyvyttömyyseläkkeen kertasuoritus sisältää myös sen jälkeen myönnettävän vanhuuseläkkeen.

Kun työkyvyttömyyseläke maksetaan kertasuorituksena, takautuvaa eläkettä ei makseta sairausvakuutusrahastolle.

Kun eläkekassa viimeisenä eläkelaitoksena maksaa työntekijän eläkelain 107 §:n mukaisen päätösyhdistelmän mukaisen eläkkeen, 1 ja 2 momentissa mainitulla eläkkeen määrällä tarkoitetaan päätösyhdistelmään sisältyvien eläkkeiden yhteismäärää.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö antaa asetuksella kertasuorituskerroimet, jotka tulee määrätä vakuutusmatemaattisten perusteiden mukaan.

112 §**Viivästyskorotus**

Jos tämän lain mukaisen eläkkeen maksaminen viivästyy, eläkekassan on maksettava viivästynyt eläke viivästysajalta korotettuna. Eläkkeen korotus on vuotta kohden laskettuna korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitettun korkokannan mukainen. Velvollisuus maksaa eläke korotettuna koskee myös niitä eläkkeitä, jotka eläkekassa maksaa viimeisenä eläkelaitoksena.

Velvollisuus maksaa eläke 1 momentin mukaan korotettuna ei koske sitä osaa eläkkeestä, joka maksetaan toiselle lakisääteistä vakuutusta harjoittavalle vakuutus- tai eläkelaitokselle tai Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle tämän takautumisvaatimuksen vuoksi.

Viivästyskorotusta ei makseta, jos sen määrä on pienempi kuin 5,39 euroa.

113 §**Aika, jolta viivästyskorotus lasketaan**

Eläkkeen korotus lasketaan viivästysajan jokaiselta päivältä, ei kuitenkaan ennen kuin kolme kuukautta on kulunut sen kalenterikuukauden päättymisestä, jonka aikana työntekijä on esittänyt eläkekassalle vaatimuksensa sekä eläkkeen perustetta koskevan sellaisen selvityksen, joka häneltä voidaan kohtuudella vaatia ottaen huomioon myös eläkekassan mahdollisuudet hankkia selvitys. Viivästyskorotus lasketaan

eräpäivästä lukien saman päätöksen perusteella myöhemmin maksettavalle eläke-erälle.

Jos eläkkeen maksaminen viivästyy eläkkeensaajasta johtuvasta syystä, eläkekassa ei ole velvollinen maksamaan eläkettä korotettuna pidemmältä viivästysajalta kuin siitä päivästä lukien, jona eläkekassa on saanut tietää esteen lakkaamisesta.

Jos eläkkeen maksaminen viivästyy lain säännöksen tai maksuliikenteen keskeytymisen tai muun sen kaltaisen yleisen esteen takia, eläkekassa ei ole velvollinen maksamaan eläkettä korotettuna tällaisen esteen aiheuttamalta viivästysajalta.

Mitä 112 §:ssä ja tämän pykälän 1–3 momentissa säädetään eläkkeen viivästyskorotuksesta koskee myös hautausavustusta.

114 §

Eläkkeen ja kuntoutusetuuden maksaminen työnantajalle

Jos eläkekassa on myöntänyt työntekijälle takautuvasti työkyvyttömyyseläkkeen ja työnantaja on maksanut hänelle samalta ajalta sairausajan palkkaa, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Jos työntekijälle on myönnetty työkyvyttömyyseläkkeen sijasta vanhuuseläke 52 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla takautuvasti 63 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta ja työnantaja on maksanut hänelle samalta ajalta sairausajan palkkaa, eläke maksetaan työkyvyttömyysajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Jos eläkekassa on myöntänyt työntekijälle takautuvasti työkyvyttömyyseläkkeen tai 2 momentissa tarkoitetussa tilanteessa vanhuuseläkkeen ja työnantaja on maksanut hänelle samalta ajalta sairausajan palkan sijasta irtisanomisajan palkkaa, eläke maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Jos työnantaja maksaa työntekijälle palkkaa samalta ajalta, jolta työntekijä saa kuntoutusrahaa tai työkyvyttömyyseläkettä ja siihen liittyvää kuntoutuskorotusta, kuntoutusraha tai työkyvyttömyyseläke siihen liittyvine kuntoutuskorotuksineen maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä.

Kuntoutusrahaa tai eläkettä ja kuntoutuskorotusta ei makseta työnantajalle siltä osin kuin se on 115 §:n perusteella maksettava sairausvakuutusrahastolle eikä silloin, kun työnantaja on saanut korvauksen maksamastaan palkasta muun lain mukaan.

115 §

Eläkkeen ja kuntoutusetuuden maksaminen sairausvakuutusrahastolle

Jos työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään vanhuuseläke, vanhuuseläke maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa.

Jos täysi työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti 41 §:n 1 momentissa tarkoitetun ensisijaisuusajan jälkeen ja samalta ajalta on maksettu sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa tai osasairauspäivärahaa, työkyvyttömyyseläke maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa tai osasairauspäivärahaa.

Jos kuntoutusraha tai -korotus myönnetään takautuvasti samalle ajalle, jolta työntekijälle on maksettu sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa tai osasairauspäivärahaa, kuntoutusraha ja kuntoutuskorotus maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin ne vastaavat määrältään samalta ajalta maksettua sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa tai osasairauspäivärahaa.

116 §

Eläkkeen maksaminen kunnalle tai sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle

Jos työntekijä on saanut toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 23 §:ssä tarkoitettua toimeentulotukea ennakkona, eläkekassan on maksettava samalta ajalta takautuvasti myönnettävä eläke tai osa siitä jo annetun toimeentulotuen korvaamiseksi sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle tämän vaatimuksesta.

Jos kunta tai kuntayhtymä on järjestänyt eläkkeeseen oikeutetulle laitoshoidon tai -huoltoa tai perhehoitoa, eläkekassan on kunnan tai kuntayhtymän vaatimuksesta maksettava eläke laitoshoidon, -huollon tai perhehoidon ajalta kunnalle tai kuntayhtymälle käytettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 14 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

117 §

Eläkkeen maksaminen Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle

Jos työntekijä on väliaikaisesti saanut Kansaneläkelaitoksen maksamaa takuueläkettä takuueläkkeestä annetun lain (703/2010) 20 §:n 2 momentin mukaan tai eläkettä kansaneläkelain 72 §:n mukaan tai edellä mainittua eläkettä ja eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007) 8 §:n mukaista asumistukea samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään muutoksenhaun perusteella tämän lain mukainen eläke takautuvasti, eläkekassan on maksettava takautuva eläke Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin eläke vastaa määrältään Kansaneläkelaitoksen samalta ajalta liikaa maksaman etuuden määrää. (20.8.2010/718)

Eläkekassa maksaa takautuvasti myöntämänsä eläkkeen 1 momentissa säädetyllä tavalla Kansaneläkelaitokselle myös silloin, kun eläkekassa: (29.10.2010/911)

L:lla 911/2010 muutettu johdantokappale tulee voimaan 1.1.2011. Aiempi sanamuoto kuuluu: Eläkekassa voi maksaa takautuvasti myöntämänsä eläkkeen 1 momentissa säädetyllä tavalla Kansaneläkelaitokselle myös silloin, kun eläkekassa:

- 1) jatkaa muutoksenhaun perusteella myönnettyä kuntoutustukea;
- 2) myöntää edunsaajalle tämän lain mukaisen perhe-eläkkeen;
- 3) oikaisee 136 §:n mukaisesti aikaisemman päätöksen;
- 4) tarkistaa muutoin myönnetyn eläkkeen määrän; tai
- 5) myöntää oikaisupäätöksen jälkeen kuntoutustuelle jatkoa.

Eläkettä ei kuitenkaan makseta Kansaneläkelaitokselle sen liikaa maksaman asumistuen korvaamiseksi, jos samalla ei makseta takautuvaa eläkettä Kansaneläkelaitoksen liikaa maksaman eläkkeen korvaamiseksi.

Jos työntekijä on saanut työttömyysturvalain mukaista työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään eläkettä takautuvasti, eläkekassan on työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta maksettava takautuvasti maksettava eläke työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea. (22.12.2009/1205)

Jos työntekijä on saanut opintotukilain (65/1994) mukaista opintorahaa tai asumislisää samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään takautuvasti muuta kuin osatyökyvyttömyyseläkettä, eläkekassan on Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta maksettava takautuvasti maksettava eläke Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa määrältään samalta ajalta maksettua opintotukea. (29.10.2010/911)

118 §

Määräaika maksuvaatimuksen esittämiselle

Eläke maksetaan 114–117 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa sairausvakuutusrahastolle, työnantajalle, kunnalle, kuntayhtymälle, sosiaalihuollon toimielimelle, Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle vain sillä edellytyksellä, että eläkkeen maksamista koskeva vaatimus on tehty eläkekassalle vähintään kaksi viikkoa ennen maksupäivää.

119 §**Eläkkeen maksaminen sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle suostumuksen perusteella**

Eläkekassa voi eläkkeensaajan suostumuksella päättää, että eläke maksetaan eläkkeen saajan asuinkunnan sosiaalihuoltolain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle niin, että se käytetään eläkkeensaajan ja sellaisen henkilön huoltoon, jonka elatuksesta eläkkeensaaja on toimeentulotuesta annetun lain 2 §:n mukaan velvollinen huolehtimaan. Edellytyksenä on, ettei eläkkeen maksamista sen saajalle itselleen voida pitää tarkoituksenmukaisena hänen elämäntapojensa, sairautensa tai muun erityisen syyn vuoksi eikä hänelle ole määrätty edunvalvojaa.

Esityksen eläkkeen maksamisesta sosiaalihuoltolaissa tarkoitettulle toimielimelle voi tehdä eläkkeensaaja, hänen puolisonsa, muu omaisensa tai henkilö, joka pääasiallisesti huolehti hänestä tai kunnan asianomainen toimielin.

Eläkettä ei saa käyttää vastoin eläkkeensaajan suostumusta muuhun kuin sen kuukauden aikana annettavaan huoltoon, jolta eläke on maksettu.

120 §**Eläkkeen maksamisjärjestys**

Jos eläke on maksettava muulle kuin eläkkeensaajalle itselleen tämän tai muun lain perusteella, ja kahdella tai useammalla viranomaisella, kunnalla, laitoksella tai toimielimellä taikka muulla taholla on oikeus siihen, eläke maksetaan seuraavassa järjestyksessä:

- 1) sairausvakuutusrahastolle 115 §:n mukaan;
- 2) eläkelaitokselle yrittäjän eläkelain 120 §:n 1 momentin mukaan tai Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle maatalousyrittäjän eläkelain 28 §:n mukaan maksamattomina vakuutusmaksuina;
- 3) eläkelaitokselle aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintänä 123 §:n mukaan;
- 4) työnantajalle 114 §:n mukaan;
- 5) työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle 117 §:n 4 momentin mukaan;
- 6) Kansaneläkelaitokselle 117 §:n 1 tai 2 momentin mukaan;
- 7) sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle 116 §:n 1 momentin mukaan;
- 8) kunnalle tai kuntayhtymälle 116 §:n 2 momentin mukaan;
- 9) Kansaneläkelaitokselle 117 §:n 5 momentin mukaan;
- 10) Potilasvakuutuskeskukselle potilasvahinkolain (585/1986) 9 §:n mukaan;
- 11) EU- tai ETA-maan laitokselle eläkkeen aiheeton maksu EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksen 72 artiklan 2 kohdan mukaan; (14.5.2010/356)
- 12) ulosottoviranomaiselle ulosottokaaren (705/2007) 4 luvun 2 §:n mukaan; (30.12.2008/1103)
- 13) EU- tai ETA-maan laitokselle muun etuuden kuin eläkkeen aiheeton maksu EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksen 72 artiklan 1 ja 3 kohdan mukaan; (14.5.2010/356)
- 14) sosiaaliturvasopimusten mukaisille sosiaaliturvasopimusmaiden laitokselle eläkkeen ja muun etuuden aiheeton maksu sosiaaliturvasopimuksen määräysten mukaan; sekä
- 15) sosiaalihuoltolain mukaiselle toimielimelle 119 §:n mukaan.

121 §**Eläkkeen siirtäminen tai panttaaminen sekä hautausavustuksen tai muun kustannuksen korvauksen ulosmittauskielto**

Eläkettä ei saa siirtää toiselle henkilölle. Eläkkeen panttaamista tarkoittava sopimus on mitätön.

Tämän lain mukaan maksettavaa hautausavustusta tai muuta kustannusten korvausta ei saa ulosmitata.

122 §

Eläkkeen ja hautausavustuksen vanhentuminen

Oikeus saada eläkettä ja hautausavustusta vanhentuu viiden vuoden kuluttua siitä päivästä lukien, jona eläke olisi pitänyt maksaa tai jona edunjättäjä kuoli, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentumisen katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain ([728/2003](#)) 10 tai 11 §:ssä säädetään. Vanhentumisaika voi pidentyä siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 11 §:n 3 momentissa säädetään.

123 §

Aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperintä

Jos eläkettä on maksettu enemmän kuin mihin sen saajalla on oikeus, eläkekassan on perittävä aiheettomasti maksettu eläke takaisin.

Eläkekassa voi luopua aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperimisestä kokonaan tai osittain, jos tämä katsotaan kohtuulliseksi eikä eläkkeen maksaminen ole johtunut eläkkeen saajan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä. Eläkekassa voi luopua aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperimisestä myös silloin, kun takaisin perittävä määrä on vähäinen.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös, jos eläkekassa on yksityisten alojen ratkaisevana eläkelaitoksena tai viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut yksityisten alojen työeläkelakien mukaista eläkettä aiheettomasti. Jos eläkekassa viimeisenä eläkelaitoksena on maksanut aiheettomasti julkisten alojen työeläkelakien mukaista eläkettä, takaisinperinnästä päättää asianomainen julkisten alojen eläkelaitos siten kuin takaisinperinnästä asianomaisessa julkisten alojen työeläkelaiissa säädetään. Eläkekassa antaa viimeisenä eläkelaitoksena takaisin perittävistä eläkkeistä päätösyhdistelmän ja perii takaisin perittävän määrän. ([14.8.2009/635](#))

L:lla [635/2009](#) muutettu 3 momentti tulee voimaan 1.1.2012. Aiempi sanamuoto kuuluu:

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun eläkekassa on yksityisten alojen eläkelaitoksena tai viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut yksityisten alojen eläkelakien mukaista eläkettä aiheettomasti. Jos eläkekassa viimeisenä eläkelaitoksena on maksanut aiheettomasti julkisten alojen eläkelakien mukaista eläkettä, takaisinperinnästä päättää asianomainen julkisten alojen eläkelaitos siten kuin sitä koskevassa laissa säädetään. Eläkekassa antaa viimeisenä eläkelaitoksena takaisin perittävistä eläkkeistä päätösyhdistelmän ja perii takaisin perittävän määrän.

Päätös aiheettomasti maksetun eläkkeen takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa eläkkeen maksupäivästä lukien. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 10 tai 11 §:ssä säädetään. Vanhentumisaajan katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Viiden vuoden vanhentumisaika voi pidentyä siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 11 §:n 3 momentissa säädetään.

124 §

Aiheettomasti maksetun eläkkeen kuittaus

Eläkekassa voi periä aiheettomasti maksamansa eläkkeen myös kuittaamalla sen vastaisuudessa maksettavista eläke-eristä. Ilman eläkkeensaajan suostumusta kulloinkin maksettavasta eläke-erästä saa vähentää enintään kuudesosan siitä eläke-erän osasta, joka jää jäljelle sen jälkeen, kun eläke-erästä on toimitettu ennakkoperintälain ([1118/1996](#)) mukainen ennakonpidätys.

Jos eläkekassa viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan perii takaisinperittävän määrän kuittaamalla, 1 momentissa tarkoitettuna eläke-eränä pidetään eläkekassan viimeisenä eläkelaitoksena maksettavana olevien eläke-erien yhteismäärää.

9 luku

Muutoksenhaku

125 §

Muutoksen hakeminen

Muutoksenhakua varten on työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosoikeus. Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta ja sen jäsenistä säädetään työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annetussa laissa ([677/2005](#)) ja vakuutusosoikeudesta vakuutusosoikeuslaissa ([132/2003](#)).

Asianosainen saa hakea valittamalla muutosta eläkekassan tämän lain nojalla antamaan päätökseen työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalta siten kuin tässä laissa ja hallintolainkäyttölaissa ([586/1996](#)) säädetään.

Asianosainen saa hakea valittamalla muutosta työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan muutoksenhakuasiassa antamaan päätökseen vakuutusosoikeudelta siten kuin tässä laissa ja hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Eläketurvakeskuksen 108 §:n ja työntekijän eläkelain 111 §:n 1 momentin nojalla antamaan päätökseen, joka koskee toimivaltaisen eläkelaitoksen määräytymistä, ei saa hakea muutosta valittamalla.

126 §

Muutoksen hakeminen eläkekassan viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään ([14.5.2010/356](#))

Eläkekassan viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään sovelletaan, mitä tässä luvussa säädetään päätöksestä. Kun eläkekassan päätös sisältyy julkisten alojen eläkelaitoksen viimeisenä eläkelaitoksena antamaan päätösyhdistelmään, siihen haetaan muutosta ja valitusasia käsitellään siten kuin julkisten alojen eläkelacissa säädetään.

2 momentti on kumottu L:lla [14.5.2010/356](#).

127 §

Muutoksenhakuaika

Muutoksenhakuaika on 30 päivää siitä päivästä lukien, jona asianosainen on saanut tiedon eläkekassan tai työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan päätöksestä. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä sen päivän jälkeen, jona päätös on postitettu hänen ilmoittamaansa osoitteeseen, jos muutoksenhaun yhteydessä ei muuta näytetä.

128 §

Perustevalitus maksuunpanosta

Asianosainen saa tehdä maksuunpanoa koskevan perustevalituksen, jos hän katsoo, että eläkekassan tämän lain perusteella määräämä maksuunpano tai työnantajan 142 tai 143 §:n perusteella tekemä työntekijän eläkevakuutusmaksun pidätys on ollut lain vastainen. Perustevalitus on tehtävä kirjallisesti ja se on toimitettava työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalle viimeistään kahden vuoden kuluessa sitä seuraavan vuoden alusta lukien, jona saaminen on määrätty tai maksuunpantu.

Jos perustevalitus tehdään ulosmittauksen takia, on lisäksi voimassa, mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa ([706/2007](#)) säädetään perustevalituksesta. ([7.12.2007/1168](#))

129 §

Valituskirjelmän jättäminen

Asianosaisen on toimitettava eläkekassan tai työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan päätöksestä tehty valituskirjelmä muutoksenhakuajassa eläkekassalle.

130 §

Päätöksen oikaisu muutoksenhaun yhteydessä

Eläkekassa tutkii, voiko se itse oikaista antamansa päätöksen. Jos eläkekassa hyväksyy kaikilta osin sille toimitetussa valituksessa esitetyt vaatimukset, sen on annettava asiasta oikaisupäätös. Oikaisupäätökseen saa

hakea muutosta siten kuin tässä luvussa säädetään.

Kun eläkekassa on viimeisenä eläkelaitoksena antanut päätösyhdistelmän, sen on pyydettävä lausunto julkisten alojen eläkelaitokselta ennen asian käsittelemistä siltä osin kuin valitus koskee julkisten alojen eläkelaitoksen hoitamaa eläketurvaa. Lausuntoa ei kuitenkaan pyydetä, jos valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia.

Jos eläkekassa ja kaikki muut eläkelaitokset, joiden päätöksiä valitus koskee, hyväksyvät muutoksenhakijan vaatimukset, eläkekassa antaa viimeisenä eläkelaitoksena uuden, oikaistun päätösyhdistelmän. Eläkekassa antaa uuden, oikaistun päätösyhdistelmän myös silloin, kun päätösyhdistelmästä tehty valitus koskee yksinomaan työkyvyn arviointia ja eläkekassa viimeisenä eläkelaitoksena hyväksyy sille toimitetussa valituksessa esitetyt vaatimukset. Näin oikaistuun päätösyhdistelmään saa hakea muutosta siten kuin tässä luvussa säädetään.

Jos eläkekassa oikaisee aikaisemman päätöksensä vain osin, sen on annettava asiasta väliaikainen päätös. Väliaikaiseen päätökseen ei saa hakea muutosta.

131 §

Valituksen siirto muutoksenhakuelimelle

Jos eläkekassa ei hyväksy muutoksenhakijan vaatimuksia kaikilta osin, sen on toimitettava valituskirjelmä sekä valitusta koskeva lausuntonsa 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalle. Jos valitus koskee työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan päätöstä, eläkekassan on toimitettava valituskirjelmä ja lausuntonsa mainitussa ajassa vakuutusosikeudelle.

Jos eläkekassa hyväksyy valituksessa esitetyt vaatimukset osin tai kokonaan sen jälkeen, kun valituskirjelmä on toimitettu muutoksenhakuelimelle, eläkekassa voi antaa asiasta väliaikaisen päätöksen. Väliaikaisesta päätöksestä on ilmoitettava viipymättä muutoksenhakuelimelle. Väliaikaiseen päätökseen ei saa hakea muutosta.

Eläkekassa voi poiketa 1 momentissa mainitusta määräajasta, jos valituksen käsittelyssä tarvittavan lisäselvityksen hankkiminen sitä edellyttää. Lisäselvityksen hankkimisesta on tällöin viipymättä ilmoitettava valittajalle. Valituskirjelmä ja lausunto on kuitenkin toimitettava asianomaiselle muutoksenhakuelimelle viimeistään 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä.

Jos eläkekassa päätösyhdistelmän antaneena viimeisenä eläkelaitoksena on pyytänyt 130 §:n 2 momentissa tarkoitetun lausunnon julkisten alojen eläkelaitokselta eikä se oikaise päätöstään muutoksenhakijan vaatimalla tavalla, eläkekassan on toimitettava valituskirjelmä ja siitä annetut lausunnot 1 momentissa tarkoitetulle muutoksenhakuelimelle 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä.

132 §

Muutoksenhakuajan jälkeen tullut valitus

Jos työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalle tai vakuutusosikeudelle annettava valitus on saapunut eläkekassalle tai työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalle tai vakuutusosikeudelle 127 tai 128 §:ssä säädetyn määräajan jälkeen, valitus voidaan tästä huolimatta ottaa tutkittavaksi, jos myöhästymiseen on ollut painava syy.

133 §

Päätöksen täytäntöönpano

Eläkekassan päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on ratkaistu lainvoimaisella päätöksellä.

Eläkekassan ja työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan lainvoimainen päätös saadaan panna täytäntöön niin kuin riita-asiassa annettu lainvoimainen tuomio.

134 §

Kirjoitus- tai laskuvirheen korjaaminen

Eläkekassan on korjattava antamassaan päätöksessä oleva ilmeinen kirjoitus- tai laskuvirhe taikka muu niihin verrattava selvä virhe. Virhettä ei kuitenkaan saa korjata, jos sen korjaaminen johtaa asianosaiselle kohtuuttomaan tulokseen.

135 §

Asiavirheen korjaaminen

Eläkekassa voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen, ilmeisen väärrään lain soveltamiseen taikka päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe.

Eläkekassa ei saa muuttaa päätöstään tai poistaa sitä asianosaisen vahingoksi, jollei asianosainen ole suostunut siihen.

136 §

Lainvoimaisen päätöksen oikaisu uuden selvityksen perusteella

Jos asiassa ilmenee uutta selvitystä, eläkekassan on tutkittava lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu asia uudelleen. Eläkekassa voi tällöin aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyn eläkkeen tai tarkistaa jo myönnetyn eläkkeen aikaisempaa suuremmaksi. Myös työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosoikeus voivat menetellä samoin muutoksenhakuasiaa käsitellessään. Tällaiseen päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 125–127 §:ssä säädetään.

137 §

Lainvoimaisen päätöksen poistaminen

Jos eläkekassan tämän lain perusteella antama lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai se on ilmeisesti lain vastainen, työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta voi asianosaisen tai eläkekassan vaatimuksesta poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi. Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan on varattava asianosaisille tilaisuus tulla kuulluksi ennen asian ratkaisemista. Tällaiseen päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 125–127 §:ssä säädetään.

Jos työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan tai vakuutusosoikeuden tämän lain perusteella antama lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai se on ilmeisesti lain vastainen, vakuutusosoikeus voi asianosaisen tai eläkekassan vaatimuksesta poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi. Vakuutusosoikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus tulla kuulluksi ennen asian ratkaisemista.

Jos eläkekassa tekee päätöksen poistamista koskevan vaatimuksen, se voi keskeyttää eläkkeen maksamisen tai maksaa sen vaatimuksensa mukaisena siihen asti kunnes asia on uudelleen ratkaistu.

Päätöksen poistamista on haettava viiden vuoden kuluessa siitä, kun päätös sai lainvoiman. Erityisen painavista syistä päätös voidaan poistaa määräajan jälkeenkin tehdystä hakemuksesta.

III OSA

VAKUUTTAMISTA JA KUSTANNUSTEN JAKOA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET

10 luku

Eläketurvan järjestäminen ja eläkekassalle suoritettavat maksut

Eläketurvan järjestäminen

138 §

Työnantajan velvollisuus järjestää työntekijän eläketurva

Työnantajan on järjestettävä 4 §:ssä tarkoitetulle työntekijälleen eläketurva viimeistään työskentelykuukautta toiseksi seuraavan kalenterikuukauden 10 päivänä eläkekassassa.

139 §

Eläketurvan järjestämistä ja hoitamista varten tehtävät ilmoitukset

Eläketurvan järjestämistä ja hoitamista varten työnantajan on ilmoitettava eläkekassalle tunnistetietonsa ja tehtävä eläkekassalle kuukausi-ilmoitus kalenterikuukauden aikana työnantajan palveluksessa olleen kunkin

työntekijän osalta erikseen. Kuukausi-ilmoitus on tehtävä viimeistään työskentelykuukautta toiseksi seuraavan kalenterikuukauden 10 päivänä ja siinä on ilmoitettava eläkekassalle sen ilmoitusmenetelmiä käyttäen:

- 1) työntekijän nimi ja henkilötunnus;
- 2) työntekijän kalenterikuukauden työansio;
- 3) työntekijän 9 §:n mukaisten alennettua eläkeikää laskettaessa huomioon otettavien päivien lukumäärä kalenterikuukaudelta; ja
- 4) työntekijän palveluasema kalenterikuukauden päättyessä Liikenteen turvallisuusviraston pitämässä merimiesrekisterissä. (22.12.2009/1337)

140 §

Työnantajan oikeus saada päätös vakuutuksen perusteena olevasta työansiosta

Eläkekassan on työnantajan hakemuksesta annettava päätös siitä, onko työntekijälle maksettava palkka tai muu vastike sellaista työansiota, jonka perusteella työnantajan on järjestettävä tämän lain mukainen eläketurva.

Eläkekassalle suoritettavat maksut

141 §

Eläkevakuutusmaksu

Tämän lain mukaisen eläketurvan kustantamiseksi työnantaja ja työntekijä ovat kumpikin velvolliset suorittamaan saman suuruisen eläkevakuutusmaksun eläkekassalle. Eläkevakuutusmaksun perusteena oleva työansio määräytyy 78 §:n mukaisesti. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa eläkekassan hakemuksesta sovellettavat työnantajan ja työntekijän eläkevakuutusmaksuprosentit.

Valtio osallistuu tämän lain mukaisen eläketurvan kustantamiseen siten kuin 152 §:ssä säädetään.

142 §

Työntekijän eläkevakuutusmaksun pidättäminen, eläkevakuutusmaksun suorittaminen ja työntekijän eläkevakuutusmaksun periminen

Työnantaja on velvollinen palkanmaksun yhteydessä pidättämään työntekijän palkasta (*työansio*) työntekijän eläkekassalle suoritettavan eläkevakuutusmaksun.

Työnantajan on suoritettava työntekijän palkasta pidättämänsä eläkevakuutusmaksu ja sitä vastaava oma eläkevakuutusmaksunsa eläkekassalle viimeistään merimieslain 18 §:n 3 momentissa tarkoitettua palkanmaksukautta toiseksi seuraavan kalenterikuukauden 10 päivänä (*eläkevakuutusmaksun eräpäivä*). Saman ajan kuluessa työnantajan on toimitettava eläkevakuutusmaksuista eläkekassalle kalenterikuukausikohtainen tilitys, josta ilmenee kunkin aluksen osalta työntekijöiden palkoista pidätettyjen eläkevakuutusmaksujen määrä sekä niitä vastaava työnantajan eläkevakuutusmaksu.

Jos työnantaja ei ole suorittanut eläkekassalle pidättämäänsä työntekijän eläkevakuutusmaksua viimeistään eräpäivänä, eläkekassalla on oikeus periä eläkevakuutusmaksu työntekijän puolesta.

143 §

Työntekijän eläkevakuutusmaksun pidättäminen takautuvasti

Jos työntekijän eläkevakuutusmaksu on osaksi tai kokonaan jäänyt pidättämättä, työnantajalla on oikeus pidättää puuttuva määrä työntekijälle myöhemmin maksettavasta palkasta, kuitenkin viimeistään palkan maksamista seuraavan toisen kalenterivuoden loppuun mennessä.

144 §

Työntekijän eläkevakuutusmaksun pidättäminen sijaismaksajan maksamasta palkasta

Työntekijän eläkevakuutusmaksu pidätetään myös sijaismaksajan maksamasta palkasta.

145 §**Työnantajan vastuu pidättämättä jääneestä työntekijän eläkevakuutusmaksusta**

Työnantaja on eläkekassalle vastuussa siitä työntekijän eläkevakuutusmaksusta, joka häneltä on jäänyt pidättämättä työntekijän palkasta.

146 §**Eläkevakuutusmaksun viivästyskorke**

Jos työnantaja on laiminlyönyt eläkevakuutusmaksun maksamisen viimeistään eräpäivänä, työnantajan on maksettava eläkekassalle maksun viivästymisen ajalta korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen viivästyskorke.

147 §**Eläkevakuutusmaksun ulosottokelpoisuus**

Tämän lain perusteella määrätty eläkevakuutusmaksu viivästyskorkeineen saadaan ulosmitata ilman tuomiota tai päätöstä niin kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetään. (7.12.2007/1168)

Eläkevakuutusmaksu, jonka suorittamisesta on annettu 4 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettu sitoumus, saadaan ulosmitata 1 momentin mukaisesti siltä, joka on sitoumuksen antanut.

Jos työnantaja tai se, joka on antanut 4 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettua sitoumuksen, on yhteisö tai yhtiö, jonka velvoitteista osakas tai yhtiömies vastaa kuin omasta velastaan, voidaan tämän lain perusteella määrätty eläkevakuutusmaksu ulosmitata osakkaalta tai yhtiömieheltä niin kuin 1 momentissa säädetään.

147 a § (14.8.2009/635)**Konkurssipesän vastuu eläkevakuutusmaksuista**

Jos työnantaja asetetaan konkurssiin, työnantajan tähän lakiin perustuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät konkurssin alkamisesta lukien konkurssipesälle. Eläkevakuutusmaksut konkurssin ajalta maksaa konkurssipesä.

148 §**Eläkevakuutusmaksun vanhentuminen**

Eläkekassan on määrättävä tähän lakiin perustuva eläkevakuutusmaksu viiden vuoden kuluessa 142 §:n 2 momentin mukaisesta eläkevakuutusmaksun eräpäivästä lukien.

Jos työntekijälle lisätään hänen selvityksensä perusteella 81 b §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla tai muulla perusteella takautuvasti yli viisi vuotta vanhoja eläkkeeseen oikeuttavia työansioita, eläkekassan on määrättävä näiden työansioiden perusteella eläkevakuutusmaksu kymmenen vuoden kuluessa 142 §:n 2 momentin mukaisesta eläkevakuutusmaksun eräpäivästä. (30.12.2008/1103)

149 §**Aiheettomasti pidätetyn työntekijän eläkevakuutusmaksun palautus**

Työnantajan on työntekijän vaatimuksesta palautettava työntekijälle tämän palkasta aiheettomasti pidättämänsä työntekijän eläkevakuutusmaksu tai työntekijän eläkevakuutusmaksun ylittävä osa.

150 §**Aiheettomasti maksetun eläkevakuutusmaksun ja työntekijän palkasta pidätetyn työntekijän eläkevakuutusmaksun palautuksen vanhentuminen**

Aiheettomasti maksetun eläkevakuutusmaksun ja työntekijän palkasta pidätetyn työntekijän eläkevakuutusmaksun palautus vanhentuu viiden vuoden kuluttua eläkevakuutusmaksun maksupäivästä tai työntekijän palkasta pidätetyn työntekijän eläkevakuutusmaksun pidätyspäivästä lukien, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 10 tai 11 §:ssä säädetään. Vanhentumisajan katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Viiden vuoden vanhentumisaika voi pidentyä siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 11 §:n 3 momentissa säädetään.

151 §**Laiminlyöntikorotus**

Eläkekassa voi määrätä työnantajalle tai sille, joka on antanut eläkekassalle 4 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitetun sitoumuksen eläkevakuutusmaksun suorittamisesta, arvion perusteella enintään kaksinkertaiseksi korotetun kohtuullisena pidettävän eläkevakuutusmaksun, jos työnantaja tai mainitun sitoumuksen antanut laiminlyö:

- 1) 139 §:ssä tarkoitettujen tietojen antamisen kyseisessä lainkohdassa tarkoitettussa määräajassa; tai
- 2) 142 §:n 2 momentissa tarkoitetun tilityksen antamisen kyseisessä lainkohdassa tarkoitettussa määräajassa.

Korotettua eläkevakuutusmaksua määrättäessä laiminlyönnin ajalta otetaan huomioon laiminlyöntiajan pituus, laiminlyönnin toistuvuus ja muut näihin rinnastettavat laiminlyönnin moitittavuuden arviointiin liittyvät seikat. Eläkekassan on annettava työnantajalle tai mainitun sitoumuksen antaneelle tämän pyynnöstä valituskelpoinen päätös korotetusta eläkevakuutusmaksusta.

152 §**Valtion osuus**

Valtio on velvollinen suorittamaan eläkekassalle kolmanneksen kaikista niistä tämän lain mukaisista eläkkeistä ja kuntoutusrahoista, jotka eläkekassa tai muu eläkelaitos maksaa.

Valtio suorittaa kunakin vuonna valtion osuuden enakkona määrän, joka vastaa valtion osuutena suoritettavaksi arvioitua määrää.

Valtion osuuden ja ennakon suorittamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

11 luku**Kustannusten jako eläkelaitosten kesken****153 §****Eläkkeen vastuunjako-osan määräytyminen**

Eläkekassa vastaa yksin tämän lain mukaisesta eläkkeestä siltä osin kuin eläke ylittää työntekijän eläkelain mukaista eläkettä vastaavan määrän.

Tämän lain mukaisen eläkkeen työntekijän eläkelain mukaista eläkettä vastaavasta määrästä ja tämän lain mukaisen kuntoutusrahan koko määrästä eläkekassa vastaa siten kuin 154–159 §:ssä säädetään.

Tarkemmat säännökset tämän lain mukaisen työntekijän eläkelain mukaista eläkettä vastaavan eläkkeen määrän laskemisesta annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

154 §**Eläkekassan vastuu vanhuuseläkkeestä**

Eläkekassa on vastuussa:

- 1) työntekijän ja eläkkeensaajan vanhuuseläkkeen siitä osasta, joka perustuu työntekijän ennen 55 vuoden iän täyttämistä tekemään työhön ja joka vastaa puolen prosentin vuotuista eläkkeen karttumaa käyttäen eläkeikänä 65 vuotta ja laskettuna sosiaali- ja terveysministeriön antamien laskuperusteiden mukaan; eläkekassan vastuuseen ei kuitenkaan lueta 101 §:n mukaisesta vuosiansioiden palkkakertoimella tarkistamisesta tai eläkkeen alkamisen jälkeen tehdystä 102 §:n mukaisesta indeksitarkistuksesta johtuvaa korotusta eikä elinaikakertoimesta johtuvaa muutosta;
- 2) määrästä, joka 155 §:n ja sosiaali- ja terveysministeriön antamien laskuperusteiden mukaan on siirretty eläkekassan vastuulla olevaan vanhuuseläkkeen osaan; ja
- 3) määrästä, joka on erikseen siirretty eläkekassan vastuulla olevaan vanhuuseläkkeen osaan rahastoidun osan kasvattamiseksi.

155 §**Vanhuuseläkevastuiden täydentäminen eläkevastuun täydennyskertoimella**

Vanhuuseläkkeiden rahastoituja osia täydennetään rahastoinnin lisäämiseksi vuosittain määrällä, joka lasketaan 202 §:n mukaisesti laskuperusteisiin sisällytettävän työntekijän eläkelain 171 §:n mukaisen eläkevastuun täydennyskertoimen avulla.

156 §**Eläkekassan vastuu työkyvyttömyyseläkkeestä**

Eläkekassa on vastuussa sellaisesta työkyvyttömyyseläkkeestä aiheutuvista kustannuksista, jossa vakuutetun tämän lain ja työntekijän eläkelain mukaisten työansioden yhteismäärä 82 §:n mukaisen tarkasteluajan kahden viimeisen kalenterivuoden aikana on vähintään 12 566,70 euroa. Eläkekassa vastaa kustannuksista samassa suhteessa kuin mikä on eläkekassassa vakuutettujen tämän lain alaisten työansioden osuus vastaavien 3 §:ssä mainittujen eläkelakien mukaisten työansioden, päättyneen työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansion sekä 80 §:ssä tarkoitettujen 82 §:n 2 momentin mukaisten työ- tai ansiotulojen ja 82 §:n 4–6 momentissa tarkoitettujen työ- tai ansiotulojen yhteismäärästä mainittuina kalenterivuosina.
(14.8.2009/629)

Eläkekassa ei vastaa työkyvyttömyyseläkkeestä siltä osin kuin 1 momentissa mainittuna kahtena kalenterivuonna eläkekassassa vakuutetut tämän lain alaiset työansiot alittavat 2 094,45 euroa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun eläkkeeseen luetaan mukaan myös työntekijän eläkelain perusteella saatava eläkkeenosa.

Eläkekassan vastuuseen ei kuitenkaan kuulu:

- 1) 30 §:n mukainen kuntoutuskorotus; kuntoutuskorotus ei kuulu eläkekassan vastuuseen myöskään siltä osin kuin korotus kohdistuu 153 §:n 1 momentissa tarkoitettuun tämän lain mukaisen eläkkeen työntekijän eläkelain mukaista eläkettä vastaavan määrän ylittävään osaan;
- 2) 80 §:ssä tarkoitettu palkattomalta ajalta karttunut eläkkeen osa;
- 3) eläkkeen alkamisen jälkeen tehdystä 102 §:n mukaisesta indeksitarkistuksesta johtuva korotus; eikä
- 4) 87 §:n mukainen työkyvyttömyyseläkkeen kertakorotus.

157 §**Eläkekassan vastuu kuntoutusrahasta ja muista kuntoutuskustannuksista**

Eläkekassan vastuu kuntoutusrahasta on yhtä suuri kuin 156 §:ssä tarkoitettulla tavalla määräytyvä vastuu sellaisesta työkyvyttömyyseläkkeestä, johon vakuutetulla olisi oikeus, jos hän olisi tullut työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavasti työkyvyttömäksi 28 §:ssä tarkoitettulla hetkellä.

Eläkekassa vastaa yksin kuntoutuksesta huolehtivana eläkelaitoksena suorittamistaan muista kuin kuntoutustuen ja kuntoutusrahan aiheuttamista kustannuksista.

158 §**Eläkekassan vastuu palkattomilta ajoilta karttuneesta eläkkeen osasta**

Edellä 80 §:ssä tarkoitetuilta palkattomilta ajoilta karttuneesta eläkkeen osasta vastaavat 3 §:n 1 ja 2 momentissa mainittujen eläkelakien mukaista eläketurvaa hoitavat eläkelaitokset yhteisesti eläkelaitoksessa vakuutettujen työansioden mukaisessa suhteessa. Eläketurvakeskuksen hakemat perusteet eläkekassan mahdolliselle ennakkomaksulle ja lopulliselle maksulle sekä näiden maksujen suoritusajat sisältyvät työntekijän eläkelain 183 §:n 2 momentissa mainittuihin vastuunjakoperusteisiin.

159 §**Eläkekassan vastuu yhteisesti kustannettavista etuuksista**

Eläkekassa ja työntekijän eläkelain mukaista eläketurvaa hoitavat eläkelaitokset vastaavat yhteisesti

seuraavista kuluista siltä osin kuin niitä ei saada muualta kustannetuiksi:

- 1) muut kuin 154 ja 156 §:ssä tarkoitetut vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeet, lukuun ottamatta työntekijän eläkelain 174 ja 175 §:n mukaisesti maksettavaa määrää;
- 2) eläkkeiden ja kuntoutusrahojen ne osat, jotka ylittävät 154–157 §:n mukaiset määrät; tällöin kuntoutusrahan kustannuksen katsotaan kokonaan määräytyvän sen eläkelain mukaan, jonka perusteella kuntoutusraha on myönnetty;
- 3) perhe-eläke;
- 4) osa-aikaeläke;
- 5) kuntoutuskorotus; kuntoutuskorotuksen määrään luetaan tällöin myös korotuksen määrä siltä osin kuin se kohdistuu 153 §:n 1 momentissa tarkoitettuun tämän lain mukaisen eläkkeen työntekijän eläkelain mukaista eläkettä vastaavan määrän ylittävään osaan;
- 6) sosiaali- ja terveysministeriön antamien vastuuvelan ja eläkevastuun laskuperusteiden muuttamisesta aiheutuvat kustannukset;
- 7) 154 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuista siirroista aiheutuvat kustannukset; ([29.10.2010/911](#))
- 8) työntekijän eläkelain 179 §:n 1 momentin 1–8 kohdassa tarkoitetut, mainittuun lakiin perustuvan eläketurvan aiheuttamien kulujen osuudet; ja ([29.10.2010/911](#))
- 9) osa-aikaeläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi 24 §:n perusteella muutetun eläkkeen ne osat, jotka ylittävät 154 §:n ja työntekijän eläkelain 174 §:n mukaisen määrän; tällöin eläkkeen kustannuksen katsotaan kokonaan määräytyvän sen eläkelain mukaan, jonka perusteella osa-aikaeläke on myönnetty. ([29.10.2010/911](#))

Edellä 1 momentissa lueteltuihin muihin kuin kuntoutusrahoista aiheutuviin kuluihin ei sisällytetä 158 §:ssä tarkoitettuja eläkkeen osia.

Eläkekassan osuus 1 momentin 1, 2 ja 9 kohdan mukaisista vanhuuseläkekuluista, lukuun ottamatta työkyvyttömyyseläkkeen yhteydessä kertasuorituksina maksettujen vanhuuseläkkeiden kuluja, määräytyy yhteisesti kustannettaviin kuluihin tarkoitettujen varojen mukaisessa suhteessa. Eläkekassan osuus 1 momentin 1 kohdan mukaisista työkyvyttömyyseläkekuluista, 1 momentin 2 kohdan mukaisista muista kuin vanhuuseläkekuluista, edellä mainituista 1 momentin 1 ja 2 kohdan mukaisista työkyvyttömyyseläkkeen yhteydessä kertasuorituksina maksettujen vanhuuseläkkeiden kuluista sekä 1 momentin 3–5 kohdan mukaisista kuluista määräytyy eläkekassassa vakuutettujen työansioiden mukaisessa suhteessa. Eläkekassan osuus 1 momentin 6 ja 7 kohdan mukaisista kuluista määräytyy siten kuin 4 momentin mukaisissa laskuperusteissa on tarkemmin määritelty. Eläkekassan osuus 1 momentin 8 kohdan mukaisista vastaavista kuluista määräytyy kuten 1 momentin mukaiset yhteisesti kustannettavat kulut. ([29.10.2010/911](#))

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentin mukaisten kulujen jakamisesta eläkelaitosten kesken. Yhteisesti kustannettavien kulujen jakamista varten tarvittavat suuret määritellään sosiaali- ja terveysministeriön eläkekassalle asetuksella antamissa laskuperusteissa.

160 §

Vastuu eläkekassan tai muun eläkelaitoksen joutuessa konkurssiin

Jos eläkekassan tai työntekijän eläkelain 1 §:n 3 momentissa tarkoitetun eläkelaitoksen konkurssin vuoksi eläke, kuntoutusetuus, 102 §:n mukaisesta indeksitarkistuksesta johtuva korotus taikka työntekijän eläkelain voimaannanolain 32 §:n 5 momentissa tarkoitettu rekisteröity lisäetu jää kokonaan tai osittain turvaamatta, eläkekassa ja työntekijän eläkelain 1 §:n 3 momentissa tarkoitetut eläkelaitokset vastaavat niistä yhteisesti eläkekassassa ja mainituissa eläkelaitoksissa vakuutettujen työansioiden mukaisessa suhteessa. Tämän lain mukaisella eläkkeellä tarkoitetaan tällöin 153 §:n 2 momentissa säädettyä tämän lain mukaisen eläkkeen työntekijän eläkelain mukaista eläkettä vastaavaa osaa. Tarkemmat säännökset eläkekassan vastuusta annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Eläkekassa ja työntekijän eläkelain 1 §:n 3 momentissa tarkoitetut eläkelaitokset vastaavat tällöin yhteisesti myös työeläkevakuutusyhtiöstä annetun lain 14 §:n 3 momentissa tai vakuutuskassalain 79 §:n 3 momentissa tarkoitetusta tasoitumäärästä sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien laskuperusteiden mukaiseen vähimmäismäärään saakka.

161 §

Vastuu Eläketurvakeskuksen kustannuksista ja kustannusten selvittely

Eläkekassan vastuuseen Eläketurvakeskuksen kustannuksista, työttömyysvakuutusrahaston maksuun, kustannusten selvittelyyn, kustannusten jakamista koskevaan päätökseen sekä eläkekassan ja muiden eläkelaitosten väliseen sopimisoikeuteen sovelletaan, mitä työntekijän eläkelain 180 ja 182–185 §:ssä säädetään.

12 luku

Vakuuttamisen valvonta

162 §

Eläkekassan valvontavelvollisuus

Eläkekassa valvoo, että työnantaja täyttää tämän lain mukaisen vakuuttamisvelvollisuutensa.

163 §

Eläkekassan ja Eläketurvakeskuksen tarkastusoikeus

Eläkekassalla ja Eläketurvakeskuksella on oikeus tehdä tarkastus työnantajan toimitiloissa ja oikeus ryhtyä muihin valvontatoimenpiteisiin sen selvittämiseksi, onko työnantaja täyttänyt tämän lain mukaiset velvoitteensa. Tarkastettavan työnantajan on esitettävä tarkastuksessa palkkakirjanpitoa, työaikakirjanpitoa sekä esitys- tai tallennusmuodosta riippumatta kaikki muu aineisto, jolla voi olla vaikutusta tarkastettavan tämän lain mukaiseen vakuuttamisvelvollisuuteen.

Tarkastuksen tekemistä varten eläkekassalla ja Eläketurvakeskuksella on oikeus saada virka-apua poliisilta ja muilta viranomaisilta.

Työnantajan asunnossa tarkastus saadaan tehdä vain, jos on perusteltua syytä epäillä, että työnantaja on laiminlyönyt tämän lain mukaisen vakuuttamisvelvollisuutensa ja tarkastus on välttämätön asian selvittämiseksi. Tarkastuksen työnantajan asunnossa saa suorittaa vain poliisi tai veroviranomainen.

164 §

Eläketurvan järjestämisvelvollisuuden kiertäminen ja väärinkäyttö

Jos:

- 1) eläketurvan järjestämisvelvollisuuden kiertämiseksi;
- 2) eläkevakuutusmaksun välttämiseksi;
- 3) perusteettoman eläketurvan järjestämiseksi; tai
- 4) muusta vastaavasta syystä oikeustoimelle on annettu sellainen sisältö, joka ei vastaa asian todellista luonnetta tai tarkoitusta, tätä järjestämisvelvollisuutta ratkaistaessa, eläkevakuutusmaksua määrättäessä tai eläkeasiaa käsiteltäessä on meneteltävä asian todellisen luonteen tai tarkoituksen mukaisesti.

165 §

Työeläkevakuutusmaksupetos

Mitä rikoslain (39/1889) 29 luvun 4 a ja 4 b §:ssä säädetään työeläkevakuutusmaksupetoksesta ja törkeästä työeläkevakuutusmaksupetoksesta sekä niiden rangaistuksesta, koskee myös tässä laissa tarkoitettua työnantajaa tai tämän edustajaa, joka on rikkonut mainituissa rikoslain säännöksissä tarkoitettulla tavalla tämän lain mukaiset velvoitteensa.

IV OSA

ELÄKEKASSAN HALLINTO

13 luku

Eläkekassan johto

Eläkekassan toimielimet

166 §

Eläkekassan valtuuskunta ja hallitus

Eläkekassassa on valtuuskunta ja hallitus. Henkilö ei saa samanaikaisesti olla valtuuskunnan ja hallituksen jäsenenä.

167 §

Valtuuskunnan nimittäminen ja kokoonpano

Sosiaali- ja terveysministeriö nimittää eläkekassan valtuuskunnan kolmeksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Valtuuskuntaan kuuluu kolmetoista jäsentä sekä heille määrätyt henkilökohtaiset varajäsenet. Jäsenistä kaksi edustaa sosiaali- ja terveysministeriötä sekä yksi liikenne- ja viestintäministeriötä. Muista jäsenistä viisi edustaa työnantajia ja viisi työntekijöitä. Viimeksi mainituista kolme edustaa miehistöä, yksi kansipäällystä ja yksi konepäällystä.

Sosiaali- ja terveysministeriön on määrättävä yksi valtuuskunnan jäsenistä valtuuskunnan puheenjohtajaksi ja yksi varapuheenjohtajaksi.

Sosiaali- ja terveysministeriön on ennen työnantajia ja työntekijöitä edustavien valtuuskunnan jäsenten ja heidän varajäsentensä nimittämistä hankittava asianomaisen alan kunkin tunnustetun järjestön ehdotus jäseneksi ja varajäseneksi. Ministeriön on nimitettävä tässä momentissa tarkoitetut jäsenet ehdotusten perusteella. Jos järjestö ei tee asianmukaista ehdotusta ministeriön määräämässä ajassa, ministeriön on kuitenkin suoritettava nimittäminen.

Mitä tässä laissa säädetään valtuuskunnan jäsenestä, sovelletaan vastaavasti varajäseneneen.

168 §

Valtuuskunnan jäsenen kelpoisuusehdot

Valtuuskunnan jäsenen on täytettävä seuraavat kelpoisuusehdot:

- 1) valtuuskunnan jäsenenä ei voi olla vajaanvaltainen eikä konkurssissa oleva eikä myöskään henkilö, joka on määrätty liiketoimintakieltoon;
- 2) valtuuskunnan jäsenistä vähintään puolella on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella, jollei sosiaali- ja terveysministeriö myönnä eläkekassalle lupaa poiketa tästä; ja
- 3) valtuuskunnan jäsenellä tulee olla merenkulun, vakuutusalan tai sijoitustoiminnan tuntemusta.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, valtuuskunnan puheenjohtajalla tai varapuheenjohtajalla tulee olla hyvä työeläkevakuutustoiminnan tuntemus.

169 §

Valtuuskunnan jäsenen eroaminen tai erottaminen

Valtuuskunnan jäsen voi erota tehtävästään kesken valtuuskunnan toimikauden. Jäsen voidaan myös erottaa tehtävästään kesken toimikauden, jos tähän on erityistä syytä.

Jos jäsen eroaa tai erotetaan tehtävästään kesken valtuuskunnan toimikauden, hänen tilalleen on nimitettävä uusi jäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

170 §

Valtuuskunnan jäsenten palkkiot

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa valtuuskunnan jäsenten palkkiot, jotka suoritetaan eläkekassan varoista.

171 §**Valtuuskunnan tehtävät**

Valtuuskunta päättää eläkekassan toiminnan yleisistä periaatteista ja valvoo eläkekassan hallituksen ja toimitusjohtajan toimintaa. Valtuuskunta kokoontuu varsinaiseen kokoukseen vähintään kerran kalenterivuodessa viimeistään kesäkuun kuluessa.

172 §**Valtuuskunnan koolle kutsuminen**

Valtuuskunnan kutsuu koolle sen puheenjohtaja tai hallitus.

Kutsu kokoukseen on toimitettava jokaiselle valtuuskunnan jäsenelle ja varajäsenelle hänen ilmoittamallaan osoitteella lähetettävällä kirjatulla kirjeellä, joka on annettava postin kuljetettavaksi varsinaisen kokouksen ollessa kysymyksessä vähintään kahta viikkoa ja ylimääräisen kokouksen ollessa kysymyksessä vähintään viikkoa ennen kokousta.

173 §**Hallituksen jäsenen oikeus olla läsnä valtuuskunnan kokouksessa**

Hallituksen jäsenelle on varattava tilaisuus olla läsnä ja käyttää puheoikeutta valtuuskunnan kokouksessa.

174 § (29.12.2009/1233)**Valtuuskunnan varsinainen kokous**

Valtuuskunnan varsinaisessa kokouksessa on:

- 1) esitettävä tilinpäätös, toimintakertomus ja tilintarkastuskertomus;
- 2) päätettävä edellisen vuoden tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vahvistamisesta;
- 3) päätettävä niistä toimenpiteistä, joihin edellisen vuoden hallinto ja tilinpäätös antavat aihetta;
- 4) valittava tilintarkastaja ja mahdolliset varatilintarkastajat;
- 5) määrättävä hallituksen jäsenten ja varajäsenten sekä tilintarkastajan ja mahdollisten varatilintarkastajien palkkiot; sekä
- 6) käsiteltävä muut kokouskutsussa mainitut asiat.

175 §**Valtuuskunnan ylimääräinen kokous**

Ylimääräinen valtuuskunnan kokous on pidettävä, jos Vakuutusvalvontavirasto niin määrää tai jos eläkekassan hallitus katsoo sen tarpeelliseksi taikka jos vähintään kuusi valtuuskunnan jäsentä sitä ilmoitettua asiaa varten kirjallisesti vaatii. Jos tilintarkastajat toimittamansa tarkastuksen perusteella katsovat sen tarpeelliseksi, ylimääräinen kokous on kutsuttava koolle heidän vaatimuksestaan.

Ylimääräinen kokous on pidettävä kuukauden kuluessa sen jälkeen, kun vaatimus ylimääräisen kokouksen pitämisestä on saapunut valtuuskunnan puheenjohtajalle tai hallitukselle.

176 §**Valtuuskunnan kokouksessa päätettävät asiat**

Valtuuskunnan kokouksessa ei saa tehdä päätöstä muista asioista kuin niistä, jotka lain mukaan on siinä käsiteltävä tai jotka on kokouskutsussa erikseen mainittu. Tämän estämättä voidaan kuitenkin päättää uuden kokouksen pitämisestä määrättyä asiaa varten.

Jos valtuuskunnan jäsen haluaa saattaa jonkin asian kokouksen käsiteltäväksi, hänen on ilmoitettava siitä valtuuskunnan puheenjohtajalle tai hallitukselle vähintään kahta viikkoa ennen sitä ajankohtaa, jolloin kutsu kokoukseen viimeistään on toimitettava, ja näin ilmoitettu asia on mainittava kokouskutsussa. Jos

kokouskutsu on lähetetty valtuuskunnan jäsenille ennen edellä tarkoitettujen asian ilmoittamista, asiasta on erikseen ilmoitettava valtuuskunnan jäsenille edellä 172 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

177 §

Valtuuskunnan kokouksen päätöksenteko

Valtuuskunnan kokouksessa päätökset tehdään yksinkertaisella äänen enemmistöllä. Äänen mennessä tasan päätökseksi tulee puheenjohtajan kannattama mielipide. Jos kolmannes läsnä olevista valtuuskunnan jäsenistä sitä vaatii, äänestys on toimitettava suljetuin lipuin.

Valtuuskunnan jäsen ei saa äänestää asiassa, joka koskee häntä henkilökohtaisesti.

178 §

Valtuuskunnan kokouksen pöytäkirja

Valtuuskunnan kokouksessa on pidettävä pöytäkirjaa, jonka laatiminen kuuluu puheenjohtajan valitsemalle sihteerille. Pöytäkirjaan on merkittävä saapuvilla olleet valtuuskunnan jäsenet, tehdyt ehdotukset ja päätökset sekä toimitetut äänestykset. Pöytäkirja on sihteerin varmennettava sekä puheenjohtajan ja vähintään kahden kokouksessa sitä varten valitun, saapuvilla olleen jäsenen tarkastettava ja allekirjoitettava.

179 §

Hallituksen nimittäminen ja kokoonpano

Sosiaali- ja terveysministeriö nimittää eläkekassan hallituksen neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan, jollei jäljempänä toisin säädetä. Hallitukseen kuuluu viisi jäsentä ja heille määrätyt henkilökohtaiset varajäsenet. Näistä puheenjohtajana ja samalla valtion edustajana toimii ministeriön määräämä jäsen ja varapuheenjohtajana hänen varajäsenensä. Muista jäsenistä kaksi edustaa työnantajia ja kaksi työntekijöitä. Työntekijöitä edustavista jäsenistä toinen edustaa miehistöä ja toinen päällystöä. Päällystöä edustava jäsen nimitetään kalenterivuodeksi kerrallaan siten, että hallituksessa vuorollaan ovat edustettuina kansipäällystö ja konepäällystö.

Sosiaali- ja terveysministeriön on ennen työnantajia ja työntekijöitä edustavien hallituksen jäsenten ja heidän varajäsentensä nimittämistä hankittava asianomaisen alan kunkin tunnustetun järjestön ehdotus jäseneksi ja varajäseneksi, jonka mukaan ministeriön on nimittäminen toimitettava. Jos järjestö ei tee asianmukaista ehdotusta ministeriön määräämässä ajassa, ministeriön on kuitenkin suoritettava nimittäminen.

Mitä tässä laissa säädetään hallituksen jäsenestä, sovelletaan vastaavasti varajäseneseen.

180 §

Hallituksen jäsenen kelpoisuusehdot

Hallituksen jäsenen on täytettävä seuraavat kelpoisuusehdot:

- 1) hallituksen jäsenenä ei voi olla vajaavaltainen eikä konkurssissa oleva eikä myöskään henkilö, joka on määrätty liiketoimintakieltoon;
- 2) hallituksen jäsenistä vähintään puolella on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella, jollei sosiaali- ja terveysministeriö myönnä eläkekassalle lupaa poiketa tästä; ja
- 3) hallituksen jäsenen on oltava hyvämaineinen.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, hallituksen puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajalla tulee olla hyvä työeläkevakuutustoiminnan tuntemus ja hallituksessa on oltava hyvä merenkulkualan ja sijoitustoiminnan asiantuntemus.

181 §

Hallituksen jäsenen eroaminen ja erottaminen

Hallituksen jäsen voi erota tehtävästään kesken hallituksen toimikauden. Jäsen voidaan myös erottaa tehtävästään kesken toimikauden, jos tähän on erityistä syytä.

Jos jäsen eroaa tai erotetaan tehtävästään kesken hallituksen toimikauden, hänen tilalleen on nimitettävä uusi jäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

182 §

Hallituksen koolle kutsuminen

Hallitus kokoontuu puheenjohtajan tai toimitusjohtajan kutsusta.

Puheenjohtajan on kutsuttava hallitus koolle, jos vähintään kaksi hallituksen jäsentä sitä ilmoitettua asiaa varten kirjallisesti vaatii.

183 §

Hallituksen toiminta jaostoina

Hallituksella on oikeus toimia jaostoina, joihin voi kuulua myös eläkekassan toimihenkilöitä, siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

184 §

Hallituksen tehtävät

Hallituksen tehtävänä on:

- 1) huolehtia eläkekassan hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä;
- 2) ratkaista eläkeasiat;
- 3) antaa lausuntoja ja tehdä esityksiä merenkulkijoiden eläketurvaa ja sen kehittämistä koskevissa asioissa;
- 4) huolehtia, että eläkekassan kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty ja että eläkekassalla on toimintansa laatuun ja laajuuteen nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät;
- 5) hyväksyä eläkekassan sijoitussuunnitelma;
- 6) päättää eläkekassan varojen sijoittamisesta;
- 7) nimittää eläkekassan toimitusjohtaja sekä muut johtavat toimihenkilöt sekä päättää heidän palkkauksestaan ja muista näihin toimiin liittyvistä asioista;
- 8) laatia vuosittain eläkekassan tilinpäätös ja toimintakertomus;
- 9) kantaa ja vastata eläkekassan puolesta;
- 10) hoitaa ne asiat, jotka eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja vastuuvelan kattamisesta annetussa laissa (1114/2006) säädetään hallituksen tehtäviksi; sekä
- 11) hoitaa eläkekassan ne asiat, jotka eivät kuulu valtuuskunnan hoidettaviksi.

Hallituksella on oikeus antaa 1 momentin 2, 6, 9 ja 11 kohdassa mainitut asiat tai osa niistä jaostonsa, jäsenensä taikka eläkekassan toimihenkilön ratkaistaviksi.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset 1 momentin 4 kohdassa mainitun sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestämisestä.

185 §

Hallituksen päätösvaltaisuus ja jäsenen esteellisyys

Hallitus on päätösvaltainen, kun saapuvilla on puheenjohtaja ja kaksi jäsentä, joista toisen tulee edustaa työnantajia ja toisen työntekijöitä, ja nämä ovat yksimieliset. Muissa tapauksissa päätösvaltaisuuden edellytyksenä on, että saapuvilla on puheenjohtaja ja vähintään kolme jäsentä.

Hallituksen jäsen ei saa osallistua hänen ja eläkekassan välistä sopimusta koskevan asian käsittelyyn. Hän ei myöskään saa osallistua eläkekassan ja kolmannen välistä sopimusta koskevan asian käsittelyyn, jos hänellä on odotettavissa siitä olennaista etua, joka saattaa olla ristiriidassa eläkekassan edun kanssa. Mitä tässä pykälässä säädetään sopimuksesta, sovelletaan vastaavasti muuhun oikeustoimeen sekä oikeudenkäyntiin ja muuhun puhevallan käyttämiseen.

186 §

Hallituksen päätöksenteko

Hallituksen päätös sijoitussuunnitelman hyväksymisestä on tehtävä kahden kolmasosan enemmistöllä jäsenten antamista äänistä. Muissa asioissa hallituksen päätökset tehdään yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan tulee päätökseksi puheenjohtajan kannattama mielipide.

Sillä tunnustetun päällystöjärjestön erikseen valtuuttamalla henkilöllä, joka ei ole 179 §:n 1 momentin mukaan hallituksessa jäsenyyvuorossa, on oikeus olla saapuvilla hallituksen kokouksessa ja osallistua siellä keskusteluun.

187 §

Toimitusjohtaja

Eläkekassalla on hallituksen nimittämä toimitusjohtaja. Eläkekassalla voi olla hallituksen nimittämä toimitusjohtajan sijainen. Mitä tässä laissa säädetään toimitusjohtajasta, sovelletaan vastaavasti toimitusjohtajan sijaiseen.

Toimitusjohtajan on oltava hyvämaineinen ja hänellä on oltava hyvä työeläkevakuutustoiminnan, sijoitustoiminnan ja liikkeenjohdon tuntemus.

Toimitusjohtaja hoitaa eläkekassan juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtajan on huolehdittava siitä, että eläkekassan kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

188 §

Tiedoksianto eläkekassalle

Haaste tai muu tiedoksianto katsotaan toimitetuksi eläkekassalle, kun se on annettu laillisessa järjestyksessä tiedoksi hallituksen jäsenelle taikka henkilölle, jolla on oikeus yksin tai yhdessä toisen henkilön kanssa kirjoittaa eläkekassan nimi. Vähintään yhdellä tässä pykälässä tarkoitetulla henkilöllä on oltava asuinpaikka Suomessa.

189 §

Eläkekassan nimenkirjoitus

Eläkekassan nimen kirjoittaa:

- 1) hallituksen puheenjohtaja yhdessä hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan kanssa;
- 2) toimitusjohtaja yhdessä hallituksen jäsenen tai hallituksen siihen valtuuttaman henkilön kanssa; tai
- 3) kaksi hallituksen valtuuttamaa toimihenkilöä yhdessä.

Eläkekassan on viipymättä ilmoitettava sen nimen kirjoittamiseen oikeutettujen henkilöiden nimet ja kotipaikat sosiaali- ja terveysministeriölle ja Vakuutusvalvontavirastolle. Vakuutusvalvontavirasto antaa pyynnöstä todistuksen siitä, ketkä ovat oikeutettuja kirjoittamaan eläkekassan nimen.

190 §

Vahingonkorvausvelvollisuus

Hallituksen ja valtuuskunnan jäsen, eläkekassan toimitusjohtaja ja 184 §:n 2 momentissa mainittu hallitukseen kuulumaton henkilö on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimessaan tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttanut eläkekassalle. Sama koskee vahinkoa, joka tätä lakia, sosiaali- ja

terveysministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston määräyksiä tai vakuutusta koskevia perusteita rikkomalla on aiheutettu eläkekassan toimintapiiriin kuuluvalla tai kuuluneella henkilölle, eläkkeen tai muun etuuden saajalle tai muulle henkilölle. Vahingonkorvauksen sovittelusta sekä korvausvastuun jakautumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken on voimassa, mitä vahingonkorvauslain (412/1974) 2 ja 6 luvussa säädetään.

Työntekijän asemassa olevan vahingonkorvausvastuuseen on kuitenkin sovellettava vahingonkorvauslain 4 luvun ja työsopimuslain (55/2001) 12 luvun 1 §:n 3 momentin säännöksiä työntekijän korvausvastuusta.

14 luku

Eläkekassan tilintarkastus

191 § (29.12.2009/1233)

Sovellettava laki

Eläkekassan tilintarkastuksesta säädetään tässä luvussa ja tilintarkastuslaissa (459/2007).

Eläkekassan tilintarkastukseen sovelletaan, mitä tilintarkastuslain 25 §:n 1 momentin 8 kohdassa, 5 luvussa ja 40 §:n 2 momentin 1 kohdassa säädetään julkisen kaupankäynnin kohteena olevan yhteisön tilintarkastuksesta ja tilintarkastajasta.

192 § (29.12.2009/1233)

Tilintarkastajan valinta ja kelpoisuus

Eläkekassassa on oltava vähintään yksi tilintarkastaja. Tilintarkastajan valitsee valtuuskunta. Vähintään yhden tilintarkastajan on oltava tilintarkastuslain 2 §:n 2 kohdassa tarkoitettu KHT-tilintarkastaja tai KHT-yhteisö.

Jos eläkekassalle on valittu vain yksi tilintarkastaja eikä tämä ole tilintarkastuslain 2 §:n 2 kohdassa tarkoitettu KHT-yhteisö, on valittava ainakin yksi varatilintarkastaja. Mitä tässä laissa ja tilintarkastuslaissa säädetään tilintarkastajasta, sovelletaan myös varatilintarkastajaan.

193 § (29.12.2009/1233)

Tilintarkastajan toimikausi

Eläkekassan tilintarkastajan toimikausi päättyy ja uuden tilintarkastajan toimikausi alkaa uuden tilintarkastajan valinnasta päättävän valtuuskunnan kokouksen päättyessä, jollei uutta tilintarkastajaa valittaessa päätetä toisin. Valtuuskunnan kokouksessa ei voida päättää, että tilintarkastajan toimikausi jatkuu toistaiseksi.

193 a § (29.12.2009/1233)

Eläkekassan tilintarkastusta koskevat erityiset säännökset

Eläkekassan tilintarkastajan suorittaman tilikauden aikaisen jatkuvan tarkastuksen on riittävänä pidettävässä laajuudessa ulotuttava vastuuvetkään, toimintapääomaan, sijoitustoimintaan, vakuuttamis- ja korvaustoimintaan sekä eläkekassan ja sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen välisiin liiketoimiin.

Eläkekassan tilintarkastajan on vähintään kerran vuodessa ja Finanssivalvonnan pyynnöstä myös muuna ajankohtana tarkastettava, täyttävätkö eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja vastuuvelan kattamisesta annetun lain 19 §:ssä tarkoitettu kateluettelo ja siihen merkityt omaisuuserät mainitussa laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä asetetut vaatimukset tämän lain 201 §:n mukaisen vastuuvelan kattamisesta.

Tilintarkastajan 1 ja 2 momentissa tarkoitettusta tarkastuksesta on annettava kertomus eläkekassan hallitukselle.

Eläkekassan hallituksen on vähintään kerran vuodessa kuultava kokouksessaan tilintarkastajaa eläkekassan taloudellisesta asemasta ja sisäisestä valvonnasta sekä muista tilintarkastuksessa esille tulleista seikoista.

194 § (29.12.2009/1233)

Oikeus vaatia tilintarkastajan määräämistä

Finanssivalvonnan on ilmoituksesta määrättävä eläkekassalle kelpoisuusehdot täyttävä tilintarkastaja, jos:

- 1) tilintarkastajaa ei ole valittu tämän luvun tai tilintarkastuslain mukaisesti; tai
- 2) tilintarkastajalla ei ole tässä laissa tai tilintarkastuslain 3 §:ssä tarkoitettua kelpoisuutta tai jos tilintarkastaja ei ole tilintarkastuslain 24 §:ssä tarkoitetulla tavalla riippumaton tai hän on saman lain 25 §:ssä tarkoitetulla tavalla esteellinen.

Ilmoituksen 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa saa tehdä kuka tahansa. Eläkekassan hallitus on velvollinen tekemään ilmoituksen, jollei valtuuskunta viivytyksettä valitse kelpoisuusehdot täyttävää tilintarkastajaa.

Finanssivalvonnan on pyydettävä Keskuskauppakamarin tilintarkastuslautakunnalta lausunto 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetussa riippumattomuutta koskevassa asiassa ennen sen ratkaisemista.

Ennen kuin 1 momentissa tarkoitettu tilintarkastajan määräys annetaan, eläkekassan hallitusta on kuultava. Määräys on voimassa siihen asti, kunnes eläkekassalle on säädetyssä järjestyksessä valittu tilintarkastaja Finanssivalvonnan määräämän tilintarkastajan tilalle.

195 § (19.12.2008/913)

195 § on kumottu L:lla 19.12.2008/913.

195 a § (29.12.2009/1233)

Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä 193 a §:n 3 momentissa tarkoitetusta kertomuksesta.

15 luku

Eläkekassan tilinpäätös ja toimintakertomus

196 § (29.12.2009/1233)

Sovellettavat lait

Eläkekassan kirjanpitoon sekä tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja konsernitilinpäätöksen laadintaan sovelletaan kirjanpitolakia (1336/1997), jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu, sekä kirjanpitoasetusta (1339/1997), jollei tämän luvun säännöksistä taikka 197 §:ssä tarkoitetusta sosiaali- ja terveysministeriön asetuksesta tai Finanssivalvonnan määräyksistä muuta johdu.

Sen lisäksi, mitä tässä luvussa säädetään, eläkekassan tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sovelletaan vakuutusyhtiölain (521/2008) 8 luvun säännöksiä, lukuun ottamatta 1–3 §:ää, 10 §:n 1 momenttia ja 2 momentin 1 kohtaa, 12 §:n 3–6 kohtaa, 13 §:ää, 14 §:n 1 momentin 2 kohtaa, 19, 23 ja 27–31 §:ää.

Kirjanpitolain 3 luvun 9 §:ää ei sovelleta eläkekassan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen rekisteröintiin eikä 11 §:ää jäljennösten antamisvelvollisuuteen.

197 § (29.12.2009/1233)

Sovellettavat asetukset ja määräykset

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa eläkekassan harjoittaman vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat säännökset:

- 1) vakuutusyhtiölain 8 luvun 8 §:ssä tarkoitetun tilinpäätöksen tase- ja tuloslaskelmakaavoista, toimintakertomuksesta, rahoituslaskelmasta, tilinpäätöksen liitetiedoista, vakuutusyhtiölain 8 luvun 21 §:ssä tarkoitetun konsernitilinpäätöksen laatimiseen liittyvistä vastaavista kaavoista, asiakirjoista ja liitetiedoista sekä tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä;
- 2) vakuutusyhtiölain 8 luvun 17 §:ssä tarkoitettujen rahoitusvälineiden, sijoituskiinteistöjen ja muiden sijoitusten käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytysten ja käyvän arvon määrittämisen pääperiaatteista, käyvän arvon muutosten merkitsemisestä tilinpäätöksen tuloslaskelmaan ja taseeseen sekä konsernitilinpäätöksen konsernituloslaskelmaan ja konsernitaseeseen, näistä sijoituksista annettavista

liitetiedoista ja näistä sijoituksista toimintakertomuksessa annettavista tiedoista;

3) vakuutusyhtiölain 8 luvun 24 §:n mukaan laadittavassa tilinpäätöksessä ja konsernitilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa annettavista lisätiedoista, joiden antamiseen kirjanpitolain 7 a luvun 1 §:ssä tarkoitetut kansainväliset tilinpäätösstandardit eivät velvoita; sekä

4) milloin ja miten saadaan poiketa vakuutusyhtiölain 8 luvun 8 §:ssä tarkoitetun tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen ja vakuutusyhtiölain 8 luvun 21 §:ssä tarkoitetun konsernitilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevista säännöksistä oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

Finanssivalvonta antaa vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat määräykset:

- 1) eläkekassan ja sen konsernin tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta;
- 2) vakuutusyhtiölain 8 luvun 17 ja 18 §:ssä tarkoitettujen sijoitusten käyvän arvon mukaisen arvostuksen edellytyksistä, sijoitusten käyvän arvon ja hankintamenon määrittämisestä ja esittämisestä tase-eräkohtaisesti liitetiedoissa sekä sijoitus- ja käyttöomaisuuden välisistä siirroista;
- 3) vakuutusyhtiölain 8 luvun 17 §:ssä tarkoitettujen rahoitusvälineiden luokittelusta ja suojauslaskennasta;
- 4) vakuutusyhtiölain 8 luvun 18 §:ssä tarkoitettujen johdannaissopimusten käsittelystä kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä; sekä
- 5) eläkekassan vakuutusteknisen vastuuvelan ilmoittamisesta tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa.

Jos tässä pykälässä tarkoitettu asetus, määräys tai lupa on kirjanpitolain tai kirjanpitoasetuksen yleisen soveltamisen kannalta merkittävä, ministeriön tai Finanssivalvonnan on ennen asetuksen, määräyksen tai luvan antamista pyydettävä siitä kirjanpitolautakunnan lausunto.

198 § (29.12.2009/1233)

Finanssivalvonnan oikeus myöntää eläkekassalle poikkeuksia

Finanssivalvonta voi erityisestä syystä määrääjäksi myöntää yksittäistapauksissa poikkeuksia 197 §:n 1 momentin 1–3 kohdasta ja 2 momentin 2 kohdasta, vakuutusyhtiölain 8 luvun 6 §:stä sekä kirjanpitolain 6 luvun 5 §:n 1 momentista. Lisäksi Finanssivalvonta voi myöntää poikkeuksia kirjanpitolain 2 luvun 9 §:n 1 momentista.

199 §

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen antaminen tilintarkastajille

Tilinpäätös ja toimintakertomus on annettava tilintarkastajille vähintään kuukausi ennen eläkekassan valtuuskunnan kokousta.

16 luku

Eläkekassan vastuuelka ja sen kattaminen

200 §

Vastuuvelan kirjaaminen

Eläkekassan on kirjattava vastuuelkana tämän lain mukaisen eläketurvan järjestämisestä johtuvien tulevien menojen peittämiseen tarvittavat varat siihen määrään asti, johon eläkekassan ne tulot, joita ei ole käytettävä muihin tarkoituksiin, riittävät mainittujen menojen peittämiseen.

201 § (29.12.2009/1233)

Vastuuvelan kattaminen

Eläkekassan on katettava 200 §:ssä tarkoitettu vastuuelka, velka työntekijän eläkelain 183 §:ssä tarkoitettuun vastuunjakoon, velka yrittäjän eläkelain 142 §:ssä tarkoitettuun vastuunjakoon, 152 §:stä johtuva velka valtiolle sekä vakuutusmaksuista johtuvat velat noudattaen eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja vastuuelan kattamisesta annetun lain säännöksiä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettusta vastuuvelasta saadaan vähentää takautumisoikeuteen perustuvat saamiset.

202 §

Vakuutusteknisen vastuuvelan laskuperusteet

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa asetuksella eläkekassalle vakuutusteknisen vastuuvelan laskuperusteet ottaen huomioon, mitä 152 §:n 1 momentissa ja 153–160 §:ssä sekä työntekijän eläkelain 167, 168, 170 ja 171 §:ssä säädetään.

17 luku

Eläkekassan varojen sijoittaminen

203 §

Sijoitustoiminnan järjestäminen

Eläkekassan sijoitustoiminnan on oltava itsenäistä ja eläkekassassa on sitä varten oltava riittävä henkilöstö toiminnan luonne ja laajuus huomioon ottaen.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarvittaessa määräykset 1 momentissa tarkoitettusta sijoitustoiminnan itsenäisyydestä sekä sijoitustoimintaa täydentävien varojenhoitopalvelujen, asiantuntijapalvelujen, aputoimintojen ja näihin rinnastettavien palvelujen käytöstä.

204 §

Sijoitussuunnitelma

Hallituksen on laadittava eläkekassalle sen varojen sijoittamista koskeva suunnitelma (*sijoitussuunnitelma*). Sijoitussuunnitelmassa on erityisesti otettava huomioon eläkekassan harjoittaman vakuutustoiminnan luonne lakisääteisen sosiaaliturvan osana ja 207 §:ssä asetetut vaatimukset eläkekassan toiminnalle. Sijoitussuunnitelmaan on liitettävä eläkekassan vakuutusmatemaatikon lausunto siitä, täyttääkö sijoitussuunnitelma eläkekassan vastuuvelan luonteen asettamat vaatimukset eläkekassan sijoitustoiminnalle.

Sijoitussuunnitelmasta on käytävä ilmi, missä määrin eläkekassa ostaa varainhoitopalveluja, sijoitustoiminnan asiantuntijapalveluja, aputoimintoja tai niihin rinnastettavia muita palveluja.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset tässä pykälässä tarkoitettusta sijoitussuunnitelmasta.

205 §

Sijoituksia koskevat rajoitukset

Eläkekassan varoja ei saa käyttää sen toiminnalle vieraaseen tarkoitukseen.

Eläkekassa ei saa ilman Vakuutusvalvontaviraston lupaa hankkia kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettua määräsvaltaa muuta liikettä kuin vakuutusliikettä harjoittavassa yhteisössä, jollei yhteisön toimintaa voida pitää työeläkevakuutusliikkeeseen liittyvänä ja tämän kannalta tarkoituksenmukaisena tai jollei kysymyksessä ole asunto- tai kiinteistöyhteisö.

Eläkekassa ei saa yksin eikä yhdessä tytäryhteisönsä kanssa ilman Vakuutusvalvontaviraston lupaa omistaa yli kymmentä prosenttia osakkeista, jäsenosuuksista tai yhtiöosuuksista eikä yli kymmentä prosenttia kaikkien osakkeiden, jäsenosuuksien tai yhtiöosuuksien tuottamasta äänimäärästä julkisen valvonnan alaisessa luotto- tai rahoituslaitoksessa eikä niissä määräsvaltaa käyttävässä luottolaitostoiminnasta annetun lain (1607/1993) 4 §:n 1 momentissa tarkoitettussa omistusyhteisössä rahastoyhtiötä lukuun ottamatta.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettuun omistukseen lasketaan myös sellaiset osakkeet ja niiden tuottama äänimäärä, jotka eläkekassa voi optio-oikeuden tai vaihtovelkakirjan nojalla merkitä.

18 luku

Eläkekassan vakavaraisuus

Vakavaraisuus ja toimintapääoma

206 §

Vakuutustekninen tutkimus

Eläkekassan on suoritettava vakuutustekninen tutkimus eläkekassan tilasta vähintään joka toinen vuosi sekä muulloinkin, jos Vakuutusvalvontavirasto pitää sitä tarpeellisenä. Jos tutkimuksen perusteella havaitaan, että maksut eivät turvaa eläkekassan vakavaraisuutta tai että ne ovat liian korkeat, eläkekassan on viipymättä ilmoitettava siitä Vakuutusvalvontavirastolle ja tehtävä esitys sosiaali- ja terveysministeriölle maksujen muuttamiseksi.

207 §

Vakavaraisuuden järjestäminen

Eläkekassan toimintapääoma ja muut eläkekassan vakavaraisuuteen vaikuttavat seikat on järjestettävä vakuutetun edut turvaavalla tavalla ottaen huomioon tuottojen ja kulujen todennäköinen vaihtelu ja arvioitavissa olevat muut epävarmuustekijät.

208 § (29.12.2009/1233)

Vakavaraisuusrajan ja toimintapääoman laskeminen

Eläkekassan vakavaraisuusraja lasketaan eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja vastuuelan kattamisesta annetun lain mukaisesti. Vastuuelkana käytetään tällöin 202 §:n mukaisen vakuutusteknisen vastuuelan ja vakuutusriskien heilahteluihin varattavan laskennallisen osan yhteismäärää. Vakuutusriskien heilahteluihin varattava laskennallinen osa määritellään 202 §:n mukaisessa sosiaali- ja terveysministeriön antamassa asetuksessa.

Eläkekassan toimintapääomalla tarkoitetaan sitä määrää, jolla eläkekassan varojen on katsottava ylittävän eläkekassan velat ja muut niihin rinnastettavat sitoumukset noudattaen vakuutusyhtiölain 11 luvun 2 §:n 5–7 ja 10 kohtaa, 3 §:ää, 4 §:n 1 momentin 1 kohtaa ja 4 momenttia, 5 §:n 2, 5, 7 ja 8 kohtaa sekä 6 §:ää. Velkoihin kuuluvana vastuuelkana käytetään 1 momentin mukaista vakuutusteknistä vastuuelkaa.

Eläkekassan on toimitettava Finanssivalvonnalle laskelma toimintapääomaa koskevien määräysten täyttymisestä.

209 §

Vakavaraisuuden vahvistamista koskevat suunnitelmat

Jos eläkekassan toimintapääoma on pienempi kuin 208 §:n mukainen vakavaraisuusraja, eläkekassan on viipymättä toimitettava Vakuutusvalvontaviraston hyväksyttäväksi taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelma.

Jos eläkekassan toimintapääoma on pienempi kuin kolmasosa 208 §:n mukaisesta vakavaraisuusrajasta, eläkekassan on viipymättä toimitettava Vakuutusvalvontaviraston hyväksyttäväksi lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelma.

210 § (29.12.2009/1233)

Vakavaraisuutta ja toimintapääomaa koskevat määräykset

Finanssivalvonta antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä 206 §:ssä tarkoitettusta esityksestä maksujen muuttamiseksi ja vakuutusteknisen tutkimuksen laatimisesta sekä 209 §:ssä tarkoitetuista suunnitelmista ja niissä annettavista tiedoista sekä 208 §:n 3 momentissa tarkoitettua laskelman laatimisesta ja sen toimittamisen ajankohdasta.

19 luku

Eläkekassan valvonta

211 § (19.12.2008/913)

Eläkekassan valvonta ja toiminnasta annettavat tiedot

Eläkekassa on Finanssivalvonnan valvonnan alainen. Tässä laissa oleva viittaus Vakuutusvalvontavirastoon tarkoittaa viittausta Finanssivalvontaan.

Eläkekassan tulee vuosittain kahden viikon kuluessa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vahvistamisesta toimittaa Finanssivalvonnalle jäljennös tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja tilintarkastajien lausunnosta sekä kertomus toiminnastaan ja tilastaan. Kertomus on toimitettava Finanssivalvonnan

vahvistaman kaavan mukaisella lomakkeella.

Eläkekassan on annettava sosiaali- ja terveysministeriölle sen määräämässä kohtuullisessa ajassa eläkekassan toiminnasta tietoja, jotka ovat tarpeen tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

212 § (19.12.2008/913)

Finanssivalvonnan oikeus rangaistusvaatimuksen antamiseen

Jos 190 §:ssä tarkoitettu henkilö on samassa pykälässä mainitulla tavalla tuottanut eläkekassalle vahinkoa, Finanssivalvonta voi ryhtyä sellaiseen toimenpiteeseen, että virallinen syyttäjä määrätään tuomioistuimessa tekemään asiasta aiheutuva vahingonkorvaus- ja rangaistusvaatimus.

213 § (19.12.2008/913)

213 § on kumottu L:lla 19.12.2008/913.

214 §

Omaisuuden luovutus- ja panttauskielto

Mitä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 31 §:ssä säädetään työeläkevakuutusyhtiön omaisuuden luovutus- ja panttauskiellosta, koskee myös eläkekassan omaisuuden luovuttamista ja panttaamista.

V OSA

ERINÄISET SÄÄNNÖKSET

20 luku

Tietojen antaminen, saaminen ja salassapito

215 §

Sovellettavat säännökset

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999; julkisuuslaki) sovelletaan eläkekassan ja Eläketurvakeskuksen asiakirjojen ja toiminnan julkisuuteen siltä osin kuin eläkekassa ja Eläketurvakeskus käyttävät julkisuuslain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettua julkista valtaa, jollei tässä tai muussa laissa toisin säädetä.

Myös silloin, kun kysymys ei ole julkisuuslain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettujen julkisen vallan käytöstä, sovelletaan eläkekassassa ja Eläketurvakeskuksessa tämän lain toimeenpanoon liittyvissä asioissa julkisuuslain:

- 1) asiakirjasalaisuutta;
- 2) vaitiolovelvollisuutta;
- 3) hyväksikäyttökieltoa;
- 4) salassa pidettäviä asiakirjoja koskevia 22–24 §:ää; ja
- 5) rangaistussäännöksiä sisältävää 35 §:ää.

Tietojen luovuttamisesta on tällöin voimassa, mitä salassapidosta poikkeamisesta ja sen lakkaamisesta säädetään julkisuuslain 7 luvussa.

Tätä lakia toimeenpantaessa sovelletaan tässä luvussa säädetyn lisäksi, mitä säädetään työntekijän eläkelain:

- 1) 197 §:ssä tiedoista eläkkeeseen oikeuttavien palkattomalta ajalta saatujen etuuksien perusteena olevista tuloista;
- 2) 198 §:ssä oikeudesta saada tietoja asian ratkaisemiseksi ja lakisääteisten tehtävien toimeenpanemiseksi;
- 3) 201 §:ssä tietojen antamisesta Eläketurvakeskukselle vanhuuseläkevastuiden täydennyskertoimien

laskemiseksi;

- 4) 202 §:ssä tietojen maksuttomuudesta;
- 5) 205 §:ssä tietojen antamisesta rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi;
- 6) 206 §:ssä tietojen antamisesta viranomaisille ja luottotietotoimintaa harjoittavalle rekisterinpitäjälle;
- 7) 207 §:ssä tietojen antamisesta työntekijän ryhmähenkivakuutusta varten;
- 8) 208 §:ssä tietojen luovuttamisesta eteenpäin;
- 9) 209 §:ssä tietojen eteenpäin luovuttajan vastuusta; ja
- 10) 210 §:ssä tietojen antamisesta teknisen käyttöyhteyden avulla.

Mitä edellä mainituissa työntekijän eläkelain pykälissä säädetään eläkelaitoksista, koskee myös eläkekassaa.

Siltä osin kuin eläkekassan toiminnassa ei ole kysymys eläketurvan toimeenpanosta, eläkekassan toimintaan sovelletaan soveltuvin osin vakuutuskassalain (1164/1992) 165 ja 165 a–165 c §:ää.

216 §

Työnantajan taloudellista asemaa koskevat tiedot

Sen lisäksi, mitä julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 kohdassa säädetään elinkeinonharjoittajaa koskevien tietojen salassa pitämisestä, myös sellaiset tämän lain toimeenpanoon perustuvat asiakirjat ja tiedot, jotka koskevat työnantajan taloudellista asemaa, ovat salassa pidettäviä.

217 §

Työntekijän ja eläkkeenhakijan oikeus saada tietoja

Eläkekassan ja Eläketurvakeskuksen on annettava työntekijälle tämän pyynnöstä hallussaan olevat työntekijän eläkeoikeutta koskevat tiedot. Asianosaisen tiedonsaantioikeudesta, oikeudesta saada tieto itseään koskevasta asiakirjasta sekä oikeudesta tarkastaa itsestään rekisteriin talletetut tiedot on muuten voimassa, mitä julkisuuslaissa ja henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

Eläkekassan on annettava eläkkeenhakijalle etukäteen eläkehakemuslomakkeella tai muulla vastaavalla tavalla tiedot siitä, mistä hänen tietojaan voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan säännönmukaisesti luovuttaa.

218 §

Työnantajan oikeus saada tietoja

Työnantajalla on oikeus saada eläkekassalta salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä kirjanpitoaan, palkkahallintoaan ja yrityksen työeläkemaksun tarkastamista varten välttämättömät tiedot tämän lain mukaan myönnetystä eläkkeestä ja muut edellä mainittuja tarkoituksia varten välttämättömät tiedot.

219 §

Työnantajan velvollisuus antaa tietoja

Jos käsiteltävänä olevan vakuuttamis-, eläke- tai kuntoutusasian ratkaisemiseksi tai muuten tämän lain tai Eläketurvakeskuksesta annetun lain (397/2006) mukaisten tehtävien toimeenpanossa tarvitaan tietoja työntekijän työskentelystä ja työolosuhteista tai muista vastaavista seikoista, työnantaja on velvollinen antamaan tiedot eläkekassalle, Eläketurvakeskukselle ja tämän lain mukaiselle muutoksenhakuelimelle.

Pyydettyessä työnantajalta työntekijän eläke- tai kuntoutusasian käsittelyä varten tarvittavia tietoja, työnantajalle saa ilman työntekijän suostumusta ilmoittaa vain ne työntekijää koskevat salassa pidettävät tiedot, jotka ovat välttämättömiä työnantajalta pyydettyjen tietojen yksilöimiseksi.

220 §

Selvitys eläkkeensaajalta eläkkeen määrään ja eläkeoikeuteen liittyvistä seikoista

Eläkekassa voi eläkkeensaajan ilmoitusvelvollisuudesta riippumatta vaatia eläkkeensaajalta selvityksen eläkkeen määrään ja eläkeoikeuteen vaikuttavista seikoista, jos on aihetta epäillä, että näissä seikoissa on tapahtunut muutoksia.

221 §

Eläkekassan oikeus saada tietoja valvontaa varten

Eläkekassalla on oikeus salassapitosäynnösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada työnantajalta, lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta, viranomaiselta ja muulta taholta, johon julkisuuslakia sovelletaan, tiedot, jotka ovat välttämättömiä 162 §:ssä säädetyn valvontavelvollisuuden täyttämiseksi.

21 luku

Täydentävät säännökset ja voimaantulo

222 §

Päätös teoreettisen eläkkeen määrästä

Jos työntekijä on työskennellyt kahdessa tai useammassa EU- tai ETA-maassa ja hän hakee kansaneläkettä, hänellä on oikeus pyynnöstä saada päätös siitä teoreettisen eläkkeen määrästä, jonka eläkekassa ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle hänen kansaneläkkeensä laskemista varten.

223 §

Eläkeoikeuden siirtäminen Euroopan yhteisöihin

Työntekijällä on oikeus siirtää tämän lain mukainen eläkeoikeutensa Euroopan yhteisöihin siten kuin eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä annetussa laissa (165/1999) säädetään.

Euroopan yhteisöihin siirtyvään ja sieltä palautettavaan eläkeoikeuteen sovelletaan eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä annetun lain säännöksiä siltä osin kuin mainitussa laissa on tämän lain säännöksistä poikkeavia säännöksiä.

224 §

Ajanjaksojen pituuksien laskeminen

Tämän lain mukaisten ajanjaksojen pituuksia ja 9 §:ssä tarkoitettuja päiviä laskettaessa kalenterikuukauteen katsotaan sisältyvän 30 päivää. Kalenterikuukausien pituudet tasoitetaan siten, että kuukauden viimeistä päivää pidetään aina kalenterikuukauden 30 päivänä.

Ajanjakson pituus ja 9 §:ssä tarkoitettujen päivien lukumäärä kuukausiksi muunnettuna lasketaan siten, että päivien lukumäärä jaetaan kolmellakymmenellä. Kalenterivuotta kohden otetaan huomioon enintään 360 päivää. Jos 9 §:ssä tarkoitettujen päivien lukumäärästä kuukausiksi muunnettaessa täysien kuukausien lisäksi jää jäljelle vähintään viisitoista päivää, katsotaan niiden vastaavan yhtä kuukautta. (30.12.2008/1103)

225 §

Virka-apu

Eläkekassalla on oikeus kuulusteluttaa todistajia käräjäoikeudessa omasta aloitteestaan tai asianosaisen pyynnöstä käsiteltävänä olevan asian selvittämistä varten.

226 §

Esteellisyys

Sen estämättä, mitä hallintolain (434/2003) 28 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohdassa säädetään, eläkekassan toimihenkilö ja hallituksen jäsen voivat käsitellä tämän lain täytäntöönpanoon kuuluvaa asiaa, joka koskee eläkekassassa eläketurvan järjestänyttä työnantajaa tai tällaisen työnantajan palveluksessa olevaa työntekijää.

227 § (29.12.2009/1233)

Vastuullinen vakuutusmatemaatikko

Vakuutusteknisten laskelmien ja selvitysten laatimista varten eläkekassalla on oltava vastuullinen

vakuutusmatemaatikko. Vakuutusmatemaatikon kelpoisuuden vahvistamiseen sovelletaan vakuutusyhtiölain 31 luvun 6 §:n 3 momenttia.

Vakuutusmatemaatikon tehtäviin ja kelpoisuusehtoihin sovelletaan vakuutusyhtiölain 31 luvun 5–9 §:ää.

Vakuutusmatemaatikon ottamisesta ja eroamisesta on eläkekassan tehtävä ilmoitus Finanssivalvonnalle.

228 § (30.12.2008/1103)

Asiakirjojen säilyttäminen

Eläkekassan on säilytettävä tämän lain mukaisen eläketurvan järjestämiseen ja eläkeasiaan liittyvät asiakirjat siten kuin arkistolaisissa (831/1994) säädetään. Jos arkistolaitos ei ole määrännyt säilytettäväksi edellä tarkoitettuja asiakirjoja pysyvästi, eläkekassan on säilytettävä:

- 1) vakuutuksen voimassaoloa ja päättymistä koskevat asiakirjat sekä vakuuttamisen, vakuutuksen hoidon ja vakuutusmaksun määräämisen kannalta muut tarpeelliset asiakirjat vakuutuksen voimassaoloajan ja kymmenen sen jälkeistä kalenterivuotta;
- 2) eläke- tai kuntoutusasiaan liittyvä hakemus, lääkärinlausunto, kuntoutussuunnitelma ja muut kuntoutusta tai eläkkeenhakijan terveydentilaa, työ- ja toimintakykyä tai kuntouttamismahdollisuuksia koskevat asiakirjat, muut eläke- tai kuntoutusetuuden myöntämisen, käsittelyn tai maksamisen kannalta tarpeelliset asiakirjat sekä eläke- tai kuntoutusasia koskeva päätös ja laskelma vakuutetun elossaoloajan sekä viisi sen jälkeistä kalenterivuotta;
- 3) perhe-eläkkeen myöntämisen, käsittelyn tai maksamisen kannalta tarpeelliset asiakirjat sekä perhe-eläkettä koskeva päätös ja laskelma perhe-eläkkeen maksuajan ja viisi sen jälkeistä kalenterivuotta;
- 4) vakuutusmaksun perinnän kannalta tarpeelliset asiakirjat perinnän päättymiseen ja viisi sen jälkeistä kalenterivuotta; sekä
- 5) valitusasiaa koskevat asiakirjat 50 vuotta, jollei niitä ole 1–4 kohdan mukaan säilytettävä tätä pidempää aikaa; valitusasiaa koskevien asiakirjojen säilytysaika alkaa siitä, kun ne ovat palautuneet eläkekassaan muutoksenhakuasteesta.

229 §

Valmiussuunnittelu

Eläkekassan tulee varmistaa tehtäviensä mahdollisimman häiriötön hoitaminen myös poikkeusoloissa osallistumalla vakuutusalan valmiussuunnitteluun ja valmistelemalla etukäteen poikkeusoloissa tapahtuvaa toimintaa sekä muin toimenpitein.

Jos 1 momentista aiheutuvat tehtävät edellyttävät sellaisia toimenpiteitä, jotka selvästi poikkeavat tavanomaisena pidettävästä eläkekassan toiminnasta ja joista aiheutuu olennaisia lisäkustannuksia, tällaiset kustannukset voidaan korvata huoltovarmuuden turvaamisesta annetussa laissa (1390/1992) tarkoitettusta huoltovarmuusrahastosta.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa ohjeita 1 momentin soveltamisesta.

230 §

Työntekijöiden ja työnantajien neuvonta

Ensisijainen vastuu tämän lain soveltamisalaan kuuluvien asioiden neuvonnasta on eläkekassalla.

231 §

Voimaantulo

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

HE 251/2006, StVM 49/2006, EV 237/2006

Muutossäädösten voimaantulo ja soveltaminen:

7.12.2007/1168:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

HE 95/2007, StVM 9/2007, EV 55/2007

21.12.2007/1280:

Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

HE 115/2007, LiVM 13/2007, EV 111/2007

19.12.2008/913:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009.

HE 66/2008, TaVM 20/2008, EV 109/2008

19.12.2008/968:

Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Tätä lakia sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2009 alkaen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

HE 148/2008, LiVM 13/2008, EV 123/2008

30.12.2008/1103:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009.

Lain 228 §:ää sovelletaan lain voimaan tullessa eläkekassassa säilytettävänä oleviin ja lain voimaantulon jälkeen säilytettäväksi tuleviin asiakirjoihin.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

HE 171/2008, StVM 41/2008, EV 215/2008

14.8.2009/629:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010. Lain 16 §:n 1 momentin johdantokappale, 64 §:n 1 momentin 3 kohta, 70 ja 76 § tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011. Osa-aikaeläkkeen ansion alenema luetaan tulevan ajan ansioihin lain voimaan tullessa voimassa olleen 82 §:n 1 momentin mukaisesti 31 päivää joulukuuta 2010 saakka.

Lain 67 §:n 2 momenttia, 69 §:n 2 momenttia, 73 §:n 2 momenttia, 75 §:n 2 momenttia, 82 §:n 6 momenttia ja 88 §:ää sovelletaan vanhuuseläkkeisiin, jotka alkavat 1 päivänä tammikuuta 2010 tai sen jälkeen, ja työkyvyttömyyseläkkeisiin, joissa eläketapahtuma on 1 päivänä tammikuuta 2010 tai sen jälkeen. Lain 95 §:n 1 momenttia sovelletaan perhe-eläkkeisiin, joissa leskeneläkkeen vähennys tehdään ensimmäisen kerran lain voimaantulon jälkeen.

Ennen vuotta 1953 syntyneen työntekijän osa-aikaeläkeoikeuteen, eläkkeen karttumiseen osa-aikaeläkkeen ajalta sekä tulevan ajan ansioon sovelletaan, mitä tämän lain voimaan tullessa voimassa olleessa laissa säädetään.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

HE 68/2009, StVM 20/2009, EV 99/2009

14.8.2009/635:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

Lain 37 §, 65 §:n 1 ja 2 kohta, 108 § ja 123 §:n 3 momentti tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012 ja niitä sovelletaan eläkehakemukseen, joka tulee vireille mainittuna päivänä tai sen jälkeen. Edellä mainittujen lainkohtien sijasta sovelletaan kuitenkin ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita vastaavia säännöksiä, jos työntekijällä ei ole työeläkelakien mukaisia vakuutettuja työansioita vuoden 2004 jälkeen.

Lain 108 §:n estämättä viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovelleta, jos järjestelyn piiriin kuuluvista eläkelaitoksista toinen soveltaa ennen 1 päivää tammikuuta 2005 voimassa olleita työeläkelakien säännöksiä ja toinen soveltaa 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen voimaan tulevia työeläkelakien säännöksiä, eivätkä nämä eläkelaitokset sovi viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn noudattamisesta. Sama koskee tilannetta, jossa yksityisten alojen eläkelaitos olisi viimeinen eläkelaitos ja työntekijä hakee työkyvyttömyyseläkettä, joka myönnetään 52 §:n 3 momentin perusteella työkyvyttömyyseläkkeen sijaan vähentämättömänä vanhuuseläkkeenä. Näissä tilanteissa tämän lain mukaisen eläkeoikeuden ja eläkkeen määrän ratkaisee työntekijän eläkelain 106 §:n mukainen yksityisten alojen ratkaiseva eläkelaitos.

Lain 37 §:ssä ja 82 §:n 3 momentissa mainitut rahamäärät vastaavat työntekijän eläkelain 96 §:ssä tarkoitetun palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

HE 73/2009, StVM 17/2009, EV 75/2009

22.12.2009/1205:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

Ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyyn työttömyysturvalain (1290/2002) mukaiseen koulutuspäivärahaan ja julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) mukaiseen ansiotukeen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

HE 178/2009, PeVL 27/2009, StVL 20/2009, TyVM 11/2009, EV 224/2009

29.12.2009/1233:

Tämä laki tulee voimaan 30 päivänä joulukuuta 2009.

HE 181/2009, TaVM 26/2009, EV 237/2009

22.12.2009/1337:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

HE 208/2009, LiVM 23/2009, EV 203/2009

14.5.2010/356:

Tämä laki tulee voimaan 19 päivänä toukokuuta 2010.

Tilanteissa, joissa henkilöön sovelletaan EU:n sosiaaliturvan perusasetuksen 90 artiklan mukaan sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 1408/71, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

HE 34/2010, StVM 8/2010, EV 68/2010

20.8.2010/718:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2011.

HE 50/2010, StVM 10/2010, EV 86/2010

29.10.2010/911:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

Eläkehakemuksiin, jotka ovat tulleet vireille ennen 1 päivää tammikuuta 2011, sovelletaan lain 13 §:n 1 momenttia sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2010.

HE 91/2010, StVM 19/2010, EV 126/2010

5.11.2010/941:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

HE 44/2010, TyVM 6/2010, EV 132/2010

21.12.2010/1193:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

Jos osakeyhtiössä tai muussa yhteisössä johtavassa asemassa työskentelevä henkilö oli tämän lain voimaan tullessa vakuutettu työntekijään rinnastettuna henkilönä, hänen vakuuttamiseensa sovelletaan 6 §:ää, sellaisena kuin se oli tämän lain voimaan tullessa, niin kauan kuin sama työskentely jatkuu, enintään kuitenkin 31 päivään joulukuuta 2013 saakka. Tämän jälkeen hänen työskentelynsä vakuuttamiseen sovelletaan, mitä tämän lain 6 §:ssä ja yrittäjän eläkelain (1272/2006) 3 §:ssä säädetään.

Jos 2 momentissa tarkoitetun, osakeyhtiössä tai muussa yhteisössä johtavassa asemassa työskentelevän henkilön oma omistusosuus tai määräämisvalta yksistään taikka hänen ja hänen perheenjäsentensä omistusosuus tai määräämisvalta yhteensä nousee tämän lain voimaantulon jälkeen, mutta ennen 1 päivää tammikuuta 2014, yli 50 prosenttiin osakeyhtiössä tai muussa yhteisössä, hän on velvollinen ottamaan yrittäjän eläkelain mukaisen vakuutuksen siten kuin yrittäjän eläkelaisa säädetään.

HE 135/2010, StVM 38/2010, EV 232/2010

21.12.2010/1249:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2011.

HE 198/2010, StVM 34/2010, EV 224/2010